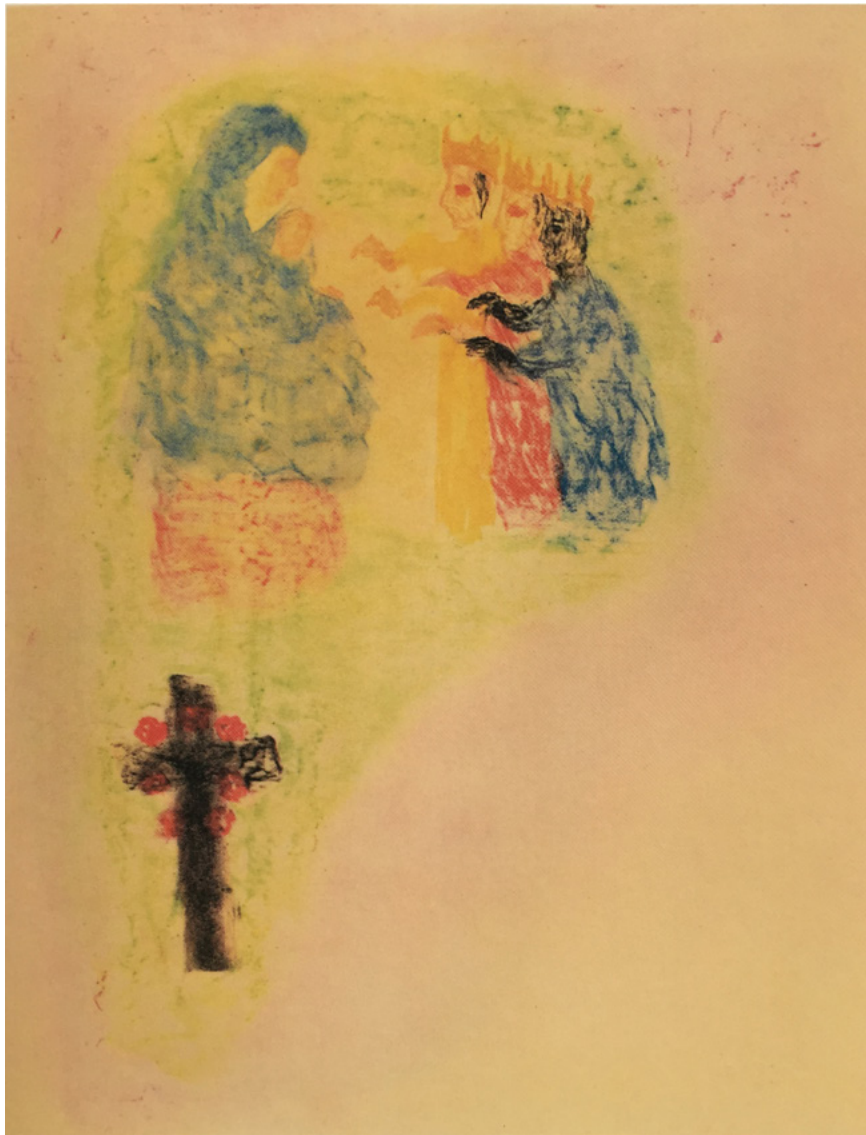

Forum Antroposofi

4-5
Notiser.

6-12
Essäer & krönikor:
Försoningens väsen.
Egenskaper för bildandet av mentala perceptionsorgan.
Viljan att förvandlas.

13-19
Något om Israel-Palestinakonflikten.
Goetheanum Världskonferens.
100 år är viktiga.
15 år med YIP.
Låt värderingar växa.
Lyktfesten – den meningsfulla ritualen.

20-23
Det ofulländade arvet – Friedwatskisserna.
Henni Gecks akvarell av Trekonungamotivet.
Om grundandet av Friedwatskolan vid Goetheanum.

24-27
Reflektioner:
"Nie wieder Krieg".
Steiners fredsmeditation.
Messias är en av er.
Ur framtiden.
Kosmopolitiskt.
Från ljus till viljeverksamhet.
Varför är världen tänkbar?
Elisabeth Vreedes 80:e dödsdag.

28-29
Bilduppslaget.

30-33
7 frågor.
Till Minne
Hans Christian Hoving-Oewe, Birgitta Nyström, Hester Renouf.

34-39
Bokanmälningar:
Förslag till läsning i jultid.
Meditativa betraktelser & vägledning till
fördjupning av läkekonsten.
Återblickar: Rudolf Steiners böcker, Själskalender
och Frihetens filosofi.
Rättelse.

40-45
Återblick: Rapport från Julmötet 1923.
Grundstenen till alla medlemmar.

46-47
Antroposofiska Sällskapet firar 100-år 2024
Antroposofiska Sällskapets struktur.

48-53
Kalendarium:
Fria Högskolan för Antroposofi.
Antroposofiska Sällskapet -
Järna, Norrköping och Stockholm.

54-55
Förteckning över medlemsgrupper.
Medlemssekretariat & medlemskap.

56
Bildberättelse.

Kära läsare,

När Forum når ut till läsarna lyser julstjärnan högt över fält och ståtliga granar. I år firar vi också en särskild högtid, då Antroposofiska Sällskapet fyller 100 år. Under Julmötet 1923/24 ville Rudolf Steiner ge Sällskapet ett nytt liv. Grundstenen förvandlades till ett språk i andlig form, som i sin kärna talar om den tregrenade människan och hennes förhållande till den andliga världen. Steiners skiss på Forums framsida visualiserar något av detta tema; de tre konungarna som vördnadsfullt skänker barnet gåvorna inför framtiden: den förvandlade tanken, känslan och viljan. Artiklarna om Steiner måleriska impuls ansluter till skissen och lyfter fram ett frö som fortfarande väntar på att utvecklas.

Julen är en tid för stillhet och glädje. Själen vänder sig inåt och det är ur tystnaden som framtiden kommer oss tillmötes. Några artiklar i Forum denna gång handlar om det inre arbetet och meditationen: "Att bilda mentala perceptionsorgan" och "Vad betyder det att se med andliga ögon?" I andra artiklar riktas blicken utåt mot den tragedi som utspelar sig på flera platser i världen; Ukraina, Israel och Palestina. Går det att skapa fred? Och hur kan denna se ut?

Hundra år har gått. Det är vi som har friheten att avgöra jordens öde. Då väcker det hopp att nya initiativ och gemenskaper växer fram, som vittnar om kraften att agera och verka tillsammans. Goetheanum Weltkonferenz blev en strålande fest för människor förbundna med antroposofi från 50 länder. Efter 15 år kan vi också glädjas åt att YIP fortfarande är ett vitalt pedagogisk alternativ anpassad efter unga människors individuella impuls. Och de tre berättelserna om Lyktfesten, Legendan om sankt Martin och Rabbinens gåva, förbinder på ett innerligt sätt stjärnans strålgång med ljuset inom oss själva.

Tack till Felix Nieriker!

Redaktionen vill också berätta att Felix Nieriker av ålders- och hälsoskäl nu har avslutat sitt arbete med oss. Felix har i mer än ett decennium varit en trogen och viktig medarbetare. Då vi är en liten redaktion – i regel 4 medarbetare – så gör var och en ett tydligt avtryck i arbetet med tidningen. Felix har med sitt stora kunnande och sin långa erfarenhet inom den antroposofiska kontexten betytt mycket för vår strävan att göra en tidning där medlemmarna kan få viktiga inblickar i den antroposofiska kulturen. Till detta hör också Felix' breda intresse för det allmänna konst- och kulturlivet. Hans förmåga att skapa texter som haft stark spirituellt och konstnärlig utstrålning är stor. Med sitt säkra omdöme och sin personliga värme har han bidragit till den kreativa atmosfär som funnits i redaktionen. Vi kommer att sakna alla olika bidrag som vi nästan tagit för givet att de ska strömma ur honom och riktar ett stort och varmt tack till Felix!

Med detta önskar Forum alla läsare en riktig god jul!

Ljus i mörker

Janne Silvasti

Ordförande för Antroposofiska Sällskapet i Sverige

Varje dag lite mindre ljus. November skalar av naturen. Övergången till kallare, mörkare tid i vår del av jorden är något annat på andra sidan av klotet där det blir varmare och ljusare varje dag. Tänker jag helheten från ett vidare perspektiv eller om jag enbart håller mig till min omgivning, är bilden annorlunda. Det är en smula abstrakt att från min position tänka på det som sker på andra sidan jorden. Samtidigt finner jag en tröst i den vetskapen att det inte går bara åt ett håll. Det som vi inte har finns på en annan plats. Andra människor njuter av våren just nu.

I min trädgård har äppelträden löven kvar. Strålande gula blad skiljer sig från sin melankoliska omgivning. Det är vackert. Färgen visar det sista av säsongens glans innan träden är nakna och vi är inne i formens rike. Stillheten vilar på ett nyplogat fält. Den jordbruna fuktiga leran glänsar en aning. Jag får en känsla att den skyddar eller täcker någonting under sig. Det är mycket fukt i luften, himlen är grå. Novembermörkret tänder ljuset i mig.

Veckospråket för denna vecka är följande:

*Så känner jag nu världen,
Som utan själens medupplevelse
Blott har ett tomt och fruset liv
Och uppenbaras utan makt.
I själar skapas den på nytt
Men kunde i sig själv blott finna döden.*

Ljuset minskar redan på eftermiddagen och den långa mörka kvällen lockar inte till utomhus aktiviteter. Vi har firat Sant Martin med ljus i mörkret och är på väg mot första advent. Lucia ger hopp när vi är i den mörkaste perioden och sedan jul. Det finns underbar tradition som varje år hjälper oss att gå genom detta mörker. I mig själv kan jag finna samma känsla som dessa högtider. Det liksom tänds ett ljus i mig när det är som mörkast. Kreativitet i tankar är påtaglig. Det är nu det föds ideer för framtiden, det är nu jag aktivt söker svar på inre frågor. Det är en spirande aktivitet i mig. Jag har ett annat liv i mig. I legender vill man bjuda värme och ljus till behövande eller gåvor till den nyfödda. Hjärtat är vaket. Den milda mänskliga hjärtevärmens sprider sig mellan människor och belyser det yttre med bländande kraft. Mörkret försvinner.

Människan har möjligheten att vända mörkret till ljus.

Här kommer jul-stämning från veckospråken:

*Jag känner som befriad
I själens sköte andebarnet.
I hjärtats ljus och klarhet
Har heligt världsord framfött
Förhoppnings himmelsfrukt,
Som växer jublande mot fjärran rymder
Ut från mitt väsens gudagrund.*

Att påminna sig själv om vad var det jag ville göra för andra människor, vad jag ville med mitt liv, vad var det goda som fortfarande väntar på att göras. Den tiden är nu, att visa sina goda gärningar, bry sig lite extra om sina medmänniskor och ge världen kärlek.

Det snöar, marken är ljus. Det kalla vädret gör luften klar. Stjärnor talar till mig med sitt stilla och vackra ljus. Jag känner delaktighet med världen och ler tillbaka med mitt ljus.

Janne Silvasti

Weleda som förebild för kosmetikaindustrin

Weleda vinner vid Sustainable Beauty Awards.

Vid Sustainable Cosmetics Summit 2023, som ägde rum mellan den 30 oktober och 1 november i Paris, hedrades återigen företaget som ger ett viktigt bidrag till den hållbara utvecklingen av kosmetikaindustrin. Weleda hedrades två gånger den här gången: Det antroposofiska kosmetik- och läkemedelsföretaget fick ett pris som "Sustainability Pioneer" för sitt nya logistikcampus i Schwäbisch Gmünd, där den cirkulära ekonomimodellen omsätts i praktiken. Weleda tog också första platsen i kategorin "Ny hållbar produkt" för sin nyutvecklade ansiktsrengöringsprodukt, "Skin Food Nourishing Cleansing Balm". Den är fylld i tuber tillverkade av 100 procent återvunnet aluminium, vilket innebär stora CO₂-besparingar under produktionen. År 2025 har företaget som mål att nästan helt eliminera användningen av jungfruligt aluminium.

Källa: Das Goetheanum, Nr. 49, 2023.
Översättning: Red. JH.

Dagbok under de heliga nätterna

En digital plats för andlig och personlig reflektion vid årsskiftet.

Sophia-institutet i East Olympia, Washington, erbjuder onlinekursen "Holy Nights Journal" från den 24 december 2023 till den 6 januari 2024. Kursdeltagarna får dagligen andlig inspiration och konstnärligt-kreativa övningar under de tolv juldagarna och tretton heliga nätterna, som de arbetar med på egen hand. Som en del av kursen erbjuds även onlinemöten där deltagarna kan diskutera sina erfarenheter av materialet. "Holy Nights Journal" inbjuder deltagarna att ansluta sig till den kosmiska rytmen och årets rytm inom ramen för astrosofi och genom medvetna andliga impulser. Den skapar ett utrymme för personlig reflektion och introspektion vid årsskiftet samt för en undersökning av den egna biografien.

Källa: Das Goetheanum, Nr. 49, 2023.
Översättning: Red. JH.

Människan, jorden, bina

Onlineseminarium om binas väsen, människans själ och jordens Sofia.

Den 4-7 januari 2024 erbjuder läkepedagogen och författaren Karsten Massei ett online-seminarium med titeln "Sofia och binas väsen". Evenemanget handlar om treenigheten mellan Sofia, bivarelsen och den mänskliga själen. Massei introducerar deltagarna till sambandet mellan den mänskliga själen och vintertillståndet i bisamhället. När bisamhället bildar ett så kallat vinterkluster och drar sig tillbaka från omvärlden står bina och den mänskliga själen varandra särskilt nära. Denna tid är också särskilt potent för ett möte med jordmodern Sofia. Vart och ett av de fyra online-mötena innehåller en meditation som ger deltagarna utrymme för personlig erfarenhet av de ämnen som diskuteras. Meditationen kan praktiseras under seminariet. I slutet kommer det att finnas tid för utbyte.

Källa: Das Goetheanum, Nr. 50, 2023.
Översättning: Red. JH.

100 år av kursen för unga läkare

En blick in i den antroposofiska medicinens historia och framtid.

Den medicinska sektionen vid Goetheanum anordnar den 3 till 7 januari en tvärvetenskaplig konferens med anledning av 100-årsjubileet av den "unga läkarkursen". Under rubriken "Hur hittar jag det goda?" inbjuds studenter och utövare av antroposofisk medicin samt andra intresserade att reflektera över Rudolf Steiners kurser för medicinstuderande, som han höll i Dornach 1924. I dessa kurser byggde Steiner en bro från det medicinskt vetenskapliga till det mänskligt kärleksfulla och erbjöd därmed studenterna en moralisk orientering för deras utbildning och senare yrkesliv. Genom olika föreläsningar och arbetsgrupper kommer deltagarna inte bara att analysera innehållet i de unga läkarnas kurser, utan också tillsammans blicka in i framtiden för den antroposofiska medicinen. Evenemanget är öppet för alla; det kommer att äga rum både personligen och online och kommer att hållas på tyska, engelska och spanska.

Källa: Das Goetheanum, Nr. 49, 2023.
Översättning: Red. JH.

Försoningens väsen

Karsten Massei

1 Att vara oförsonlig med sig själv är ett välkänt tillstånd. Det beskriver den vanliga relationen i vilken vi står till oss själva. Egentligen borde vi inte acceptera det. Men de slöjor med vilka vi gömmer oss för oss själva är många och svåra att penetrera. Vår kunskap om oss själva är begränsad. Min början, de vägar jag redan tagit, de erfarenheter jag redan har haft, är svåra att avgöra. Det berömda "känn dig själv" påminner oss först om en brist, nämligen vår brist på kunskap. Självkänedom skulle vara en väg till försoning med sig själv, med sitt ursprung, sitt fullständiga väsen. Vi står då i vårt ljus. Vi tittar helt på varandra. Men det finns motstånd på de vägar som försonar oss med oss själva. Vi vägar fortfarande inte att gå på dem.

2 Att vara oförsonlig med sig själv är ett välkänt tillstånd. Det beskriver den vanliga relationen i vilken vi står till oss själva. Egentligen borde vi inte acceptera det. Men de slöjor med vilka vi gömmer oss för oss själva är många och svåra att penetrera. Vår kunskap om oss själva är begränsad. Min början, de vägar jag redan tagit, de erfarenheter jag redan har haft, är svåra att avgöra. Det berömda "känn dig själv" påminner oss först om en brist, nämligen vår brist på kunskap. Självkänedom skulle vara en väg till försoning med sig själv, med sitt ursprung, sitt fullständiga väsen. Vi står då i vårt ljus. Vi tittar helt på varandra. Men det finns motstånd på de vägar som försonar oss med oss själva. Vi vägar fortfarande inte att gå på dem.

3 Att vara oförsonlig med sig själv är ett välkänt tillstånd. Det beskriver den vanliga relationen i vilken vi står till oss själva. Egentligen borde vi inte acceptera det. Men de slöjor med vilka vi gömmer oss för oss själva är många och svåra att penetrera. Vår kunskap om oss själva är begränsad. Min början, de vägar jag redan tagit, de erfarenheter jag redan har haft, är svåra att avgöra. Det berömda "känn dig själv" påminner oss först om en brist, nämligen vår brist på kunskap. Självkänedom skulle vara en väg till försoning med sig själv, med sitt ursprung, sitt fullständiga väsen. Vi står då i vårt ljus. Vi tittar helt på varandra. Men det finns motstånd på de vägar som försonar oss med oss själva. Vi vägar fortfarande inte att gå på dem.

4 Denna blyghet ligger i det faktum att vi inte bara är ljusfyllda varelser. Vi bär mörka, ibland väldigt mörka delar inom oss. Att vilja ta avstånd från dem är förstäeligt. En ärlig introspektion avslöjar en hel rad sådana delar som är fränstötande, fula och grymma. Det går inte att komma runt dessa skuggor eller skuggväsen. För att bara nämna några: stolthet, svartsjuka, arrogans, ärelystnad, avund och förakt. De kan framkalla motvilja. Du har länge haft din åsikt om dem. De fördöms och ignoreras. Ändå är de värda vårt intresse. Om man tittar närmare på det visar sig avund vara en fascinerande varelse. Du avundas en annan person det du själv skulle vilja ha. Du unnar den inte dess lycka, dess framgång, dess inflytande, dess rikedom, dess berömmelse, eftersom personen i fråga förverkligar något som du själv är sugen på. Avund avslöjar en olycka, ett missnöje, en brist man inte vill erkänner för sig själv. Man lider av den utan att lägga märke till det. På samma sätt eller liknande är det med avundens syskon. De pekar på en brist, på ett oförsonligt själstillstånd. Det är det som gör det så fascinerande. De innehåller hemligheter som du vill veta.

5 Att ta itu med dem är värt besväret även av en annan anledning. Noggrann mental perception visar den oväntade iakttagelsen att vår uppmärksamhet förmår förvandla skuggväsenden. Vårt intresse för dem gör att de stela maskerna de bär spricker. Deras mörka, fränstötande utseende blir allt mer genomsläpplig. Bakom de mörka slöjorna framträder det första ljusa skimret. Stolthet, svartsjuka, arrogans är inte bara skuggor. De är fler, mycket fler än vi tidigare trott. Den åsikt vi hade om dem visar sig vara snäv och begränsad. De har en historia, ett ursprung. De har även lampor. Det är otillräckligt att bara definiera dem utifrån deras skuggiga natur. Så småningom inser du att de är fallna varelser. Och du inser att du själv är orsaken till din sorgliga existens. De är mina varelser. Jag har uppenbarligen drivit dem ner i avgrunden där de nu tar ut sin existens. Mina brister, även mina sår, tvingar på dem existens. Vi är orsaken till skuggorna. Men det betyder också att vi har det i våra händer att befria dem från deras olyckliga situation.

6 Tydligt är att försoningens väsen är ett välkänt tillstånd. Det beskriver den vanliga relationen i vilken vi står till oss själva. Egentligen borde vi inte acceptera det. Men de slöjor med vilka vi gömmer oss för oss själva är många och svåra att penetrera. Vår kunskap om oss själva är begränsad. Min början, de vägar jag redan tagit, de erfarenheter jag redan har haft, är svåra att avgöra. Det berömda "känn dig själv" påminner oss först om en brist, nämligen vår brist på kunskap. Självkänedom skulle vara en väg till försoning med sig själv, med sitt ursprung, sitt fullständiga väsen. Vi står då i vårt ljus. Vi tittar helt på varandra. Men det finns motstånd på de vägar som försonar oss med oss själva. Vi vägar fortfarande inte att gå på dem.

7 Tydligt är att försoningens väsen är ett välkänt tillstånd. Det beskriver den vanliga relationen i vilken vi står till oss själva. Egentligen borde vi inte acceptera det. Men de slöjor med vilka vi gömmer oss för oss själva är många och svåra att penetrera. Vår kunskap om oss själva är begränsad. Min början, de vägar jag redan tagit, de erfarenheter jag redan har haft, är svåra att avgöra. Det berömda "känn dig själv" påminner oss först om en brist, nämligen vår brist på kunskap. Självkänedom skulle vara en väg till försoning med sig själv, med sitt ursprung, sitt fullständiga väsen. Vi står då i vårt ljus. Vi tittar helt på varandra. Men det finns motstånd på de vägar som försonar oss med oss själva. Vi vägar fortfarande inte att gå på dem.

8 Gudarna gjorde oss till sårbara varelser. Men sår är inte för gudarna vad de är för oss. För dem är såren fulla av ljus. De ser i dem speciella organ, kosmiska organ genom vilka speciella utvecklingar blir möjliga. Såren är siarorgan som kommer att uppfylla sin sanna och riktiga uppgift i framtiden.

9 Detta är vad gudarna vill säga oss, att vi får syn genom våra sår. Vi uppnår en lyhördhet som bara är möjlig på detta sätt. Vi ges sinnen som representerar höga talanger. Skuggväsen döljer sårens högre natur. De avslöjar för oss bara så mycket av sanningen om såren som vi kan bära. Att vilja se ljuset i avgrunden och det föraktade är nyckeln för att utforska skuggornas visdom. Man måste våga det att inte rygga tillbaka för det sköra, det sårade, det onda och fortsätta att fråga och forska var de ljusa vägarna slutar. Betydande själshemligheter ligger där mörkret åter börjar lysa,

10 På skuggorna finns spåren av oläkta sår. Den som förblev utan sår skulle inte ha några skuggor.

11 En inre väg leder till försoningens väsen. Det finns inget yttre med den. Nyckeln till försoning ligger i inre världar. Självkänedom kan eftersträvas enligt själens ljusa och mörka sidor. Båda är beroende av varandra, de stödjer och förutsätter varandra. Därför är det så att du alltid går in i ditt mörker och vice versa när du går in i ljuset. Båda sidor är inte nödvändigtvis oense med varandra. De behöver varandra. De tjänar varandra. Existensen av vår själs ljusvarelser och de mörka varelsernas existens representerar ett nätverk som inte kan hanteras med moraliska och ensidiga bedömningar. Det är alltid ett samspel mellan ljus och mörker. Att ta sig upp till denna interaktion är en förutsättning för att förstå sanningen om ljus och mörker.

12 Genom att utforska sitt eget väsen stöter man på aspekter av personlighet och individualitet som kan kallas ego, person, individualitet och högre jag. Dessa aspekter av att vara är genomgående fascinerande enheter. De bildar människans andliga väsen. Att befatta sig med dem är ett inre äventyr. Var och en gömmer sitt väsens helhet bakom en slöja. Man kan kliva framför denna slöja med lust att möta dem. Man önskar att egots, personens, jagets eller det högre jagets natur kan komma fram. Du ber om det. Önsknningar i den riktning missar inte sitt mål. Eftersom dessa varelser har ett intresse av att bli sedda och igenkända av oss. De lever bakom vårt medvetandes slöja som i en exil de inte själva valt.

13 Var och ett av dessa fyra väsen är mycket unika. Var och en uppfyller vissa, karaktäristiska uppgifter för människan. Egot har

14 en orubblig kraft att förena oss med vårt jordiska öde. Egot syftar på våra omedelbara behov, våra önskningar och begär. I dess följe blir vi jordiska. Vi visar oss som lustfyllda, passionerade varelser. Egot tjänar till att tillfredsställa våra behov. Tack vare detta upplever vi oss själva som fysiska varelser som är hemma på jorden. Egot är inte detsamma som egoism. Det förmedlar utållighet. Tack vare egot kan du följa dina mål. Pålitlighet och lojalitet är dess dygder. Det har en ren och kraftfull sida. Det bör inte förväxlas med behovet som kommer till uttryck i själviska handlingar. Dessa är inte möjliga utan egot, men självaste egot det är mer än det. Utan egot kan vi inte stå upp för oss själva eller för andra, utan det utvecklar vi inga motståndskrafter. Egot impulserar viljan.

15 Personen är bilden för vår jordiska existens. Men det är också bilden vi formar oss av en annan person. Medmänniskan framstår som en person. Den är född på en viss plats, är en fysisk varelse, har ett namn, är underkastat sitt öde, har talanger och förmågor. Personen kan inte skiljas från sitt öde. Personen existerar mellan födelse och död. Innan dess är den predisponerad men inte inkarnerad. Därefter går den oundvikligen under och återvänder aldrig mer till jordiska förhållanden. När personen dör tillhör den det förgångna. Personen är ändå en bild av den mänskliga individualiteten. Hon tar den här bilden och lägger ner den igen. Individualiteten lyser i varje person. Den lever i sina yttringar, gester, i sitt beteende, i rösten, i blicken.

16 Människans individualitet går utöver egot och personen. Men genom de två hittar den sig själv. Den lever i egots impulser såväl som i personen. Men individualiteten är högre hölje och källa till både egot och personen. Med vårt jordiska medvetande kan vi inte följa individualiteten på alla sina vägar. I sönnen och efter döden drar den sig undan vår iakttagelse. Individualiteten har en tillvaro från vilken den jordiska människan är utestängd. Detta gäller inte egot och personen. Med dem är vi i lugna, klara vatten. Med individualitetens väsen ställs vi inför mysteriet om oss själva. Ämnet försoning blir därmed en synnerligen aktuellt. Eftersom vi är en okänd storhet för oss själva känner vi oss bara till hälften, ofullkomliga och små. Det här är ett sår, kanske det första. Därmed skapas en avgrund som går tvärs igenom oss. Den vill överbryggas och smärtan den orsakar vill lindras. Individualitetens väsen avslöjar vad människans stora arbete med sig själv består av. Såret som vi är märkta med, oavsett anledning, blir uppenbart.

17 Vårt gudomliga väsen, det högre själv, är uppenbarligen en aspekt av vår individualitet. I det högre självet uppenbarar sig ett väsen som är större än individualiteten. I det genomsyras individualiteten av överindividuell kosmisk existens och liv. Självet är ett med den gudomliga kosmiska världen och skapelsen. För vårt jordiska och fysiska medvetande måste självet framstå som ouppnåeligt. Självet trotsar varje beskrivning och framställan. Vi kan bara inse det i ögonblick som kommer till oss som nåd. Dessa speciella ögonblick indikerar tillstånd av fullständig enhet med kosmos. De avslöjar föraningar om existensformer av fullständig försoning.

18 Att vilja se ljuset i avgrunden och i det föraktade är nyckeln till att utforska skuggornas visdom.

19 Vi föds som varelser som är sårbara. Såren har vi tack vare gudarna. De har gett oss dessa brister. Det är genom dem vi känner smärta, att vi upplever förnedring och förtvivlan och lider av ångest. Vi är tecknade med sår, men gudarna ser det annorlunda. I deras ögon är varje sår en väg som ännu inte har gåtts och som inte heller kan gås. De prövar oss med detta. Men de gör det försiktigt så att vi kan hitta de vägar som ännu inte har tagits men som sedan länge är anlagda. Varje människa gör det för sig själv, fast inte bara. Vi går på de nya vägarna alltid även för andra

20 människor. I slutändan går vi dem även för gudarna. Det som försonar oss med våra sår strålar upp, ända in i andliga världar. Lidande och ångest är ovälkomna förstörare som man helst skulle vilja eliminera. Men det tillåter kommer de inte, för de har ett högre uppdrag. Man kan känna att de har budskap. Deras frågor är många, här är tre av dem: Vad kan du göra för att komma ur de smärtsamma tillstånden av splittring, sårbarhet, ångest? Hur vill du uppnå helheten i ditt ursprungliga väsen? Hur skulle du vilja förvandla skuggorna i din själ och föra dem in i ljuset? Dessa frågor riktas till oss genom lidandet som drabbar oss. Lidandet är definitivt inte emot oss, även om det kan verka så. Det vill ha något av oss som vi måste ta reda på vad det är. Det lockar oss in på vägar som vi fortfarande måste gå, vägar som leder till försoning med oss själva.

21 Gudarna stannar inte vid det att de tillfogar oss sår. Vi är för väsentliga för att de bara ska låta oss falla i fördärvet. De sörjer för ljus, för tillförsikt och för vissheten om helande och frälsning. I varje sår finns kraften till läkning. Inget mörker kan existera utan ljus. Detta är gudarnas testamente till oss. Lidandet, även det värsta, är en föraning om tillväxt och mognad. Vägarna som leder ut ur det löper bredvid oss som strålar av ljus, faktiskt gudomligt ljus. De finns där vare sig vi ser dem eller inte. Visserligen är det fortfarande en sällsynt konst att se dessa stigar. Bara för att det kan vara svårt betyder det inte att det inte går att lära sig. Även här beror det på vad jag förväntar mig och litar på att jag ska göra. Om jag förväntar mig lösningar så kommer de. Vagar jag göra den här konsten?

22 Väsensmöten med försoninge är sällsynta. Men de kan åstadkommas. I början finns en önskan att möta försoningens väsen. Du kan söka upp försoningens väsen inom dig själv, i din själs tystnad. Du kan be den att avslöja sig. Om det lyckas blir det uppenbart att det fyller själen med speciella krafter. Försoningens väsen skapar något som man ännu inte känner till. Den fångar själen som från kosmos vidder. Den är outgrundlig. Det visar sig att försoning är en änglaväsen som bär på ett band som vi sedan länge har långtat efter. I detta band är allt vävt samman till ett. Tvist och separation är omöjliga. Allt och alla finner uppfyllelse eftersom det omges, skyddas och stöds av ett hav, det ursprungligt ena.

23 Försoningens väsen helande kraft. Det visar att vi inte behöver vara i strid med vårt sanna väsen. Det ger tro på ödets helande krafter. I ödet blir själen lätt och ljus. Den glömmar skulden. Hon glömmr vad som gjordes mot henne eller mot andra. Eftersom skuld och lidande inte är avsedda att förbli bestående. Försoningens väsen öppnar blicken för att i lidandet finns en kraft för framtiden. Genom lidande öppnas vårt andliga seendet. Vi lär oss att se annorlunda på oss själva. Och vi blir medkännande för det som finns omkring oss på ett sätt som bara upplevelser av lidande kan skapa. Försoningens väsen förmedlar budskapet att lidande förvandlar. Den säger att lidande är källan till kärlek.

24 *Karsten Massei, född i Berlin 1963, har bott i Schweiz sedan 1987. Han är gift och har tre barn. Han arbetade som speciallärare i många år. Nu arbetar han främst som författare och kursledare. Han ger seminarier om utövandet av extrasensorisk perception. De är tillägnade erkännandet av naturrikena, elementarvärldens varelser och de hierarkiska varelserna. Han ägnar särskild uppmärksamhet åt binas andliga natur. Hans omfattande forskningsarbete har resulterat i åtta böcker sedan 2011, senast publicerade: 'Försoning med den inre människan' (Futurum-Verlag, Basel, 2022).*

Källa: Das Goetheanum, Nr. 39-40, 2023. Översättning: Red. GN.

Egenskaper för bildandet av mentala perceptionsorgan

Louis Defèche

Antroposofi består inte i att upprepa vad andra har sagt tidigare utan att själv forska inom den. Det handlar om att ständigt utveckla nya perspektiv utifrån personlig erfarenhet som kan delas med och förstås av andra. I denna korta text uppmärksammar vi några egenheter i bildandet av översinnliga varseblivningsorgan.

Antroposofisk forskning bygger på utvecklingen av själslig-andliga varseblivningsorgan. De möjliggör en utvidgning av upplevelsehorisonten till att omfatta världens själslig-andliga dimension och etablerar därmed möjligheterna till en vetenskap om det andliga.

Vissa vanföreställningar att övervinna

När vi talar om de översinnliga varseblivningsorganen är det viktigt att övervinna några av de missuppfattningar som naturligt bildas. Eftersom vi är vana vid att uppfatta sinnevärlden, föreställer vi oss att översinnlig varseblivning liknar sinnlig perception. Vi föreställer oss att en ny, 'objektiv' värld med egenskaper som är jämförbara med sinnevärldens egenskaper bör dyka upp för det andliga ögat. Denna idé är missvisande eftersom översinnlig varseblivning är mycket mer subtil än den yttre världens föremål och har helt andra egenskaper. Även om den har en objektiv karaktär, uppstår den ur forskarens inre aktivitet; det är resultatet av subjektets kreativa aktivitet, en aktivitet som kan beskrivas som "deltagande". Subjektet "deltager" medvetet i dess skapelse. Vanliga sinnesförnimmelser, tvärtom, produceras av redan bildade organ, så de framträder för oss objektivt från början, utan att kräva någon speciell aktivitet från subjektets sida. Denna skillnad gör att spirituella varseblivningar, även när de redan finns, lätt förbises och ofta inte erkänns som sådana. För det förväntas att översinnliga varseblivningar påtvingar sig själva som sinnesvarseblivningar. Emellertid är dessa varseblivningar av "subjektiv-objektiv" natur eftersom de övervinner det vanliga medvetandets subjekt-objekt-separation. De är så att säga resultatet av subjektets deltagande i föremålet för dennes uppmärksamhet och förenar därmed två sidor av verkligheten som normalt är åtskilda.

Påverkade av hur vi upplever vanliga sinnesförnimmelser förväntar vi oss också att översinnliga varseblivningar är omedelbart tillförlitliga och säkra, men så är inte fallet. Varseblivningarna som produceras av dessa själslig-andliga organ kan också vara vilseledande, ofullständiga eller förvrängda. Erfarenhetsnivån och mognaden hos forskaren spelar här en viktig roll, men ingen är immun mot misstag och brister. Spirituell varseblivning ger också bara ett visst perspektiv på ett fenomen och ett

fel kan ligga inte i själva uppfattningen utan i dess tolkning. Man bör därför vara medveten om att upptäckter som rapporterats av andra forskare, även om de kommer från mycket erfarna personer – som Rudolf Steiner – måste underkastas ytterligare granskning för att avgöra vilket kontext, perspektiv och giltighetsomfång som avgör.

Dessutom ska spirituella varseblivningar tolkas, konceptualiseras och formuleras på ett begripligt sätt. Det är fullt möjligt att ha uppfattningar utan att kunna konceptualisera eller formulera dem. Ibland är tolkningen ofullständig medan varseblivningen är relevant. I andra fall är det formuleringen som blir svår. Allt detta måste beaktas när man överväger ämnet spirituella varseblivningsorgan. Vi vill fokusera på denna fråga här eftersom vi tror att översinnliga varseblivningar är mycket mer utbredda än vad man allmänt tror, men inte nödvändigtvis bland dem som påstår sig ha sådana varseblivningar. De som har sådana varseblivningar brukar inte uttrycka detta öppet och formulerar sina erfarenheter utan att tillskriva sig några speciella förmågor. Osjälviskhet är ett kännetecken för sann andlig strävan.

Formad i ljuset av det universella

Det finns hundratals sätt att beskriva bildandet av organen för översinnlig varseblivning, och hundratals olika övningar för att genomföra dem. Erfarenheten visar också att vissa människor utvecklar sådana organ utan att läsa böcker om dem. Noggrann observation avslöjar att andliga varseblivningar kan vara närvarande även om personen inte betecknar dem som sådana. Men vad är då den centrala processen som äger rum i bildningen av dessa organ?

I det normala livet är det mänskliga medvetandet föremål för två omedvetna tendenser. När människan står inför omvärlden tenderar hon att skapa en subjekt-objekt-åtskillnad som gör att denna yttre värld framstår för henne som "objektiv", som helt skild från henne. Detta är en tendens till "icke-deltagande", förknippad med utvecklingen av modernt vetenskapligt medvetande. För människor verkar världen omkring dem vara något främmande och fragmenterat i ett oändligt antal slumpmässiga händelser. Den andra omedvetna tendensen visar sig med avseende på det inre livet. Här identifierar subjektet sig med sina erfarenheter, sina sympatier, sina antipatier, sina glädjeämnen och lidanden. På detta sätt förlorar subjektet sig själv i sitt inre liv och kan därför inte uppfatta det, vara ett med det. Detta är så att säga ett för starkt "deltagande": en sammansmältning. De processer som sätts igång av spirituell utveckling förändrar dessa relationer mellan den inre och yttre världen och möjliggör sedan 'medvetet deltagande'.

Louis Defèche

"De processer som sätts igång av andlig utveckling förändrar relationerna mellan den inre och den yttre världen och möjliggör "medvetet deltagande".

Bildandet av den översinnliga varseblivningens organ börjar med upplevelsen av medvetandets natur. Denna medvetenhet förblir vanligtvis det oobserverade elementet i det inre livet, eftersom det är själva "observatören". Tankeprocessen äger rum i den, som också förblir obemärkt. Denna medvetenhetspunkt upplevs vanligtvis som den subjektiva delen av verkligheten och tycks därför vara oåterkalleligt avskuren från världen. Men den som undersöker medvetandets natur och den tankeverksamhet som är förknippad med den, kommer till slutsatsen att det finns "något" mer att finna i medvetandet än bara blek subjektivitet. Detta något som är latent i det vanliga medvetandet förblir dock vanligtvis dolt. Här kan forskaren göra en grundläggande upptäckt, en slags fortsättning på det kartesiska 'Cogito'. Denna upptäckt har många gjorts och uttryckt på många olika sätt. «Den som observerar tänkandet lever direkt i en andlig, sig självbärande väsensväv. Ja, man kan säga att den som vill greppa det andligas väsen i den form som det från början presenterar sig för människan kan göra det i ett tänkande baserat på sig själv. Detta enligt Steiner i 'Frihetens filosofi'. Ett annat perspektiv från Schelling: "Vi har alla en hemlig, underbar förmåga att dra oss tillbaka från tidens förändring in i vårt innersta jag, avklädda allt som har kommit utifrån, och där se på det eviga inom oss i form av oföränderlighet. Denna syn är den innersta, mest individuella upplevelsen som allt vi vet och tror om en översinnlig värld beror."¹

Denna andliga upplevelse, medvetandets uppvaknande till sig själv, avslöjar för sökaren att inom vad som verkade vara endast subjektivitet lever ett element av universell natur som överskrider rum och tid. Nu handlar det inte bara om att få nya insikter om människans natur genom denna inre upplevelse, utan också och framför allt om att utveckla en ny inre styrka. Denna upplevelse blir en inre kraft när den kultiveras upprepade gånger genom meditation – i vid bemärkelse. Den börjar då fungera och lyser upp det inre livet. På så sätt utvecklar forskaren ett nytt förhållande till de rörelser i sitt inre liv som han tidigare identifierat sig med. Han lär sig gradvis att sluta förlora sig själv i de sympatier, antipatier och andra upplevelser som genomsvävar honom, han identifierar sig inte längre med dem, utan börjar observera dem och till och med genomskåda dem. På så sätt tar det inre livets rörelser nya former och blir så småningom nya varseblivningsmedier, själslig-andliga varseblivningar. De inre upplevelser som tidigare var subjektiva till sin natur blir gradvis

objekt i ett inre rum. Själva tankelivet förändras och idéer börjar gradvis bli objektiva realiteter med en egen kreativa strålningskraft. Omvänt möter den förvandlade blicken utåt inte längre bara föremål som är åtskilda från den. Växter, stenar, djuren eller andra människor får i allt högre grad karaktären av en 'alteritet' som blir både djupare mystisk och mer bekant och intim. Objektens värld i den yttre världen får alltmer en subjektiv kvalitet, ett inre liv.

Den mänskliga naturen är komplex, och så är också mänskligheten som helhet. Därför tar denna process komplexa och mångsidiga former. Frukterna av denna nya inre aktivitet är olika beroende på vilken nivå av mänsklig erfarenhet de uppstår: på tankenivå, språk, känslor, yttre varseblivningar eller viljeimpulser, och så vidare. Varje person har sitt eget öde och sin egen konstitution, varför upplevelserna som orsakas av denna inre aktivitet kan vara mycket olika. Den centrala andliga upplevelsen, upplevelsen av det universella – gudomliga – ljuset i medvetandet, kultiverat och förstärkt genom meditation, bildar dock en objektiv grund som höjer subjektiviteten över sig själv och blir en formande kraft för nya varseblivningsorgan. Uppkomsten av detta medvetande i det inre livet kan också betecknas som uppvaknandet av det "högre jaget". Det är dettas aktiva närvaro som producerar de omnämnda organen i själen. Det är så man kan förstå följande definition av antroposofi: "Antroposofi är en kunskap som åstadkoms av det högre jaget hos människor."²

Den mänskliga personlighetens blomstring

Genom detta uppvaknande tar ett överindividuell element baserat på inre aktivitet sin plats inom subjektiviteten. Subjektivitet och objektivitet kombineras för att bilda organ för översinnlig varseblivning. Dessa varseblivningsorgan och -förmågor, samt de typer av kunskap som är förknippad med dem, har beskrivits på en mängd olika sätt i den antroposofiska litteraturen, till exempel i samband med 'lotusblommorna' eller genom stadierna av högre kunskap: imagination, inspiration, intuition. Dessa beskrivningar är viktiga för att forma lämpliga begrepp och vägleda det inre arbetet, men de kan också vara missvisande. För medan vanlig kunskap i huvudsak är en hjärnaktivitet, involverar andlig kunskap hela människan. Änna sidan höjs den individuella subjektiviteten över sig själv genom inre arbete, men denna subjektivitet, som också utgör det unika hos varje person, raderas inte ut. Tvärtom leder inte bildandet av de översinnliga varseblivningsorganen till standardiserade individer som uppfattar, känner och uttrycker samma sak. Denna bildning sker helt och hållet genom individens ursprungliga konstitution.

Varje person har sin egen fysiska, mentala och andliga beskaf-fenhet, specifika talanger och svagheter, en unik biografi med speciella prövningar, speciella forskningsintressen och livs- och kulturella sammanhang. Den översinnliga varseblivningen och den resulterande kunskapen bildas på denna unika grund, som är byggmaterialet för dessa organ. Även om det finns uni-versella lagar som styr dessa organbildningsprocesser, är det den unika konfigurationen hos varje individ som ger dem sin substans. Inom den klassiska vetenskapens område spelar in-dividuell biografi en underordnad roll, medan inom området för andlig kunskap, som omfattar hela människan, spelar dessa biografi- och ödesfaktorer en avgörande roll. Det betyder dock inte att denna kunskap är subjektiv och ovetenskaplig, utan att den tar olika former som är präglade av individen: hur skulle det kunna vara annorlunda när vi talar om en kognitiv process base-rad på frihet och personlighetens utveckling?

Vissa människor är benägna att uppfatta mer genom det ena eller andra själsområdet.Dessutom spelar den sökandes intel-lektuella bakgrund en viktig roll i den sökandes sätt att formu-lera sina varseblivningar. Det gör skillnad om det handlar om en konstnär, en vetenskapsman eller en hantverkare. Varje person har, förutom de språk den talar, sitt eget språk, sitt eget sätt att uttrycka sig, och det kan ta lång tid, ibland till och med år, att bli bekant med någon annans uttryckssätt.

”Växten, stenen, djuret eller den andra personen får i allt högre grad karaktären av en 'alteritet' som blir både djupare mystisk och mer bekant och intim.”

Den andra blir alltmer värdefull

Även om en objektifieringsprocess äger rum i bildandet av de översinnliga varseblivningsorganen, åtföljs den också av en ut-veckling av personligheten, vilket i viss mån förstärker de in-terindividuella skillnaderna. Om vi är medvetna om detta kan vi dra några slutsatser av det.

Först och främst, som inom alla andra områden av vetenskap-lig forskning, är ingen andlig forskning någonsin komplett och sann i sig själv. Den måste ständigt omprövas, kontextualiseras på nytt och även utforskas på nytt. En vetenskap blir en veten-skap först när den kan ifrågasätta sig själv och utvecklas vidare över tid genom ny forskning och av nya forskare.

Dessutom tar spirituuell forskning alltid fram de speciella ta-langerna och förmågorna hos en viss person, vilket gör deras bidrag desto mer intressanta och värdefulla. Ju längre man av-ancerar inom spirituuell forskning, desto mer intressanta blir de andra forskarna, men också andra människor i allmänhet. Ju mer erfarenhet vi får, desto mer vet vi att vi behöver de andra för

att ge oss olika perspektiv, för att komplettera oss på områden vi uppfattar sämre, eller till och med för att rätta till eventuella felbedömningar vi kan göra. Med tiden blir det också tydligt att frågan om spirituuell varseblivning och kunskap är oberoende av de ord och vokabulär vi använder för den. Till exempel kommer vissa människor aldrig att erkänna att de redan har översinn-liga varseblivningar, även om de har det. De kopplar inte dessa ord till sina erfarenheter. Översinnlig varseblivningan tar ofta subtila former som går obemärkt förbi, men som ändå är bety-delsefulla och avgörande. Man behöver inte vara 'antroposof' i ordets ytre bemärkelse för att ha börjat väcka 'det högre jaget' och de organ som är förknippade med det. Så det är klart att alla tänkbara situationer kan uppstå.

Utvecklingen av andlig kunskap har på intet sätt någon "stan-dardiserande" eller "normativ" effekt, utan ökar snarare den mänskliga mångfalden och intensiteten i denna mångfald - och gör den därmed allt mer intressant och önskvärd, trots alla svårigheter som är förknippade med den. Å ena sidan måste detta forskningsarbete ske i det inre livets laboratorium, men å andra sidan kräver det också laboratorier av möten, utbyten och arbete med andra. Dessa möten kommer också att visa hur mycket en ny samtalskonst behöver utvecklas, ett slags åter-uppståndelse av sokratisk "Mäeutik", som låter alla uttrycka sig, formulera sina inre erfarenheter och bli förstådd av andra för att kunna delta i konstruktiva dialoger, som respekterar mångfalden av personligheter för att gå vidare. I detta sam-manhang kan nya förstaelser och lagar dyka upp, som kan be-kräftas genom deras fruktbarhet.

Denna rikedom av förmågor utgör råmaterialet för antropo-sofins liv. Att uppskatta denna rikedom är verkligen en central uppgift för Fria Högskolan för Antroposofi och Antroposofis-ka Sällskapet, som kommer att fira hundraårsjubileet av deras grundande julen 2023. Tillsammans bildar de en smältdegel för mänskliga möten och utbyten, en praktikplats och en plats för att formulera och publicera frukterna av denna andliga forsk-ning. När vi blir medvetna om mångfalden och de många nyan-ser som andlig forskning visar sig i, utvecklar vi ett obegränsat intresse för andra forskare och känner hur värdefull varje män-niska är i sin egenart.

Källa: Das Goetheanum, Nr. 43, 2023. Översättning: Red. GN.

- Friedrich Schelling, brev om dogmatism och kritik. 8. Brev. Oberoende publice-rad, 2019.
- Rudolf Steiners förslag till en definition av ordet 'antroposofi' för Oxford Dictio-nary: "Antroposofi är en kunskap som produceras av det högre jaget i människan.", i Carl Unger, Vad är antroposofi? Förlag vid Goetheanum, 1996.

Viljan att förvandlas

En introspektion som en sekundär övning i tankekontroll.

Ezra Sullivan

När jag ser den levande och kompromisslösa sanningen i mitt väsen, har jag en tendens att vända mig bort från den andliga världen och mig själv och istället vända mig mot den materiella världen. Ofta är denna tendens starkare än den viljestyrka jag har till mitt förfogande.

”Vilken tillfredsställelse att det från början mest betydelsefulla mö-tet med ett väsen i den översinnliga världen är med det egna väsen-det i dess sanning, som man bör fortsätta i mänsklig utveckling!”

Rudolf Steiner, Om "Tröskelns väktare" och några särdrag hos översinnligt medvetandet

Skulle jag ta på mig en magisk mantel och be folk att slutföra den galnaste uppgiften: till exempel, om du springer uppför ett berg vid midnatt för att göra något dumt, tro mig, de skulle alla göra det! Alla skulle komma efter mig. Men att spendera är på att försöka övervinna, och övervinna bara ett karaktärsfel eller dålig vana - det är inte särskilt intressant, eller hur? Människor tror helt enkelt inte att en enda förändring i deras egen karaktär - som att en fåfång person erkänner sin fåfänga och skäms för den - kan ha större inverkan på deras andliga framsteg än att lyssna på hund-ratalts föreläsningar eller memorera alla mina föreläsningscykler [...]”.- Adelheid Petersen upptecknade detta från en föreläsning av Rudolf Steiner i Dornach 1914/152

Rudolf Steiner råder oss att känna igen tendensen att vända sig bort. När man står inför en skugga som till synes inte kan bely-sas, är igenkänning ett sätt att aktivera viljan att förändras. Det är en ny teori om förändring bortom våld, abstinens eller tvång – kalla det kunskap eller uppmärksamhet, eller kalla det kär-lek. Inspirerad av dessa citat ställde jag mig denna fråga: Var hittar jag mig själv när jag inte hyser mina bästa avsikter? Hur kan min vilja bli mer delaktig? När kommer min önskan att möta en orubblig kraft? Jag bestämde mig för att experimentera med min tankekontroll, eftersom denna koncentrationsövning som Steiner rekommenderade var den svåraste jag någonsin försökt. I åtta år hade jag upprepade gånger misslyckats i mina försök. Varje gång jag ägnade fem minuter åt det varje dag i en månad, undvek jag patetiskt detta upprepade gånger. Under ti-den njöt jag verkligen av den stärkande upplevelsen av de andra underordnade övningarna: viljekontroll, jämnmod i glädje och lidande, opartiskhet och positivitet. Men jag tyckte att övningen för tankekontroll var mycket svår, till och med till den grad att den var omöjlig. Det kräver att du tar en paus från vardagen och koncentrerar dig på en sak. Den föreslagna varaktigheten beror på individens förmåga och livsförhållanden: det är viktigt att

hitta en tidslängd som är genomförbar men ändå utmanande. Till och med trettio sekunder kan vara en början. Om vi är för trötta eller distraherade för att göra det är det bättre att avstå från att göra övningen tills bättre förutsättningar uppstår, än att göra det dåligt. Som regel ska föremålet vara så enkelt som möjligt, till exempel en sked eller ett gem. Om föremålet är ointressant är det bara vårt inre val och ansträngning som upprätthåller koncentrationen. Ett konstgjort föremål är att föredra framför ett naturtillverkat, eftersom skapandet av ett oorganiskt föremål kan kännas igen med större säkerhet. Nyckeln till koncentration är att hålla sig till ämnet. Alla vardagliga bekymmer, sinnesin-tryck och orelaterade idéer är avledningar från träningen. Jag har upptäckt att distraktionerna till en början är intensiva och överväldigande från två håll: uppifrån och underifrån. Tankar dyker upp som är så fascinerande att de drar mig upp i deras världar av andligt ljus. Däremot rapporterar min kropp plötsligt ett akut behov av att röra sig, klia sig eller slappna av. Jag måste se igenom eller bortom dessa distraktioner tillbaka till frå-gan. Distraktioner är aspekter av oss själva som vi ännu inte be-mästrat och som kommer in i medveten upplevelse. Vi kan inte bemästra det vi inte är medvetna om, så vi kan vara tacksamma för distraktioner.

Öva

Georg Kühlewind föreslår att du gör övningen som om du satt dig ner för att öva på ett instrument. Detta förändrade mitt för-hållningssätt och påminde mig om en liknande aktivitet som jag hade positiva associationer till: jag insåg att koncentra-tionsövningen var som den fantasilek jag spelade som barn. Jag tillbringade timmar med att föreställa mig samtal, strider och dramatiska händelser. Jag kom ihåg nivån av oavbruten kon-centration jag uppnådde under mina barndomsfantasier. Denna insikt gav mig självförtroende genom självkänedom och gav mig mer lätthet i praktiken. Varje dag bytte jag fokus och väx-lade mellan form, funktion och idé. För formen började jag med att fantasifullt arbeta mig igenom de olika fysiska aspekterna av skeden, genom att föreställa sig varje vinkel och varje detalj. För funktionens skull övervägde jag tillverkningen av skeden, känslan av dess användning i handen, användbarheten av olika as-pekter av dess design och impulsen bakom den ursprungliga skapelsen. Varför behöver du en sked egentligen? Slutligen, med idén, gick jag mot kontemplation, vilket innebär att tänka direkt på ämnet och inte, som med koncentration, kring ämnet. Här överförs objektets specificitet till den allmänna designidén: jag föreställer mig olika skedar och löser upp bilden om och om igen tills den ursprungliga idén om skeden börjar vibrera inom mig lika starkt som ett märkbart föremål i det sinnliga. Att foku-sera på själva idén är ett halvt steg från koncentration till kon-

templation eller funderande på ämnet. Jag försöker fånga själva essensen av idén bortom dess manifestation som ett fysiskt objekt eller dess representation i ett ord eller en bild. För att göra detta måste jag gå ut ur rum och tid och gå in i skapelsen. Det är samma "plats" i medvetandet som ett barn upplever när det tar upp en ny idé, eller som en uppfinnare upplever när hon tar en idé från potential till förverkligande. Det är en ovanlig upplevelse att "gå tillbaka" till början av kunskap och uppleva en idé som jag redan känner till. Samtidigt skapar och uppfattar jag i ljuset.

Att minnas och presentera

När dessa övningar började var de fulla av ord och snabbt flödande idéer som höll ihop mitt fokus. När min koncentrationsförmåga ökade och jag bättre förstod karaktären av distraktioner, började orden att lösas upp och bilderna började förenklas. När min förmåga att uppmärksamma ökade minskade innehållet. Genom att upprätthålla samma övningsämne under lång tid blev skillnaden mellan att minnas tidigare tankar och att tänka i nuet allt tydligare. Att komma ihåg tidigare tankar distraherar från träningen. Målet är tänkande som en aktivitet och perception som sker i nuet, snarare än som en övning i minnet. Om jag kan tänka samma tankar varje dag utan att använda minnet är det till och med roligt. Jag börjar spela. Efter ett tag blev jag, tack vare Kühlewind, medveten om den bro till monism som denna övning representerar. För att göra övningen delar vi ofta upp oss i en som vill tänka och en annan som faktiskt gör koncentrationen. Det är en subtil men kraftfull insikt. Som Georg Kühlewind sa i "The Schooling of Consciousness": "Ju mer jag märker vad jag gör, desto mindre gör jag det." (Redaktörens anmärkning: översatt av författaren) Ett sätt att göra detta är att fokusera uppmärksamheten på denna aspekt av praktiken genom upprepade falska starter tills vi kan uppleva en enhetlig medvetenhetspresentation.

Tröskeln till kärlek

Denna till synes smärtsamt tråkiga övning blev en väg till att utveckla värdefulla färdigheter. Jag lärde mig att tänka som en process – inte som ett medel till att nå ett mål, utan som ett mål i sig. Det var inte lätt, men det var genomförbart efter att jag konfronterade jaget som inte kunde göra övningen. Varje dag när jag satte mig för att göra övningen upplevde jag två varelser: den som aldrig ville göra det och den som redan hade bestämt sig för att göra det. Jag försökte förstå hur uppmärksamheten i sig ges, oavsett ämne. Samtidigt sprang jag från aktiviteten som kunde ge mig en levande upplevelse av uppmärksamhet. Det vi söker är dolt i just det vi mödosamt uthärdar. Insikt är nyckeln till skuggarbete. Här finns en kraftfull teori till förändring, särskilt när tendensen att vända sig bort överväldigar viljan. Världen blir

till genom kärlek, inte genom våld. När jag är uppmärksam börjar jag medvetet relatera. Ett nytt djup av förståelse uppstår ur den intima relationen. Efter förståelse välsignas vi med förlåtelse. Här öppnas tröskeln till kärlek. När kärlek är närvarande, är viljan tillgänglig utan ansträngning. Då gifter jag mig med världen och blir kvar. Att uppmärksamma skapar intimitet, förståelse, förlåtelse, kärlek, att bli världslig. Ett nytt djup av förståelse uppstår från den intima relationen.

Ezra Sullivan har arbetat med biodynamik och antroposofi sedan 2011. Han var chef på Sunfield Farm i Washington State i fem år och avslutade nyligen den nio månader långa antroposofikursen vid Goetheanum.

Källa: Das Goetheanum, september 2023.
Översättning: Red. GN.

Fotnoter

1. Den andliga världens tröskel. GA 17, 7:e upplagan, Dornach 1987, s. 49.
2. Finns i: E. Beltle, K. Vierl, "We experienced Rudolf Steiner". Freies Geistesleben, Stuttgart 2001, s. 193
3. Den här titeln är en översättning av Kühlewind-boken "Från normal till frisk. Sätt att befria det sjuka medvetandet", Free Spiritual Life, Stuttgart 1983.

Något om Israel-Palestina konflikten

Anders Rosenberg

Det gäller att vandra varsamt i konflikten mellan israeler och palestinier. De bägge folken gör anspråk på ett relativt litet landområde i Mellanöstern och bägge bär var för sig på minnen av smärtor och katastrofer.ii Just nu gör det, av olika anledningar, väldigt ont i dessa folks själar och världen blir vittne till den här smärtan och oförmågan att hitta en väg ut ur den oresonlighet som kännetecknat Israel-Palestina konflikten.

Det här är givetvis en konflikt som ingen part kan vinna i det långa loppet och den berör hela världen, inte bara israeler och palestinier. Man skulle kunna säga att det handlar om en urkonflikt som har potentialen att kunna aktivera ett apokalyptiskt undergångsscenario om inte världen anstränger sig och hittar nya medvetna förhållningssätt.

Palestina-Israel-dilemmat rör i grunden frågor som rättigheter, autonomi, mänsklig värdighet och trygghet, men den drar också fram lägre instinkter som hämnd, dominans och även ond vilja. Dominans är ett ord att lägga på minnet här.

Det finns människor som är förblindad av lidelse. Det uttrycks mycket väl i en strof i Willian Butler Yeats dikt "Återkomsten": "...världen har givits det vilda i våld, tidvattnet löses i blodigt töcken, oskuldens riter dränkas i blod; utan all tro är de bästa, de sämsta fyllda av våldsamma lidelsers eld.iii

Dominansens lidelse, det är den vi finner i fanatismen, den som göder felaktiga föreställningar och manipulerar verkligheten till sin avbild.

ˆThe Winner takes it allˆ är som bekant en känd ABBA-låt. Det skulle också kunna stå för mottot i Mellanöstern. Den är djupt ingrodd i ökenlandskapets oförsönlighet, påhejade av urgamla elemen-

tarkrafter som befäster ett stam- och klan tänkande och som underblåsts av kolonialmaktens girighet.

ˆMen det är väl bara att sätta sig ner och prata med varandra. Så löser man detta i någon sorts Saltsjöbadsandaˆ, menar många omedvetna om komplexiteten och att den goda viljan, tilliten, är inlåst i ökenstenarnas elementarvärld.

Israeler och Palestinier måste slippa bördan av att själva skapa fred, rättvisa och trygghet tillsammans. Det kommer inte att gå, inte ännu i varje fall. Den här konflikten måste lösas av det internationella samfundet, som kanske till och med behöver tala om var skåpet skall stå. Om världen kan börja hela detta sår kommer många andra svårigheter att kunna övervinnas.

Det finns dock inga genvägar; det får inte gå att tvinga folk till underkastelse, det får inte gå att behandla människor orättfärdigt och ovärdigt. Den israeliska ockupationsmakten måste backa från sin iver att bosätta Västbanken och osynliggöra ett helt folk.

Hamas, likt IS och andra islamofascistiska rörelser, är till stor del en produkt av västvärldens och Israels oförmåga att se andra intressen än sina egna strategiska. Givetvis har Hamas sin egen agenda; den våldsamma jihadismen. Hamas har knuffat undan, marginaliserat och kidnappat den legitima palestinska befrielsekampen. Hamas, genom sitt agerande, påminner mer om en döds Kult som offerar sitt eget folk, skapar martyrer, medans deras ledare lever gott i Qatar.

Israel hålls idag också som gisslan av en ultranationalistisk högerregering som står den extrema bosättarrörelsen nära; en rörelse som sedan krigsstarten 7/10-23 dödat, trakasserat och fördrivit flera pa-

lestinier från sina hem. Premiärminister Netanyahu gör inget för att hejda dem från att underblåsa en tredje intifada. Han behöver ultrahöger-rösterna för att hålla sig kvar vid makten och han behöver makten för att inte hamna i fängelse för korruption. Netanyahu måste idag anses tillhöra samma kaliber som Putin, Erdogan, Trump och andra auktoritära ledare i världen. Han har under sin tid vid makten effektivt lyckats krossa den begynnande ansats till fred som dåvarande israeliske premiärminister Yitzhak Rabin och den palestinske ledaren Yassir Arafat förhandlade fram.iv Rabin blev kort därefter mördad av israeliska högerextremister.

Det är uppenbart att de berörda parterna inte själva kan lösa den här konflikten. Den kommer inte att kunna lösas utifrån de extrema ståndpunkter de representerar. USA och Europa måste träda in tillsammans med aktörer från arabvärlden och andra länder och bestämma vägen framåt, givetvis i pågående dialog med israeler och palestinier. Detta måste göras.

Medan vi väntar på denna kraftsamling av god vilja från världen bör vi påminna oss om att endast det personligt mänskliga har förmågan att lösa denna knut.

Under Gulfkrigetv i början av 90-talet delade undertecknad tillfälligt lägenhet med en palestinsk vän på Västbanken. Saddam Hussein besköt Israel med missiler och min vän tyckte att Saddam gjorde rätt; någon stod äntligen upp för palestiniernas sak. Ibland gick vi upp på husets tak om kvällarna och tittade på när missilerna flög mot Tel Aviv. En kväll fick vi höra på TV:n att Saddam hade skickat missiler mot en ort utanför Tel Aviv som heter Ramat Gan, förmodligen för att det bodde irakiska judar just där. Min vän flög upp ur sin fätölj när han fick höra detta besked på jordansk TV och

GOETHEANUM

Goetheanum- Världskonferens

En fest i ett allvarligt världsläge

Sebastian Jünger

kastade sig över telefonen. Han frågade den han pratade med om han hade klarat sig från bombningarna, hur det var med hans familj, företag och så vidare. Det visade sig att han pratade med en judisk affärsbekant som han kände väl. Efter samtalet tackade han Gud att hans affärsbekante klarat sig. Jag invände och sa: "Men du tycker ju bombningarna är rätt och riktiga". "Ja", sa han, "men nu handlar det om min vän och jag vill inte att han ska drabbas".

Vänskap är något som förenar och överbygger. Det finns även annat som förenar och kan överbygga motsättningar. Den brittiske sångaren Tim Minchin beskriver det så här i sin sång "Peace Anthem for Palestine": "We don't eat pigs. You don't eat pigs. It seems it has been that way forever. So, if you don't eat pigs and we don't eat pigs, why not, not eat pigs together."

("Vi äter inte grisar. Ni äter inte grisar. Det verkar som om det alltid varit så. Så om ni inte äter grisar och vi inte äter grisar, varför inte, inte äta grisar tillsammans.")

Ja, varför inte?

Under åren 1989-94 var Anders Rosenberg verksam och bosatt på Västbanken i Palestina/Israel. Han jobbade för biståndsorganisationen Diakonia.

Från 27 september till 1 oktober 2023 ägde Goetheanum-Weltkonferenz rum med föredrag, samtal och konst (eurytmi, teater, musik).

Vilken fest! Omkring 950 människor som är förbundna med antroposofi från ca 50 länder kom som en självklar sak till Goetheanum till världskonferensen "Att gestalta den världsomspännande rörelsen på ett nytt sätt": Även om man inte kände varandra hörde man ändå ihop. Hjärte- och viljekrafter var märkbara, ibland mer stillsamt, ibland åskådligt i konkreta projekt, ofta genom respektive personligheter.

Lokalisering från början

Genom att förbereda 100-årsdagen av Antroposofiska Sällskapet nygrundande i slutet av året var denna händelse centralt inne i processen. Då som nu befinner sig mänskligheten i en dramatisk situation med kris- och krigshärjade områden över hela världen, präglad av (numera digital) teknik som påverkar barndomen och som artificiell intelligens ifrågasätts det speciella med att vara människa och av en upplösning av förståelsen för grundläggande värden.

Och ändå är utgångspunkten en annan: Antroposofin hade sin början för 100 år sedan, och nu finns en första historiebegränsning av dess verksamhet (utan att den är avslutad). Istället för att stå inför brandruinerna av det första Goetheanum, kan vi nu mötas och diskutera i och omkring det andra Goetheanum. Detta kräver en ny ansvarskänsla, så att den antroposofiska kulturimpulsen kan leva vidare.

Denna Mikaelikonferens inleddes med ett trumpetintro från Stora salens galleri, åtföljt av att gobelängen "Guernica de la Ecologia" av Claudy Jongstra sänktes ned på scenen, titeln anspelar på de ekologiska utmaningarna. Deltagare (efter överenskommelse) kom upp på scenen från salen och betraktade gobelängen. Fyra av dem gav en inblick i sitt arbete. Deltagarna ombads sedan att samtala med någon deltagare ute på terrassen, först om frågan "Vilken brännande fråga tar jag med mig?", efter tio minuter med någon annan om "Vad är jag angelägen om i mitt liv?" och efter ytterligare tio minuter om frågan "Vad tar jag med mig som fråga eller som ett projekt?".

En fest behöver en festlig inramning. I och runt Goetheanum fanns (och finns) många konstverk utplacerade: gobelängen i stora salen, vid receptionen en relief i hamrat rostfritt stål av Peter Goehlen, målningar av människor med funktionsvariationer i terrassalen samt skulpturer av Ferose och målningar av Stephane Zwahlen ("AWW" nr 10/2023) i Goetheanum och i trädgårdsparken. Enbart stålföremålen förmedlade budskapet: Vi lever i Mikael's tidsålder, det finns uppgifter - låt oss ta itu med dem. Den nya permanenta utställningen om Rudolf Steiner, Antroposofiska Sällskapet och sektionerna i Högskolan för Antroposofi visar hur det kan gå till och går till.

Ett stort utbud av innehåll och initiativ

Som en innehållsmässigt produktiv bas fanns bidrag om viljan, "hjärtat och lungans slag" och ande-skådande. Peter Selg uppmärksammade viljan som ett feno-

men som beskrevs först i ett sent skede. Christine Gruwez och Constanza Kaliks väckte aspekten av "hjärtat och lungans slag" till liv genom sitt sätt att tala.

Christine Gruwez tog först upp rörlighet: från utsidan till insidan, människans upprättande mellan höjderna, kosmos, och djupen, jorden, samt vidderna i horisontalplanet. Hjärtat vaknar, en värme, ett centrum, en cirkel uppstår. Detta följs av tidens rytm, ur vilken tidsandan kommer. Christine Gruwez tog fram dessa kvaliteter till modet: Genom att ha modet att vara ett fragment träder man in i ett rum av möjligheter, som är mer än en enda form. Genom att ha modet att vara sårbar inser människor att de i viss mening inte lever i en värld som genomsyras av Gud, utan i en värld där människor inte förlorar kontakten med den gudomliga världen genom Mikael. Modet att vakna måste kompletteras med att hålla sig vaken.

Constanza Kaliks utgick från att vi människor är förbundna med världens jag i själva centrat av centrum, hjärtat. Som ett resultat av detta står människor i relation till tidens tider och till världens vardande gärningar. Med hänvisning till Paulo Freire påpekade Constanza Kaliks att varje person representerar sitt "tillstånd", som i sin tur inte representerar "att vara bestämd utifrån", utan snarare står för möjligheten att något nytt uppstår.

I en dialog mellan Christiane Haid och Wolfgang Tomaschitz (dokumentation är här något förkortad) utforskades området "ande-skådande" - framför allt genom värdet av att tänka.

Goetheanum World Conference 2023: unga människor på stora scenen. Foto: Xue Li.

Å andra sidan blev det rikliga i det antroposofiska engagemanget synligt i många projekt och typer av att verka, till exempel i visionernas kraft och formande potential, betydelsen av individuellt handlande vid sidan av institutionell beständighet och även dödlighet. Motivet, att antroposofin kan ge ny kraft åt kulturella traditioner genom att bidra till att öppna upp deras (andliga) innehåll på nytt, återkom gång på gång.

För det tredje var allvaret och den kreativa drivkraften hos de många ungdomarna påtaglig, till exempel under deras presentation på scenen - när de gick av från scenen hade en bildartad länk till öppningsnumret spänts.

Den globala karaktären återspeglades också i valet av engelska och tyska som huvudspråk i konferensen och tolkning till kinesiska, franska, italienska, portugisiska, ryska och spanska.

En första efterklang

Efter dessa intensiva dagar kände jag något av en "baksmälla": ett vackert firande, ganska överdådigt ... Den förberedande gruppen analyserar för närvarande de många återkopplingarna och resultaten, de första intrycken är: mycket lyckat, tacksamhet, balanserat i många avseenden, ett Goetheanum av öppenhet. Dessutom hörde jag några personer uttrycka en önskan om smidigare format där något formas mellan de närvarande.

De överenskommelser som träffats och resultaten av denna världskonferens kommer att rapporteras i sinom tid efter att de har analyserats och diskuterats.

Sebastian Jünger
Sebastian Jünger, född 1969 i Berlin (DE), studerade datavetenskap och germanistik för lärare med tyska som främmande språk. Han arbetar med kommunikation på Goetheanum, som skribent och teaterclown.

Källa: Anthroposophie weltweit, november 2023.
Översättning: Red. GN.

100 år är viktiga

Marjatta van Boeschoten

Från 2 – 3 september firade Antroposofiska Sällskapet i Storbritannien sin 100-årsdag i Rudolf-Steiner-House, London.

Den 2 september 1923 grundades Antroposofiska Sällskapet i Storbritannien i närvaro av Rudolf Steiner, Marie Steiner och cirka 100 medlemmar. Detta var utan tvekan en händelse av stor betydelse och när vi förberedde oss för vårt hundraårsfirande undrade jag om detta skulle bli ett tillfälle för firande och viss nostalgi eller om det skulle bli en händelse med en djupare verklighet.

Att intressera sig för världen

När jag tänker tillbaka på när Rudolf Steiner för 100 år sedan deltog i sommarkonferensen i Penmaenmawr i mitten av augusti 1923, slås jag inte bara av de stora konsekvenserna av denna händelse ... utan också av Rudolf Steiners informella samtal med medlemmar, där han gjorde några mycket utmanande anmärkningar som kanske fortfarande är giltiga idag. Han betonade att det var avgörande för sällskapets tillväxt att medlemmarna var så fördomsfria som möjligt och kritiserade dem för att se rörelsen i en sektaristisk dager.

Han gjorde också två förvånansvärt direkta påpekanden: För det första skulle han, om han fick bestämma, byta ut namnet "antroposofi" varje vecka, och för det andra var han tvungen att erkänna för sig själv att han absolut inte ville bli antroposof! Dessa uttalanden tyder på att rörelsen långt ifrån var så modern, öppen och tillgänglig som han hade tänkt sig. Och att byta namn på "antroposofi" varje vecka, även om det är omöjligt, pekar på en vision av en rörelse som är i ständig utveckling, modern, inte bunden av tradition och i ett harmoniskt förhållande till sin omgivning.

Vid grundandet av det Antroposofiska Sällskapet i Storbritannien beskrev Rudolf Steiner en andlig lagbundenhet: "Som antroposofier måste vi verkligen intressera oss intensivt för vad som händer i världen. Världen är intresserad av an-

troposofin; om vi inte är intresserade [av världen], då blir världen fientlig." (GA 259, 2 september 1923, 1991, sid 606)

Utvecklingens faser

Vårt firande den 2 september 2023 var ett verkligt glädjefyllt tillfälle. Varje bidrag förstärkte tacksamheten mot de ursprungliga pionjörerna och deras enastående initiativ, mod, vision och osjälviska engagemang. Det var rörande att påminnas om generalsekreterare Cecil Harwoods envishet, som på 1950-talet, trots många utmaningar, övervann den splittring som orsakades av att Antroposofiska Sällskapet i Storbritannien uteslöts från Allmänna antroposofiska Sällskapet (1935) och lyckades återintegrera det. Han hjälpte sedan till att läka den djupa splittring som uteslutningen hade orsakat bland de brittiska medlemmarna. Det är anmärkningsvärt att en andlig rörelse som hade varit så bittert splittrad till slut kunde försonas helt.

Helhetsintrycket av den 100-åriga utvecklingen illustrerar vad Rudolf Steiner sade den 23 december 1917 (GA 180) om rytmen på 33 1/3 år, längden på Kristi liv på jorden. Bernard Lievegoed urskilde tre utvecklingsfaser i organisationer: pionjärfasen, differentieringsfasen och integrationsfasen. Detta kan upplevas i vår egen biografi: Från 1923 till 1956, en pionjärledd utveckling; från 1956 till 1989/90, utvecklingen av många institutioner, ibland kallade "kulturella öar"; och sedan från omkring 1989/90 till 2023, en utveckling där den antroposofiska rörelsen ville bli erkänd av samhället: "Inte predika utan nå fram". ("Not preaching but reaching")

Det var rörande att upptäcka att Marie Steiner vid grundandet av det Antroposofiska Sällskapet i Storbritannien beskrev den glada känslan av förväntan inför den kommande julkonferensen i Dornach.

På den andra dagen av vårt firande bleknade både de glada och varma minnena och en del smärtsamma minnen, när vi

blickade framåt. Det kändes som om ett nytt kapitel började, som om vi kunde släppa taget och gå vidare utan att tyngas av det förflutna. I bidragen från grundarna av tre nystartade antroposofiska initiativ märktes det att "att finnas där" för alla – i kvarteret, i en storstad eller i en by – stod i förgrunden. Värderingar, som inkludering, tillgänglighet genom språk och begrepp och att göra antroposofins frukter tillgängliga för alla, var väsentliga. Viljan och förmågan att samarbeta med myndigheter och lokala och nationella politiker ses inte bara som önskvärt utan som nödvändigt, liksom att tänka framåt och vara en referenspunkt för nya lösningar på angelägna sociala problem.

Mod för en ny era av utveckling

Är Antroposofiska Sällskapet i Storbritannien nu närmare Rudolf Steiners intentioner än den gången för 100 år sedan? Har detta jubileum fört oss in i en ny fas? Det får framtiden utvisa, men det känns som om vi har kommit närmare, inte bara i Storbritannien, utan också – att döma av "stämningen" på den senaste världskonferensen i Goetheanum – i världssamfundet. Medlemmar i Antroposofiska Sällskapet i Storbritannien har säkert gjort sig skyldiga till sådant som Rudolf Steiner varnade för, men på senare tid har det funnits en bred strävan att möta detta ärligt och modigt ta itu med det. Styrelsen för Antroposofiska Sällskapet i Storbritannien strävar också efter att bli alltmer öppen och inkluderande, som med vår Marylebone Theatre i Rudolf Steiner House, och vi uppmuntrar och stöder denna strategi där vi kan.

Marjatta van Boeschoten, Landsrepresentant Storbritannien
Webb: anthroposophy.org.uk.

Källa: Anthroposophie weltweit, november 2023.
Översättning: Red. GN.

15 år med YIP

Reinoud Meijer

Varje år ser YIP-teamet över programmet syfte och kärna. Vi ägnar några dagar åt att bedöma dess värde och behov för den aktuella tiden och omständigheterna här och nu.

Under denna tid försöker vi också påminna oss om något av det vi har åstadkommit och den karaktär som arbetet har haft under de senaste åren. Vi formulerar och utformar det som vi vill stödja i framtiden. Genom att dela med mig av detta hoppas jag att det kan ge läsaren en inblick i det som YIP är och strävar efter att vara.

Från början

Som initiativ ville YIP vara ett program som skulle erbjuda en levande och praktiserad form för den antroposofiska tankekolan, något i kontrast till det mycket intellektuella och teoretiska synsätt som det fanns gott om på den tiden. Vi ville också vara mer engagerade i det sociala och i hjärtat än i det svalare intellekt som några tycktes föredra. Vi anslöt oss till personer som Ute Cramer, Orland Bishop, Nicanor Perlas och Vandana Shiva. Människor som stod inne i vår tids sociala "bränder" och påverkade från gräsrotsnivå, samtidigt som de baserade sitt arbete på en integrerad bild och förstäelse av världen. Vi ville skapa en utbildningsplattform där människor kunde bli inspirerade, engagerade och uppmuntrade, men inte undervisas på det klassiska sättet. Eftersom undervisning i en mer klassisk mening skulle förutsätta att man redan innan känner resultatet av lärandet.

YIP ville snarare skapa en plats för djupgående utforskning av människors syfte i livet och se detta i sammanhang med de akuta behoven i världen, i hopp om att dessa kan bilda en match. Ett fritt utrymme för initiativ och lärande. När vi ser tillbaka på 15 år känner vi att YIP har uppnått många av de mål vi strävade efter, samtidigt som vi erkänner att det inte finns någon statisk punkt för ankomst eller resultat. YIP är en permanent improvisation, och som sådan har det förblivit ett initiativ i sig, i ett fortsatt stadium av

pionjärbete. Som en del av denna praxis tar organisationsteamet sig tid under praktikperioden att se över programmets syfte och att omarbeta läroplanen. Nedan följer några tankar och bilder som är resultatet av denna designtid.

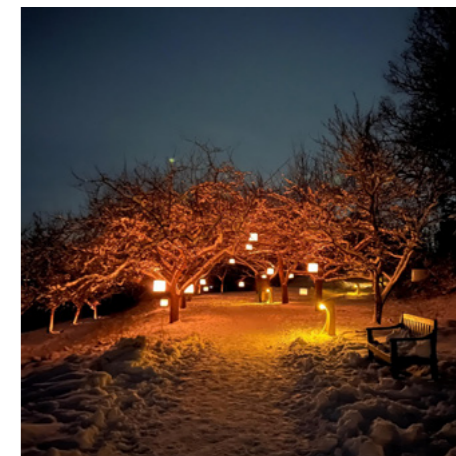
YIP-funderingar

Den som har upplevt hur det är att plantera ett solrosfrö och se det växa, förstår att det inte finns någon möjlighet att den meterhöga blomman, som utvecklades på sensommaren, kunde rymmas fysiskt i det lilla fröet som de planterade. En mer korrekt beskrivning skulle kunna vara att fröet innehåller inspirationen för alla nödvändiga element i dess omgivning, att strukturera och arrangera sig själva i form av en solros. Den materiella blomman kommer att bestå av alla element som absorberats och tagits från dess omgivning och som sådan är den format av sitt sammanhang. Samma element som utgör solrosen skulle också kunna bli vilken annan växt som helst, men på något sätt är det fröet som ger impulsen och informationen som bokstavligen sätter miljön "i formation" för att bli just den solrosen.

Även om det inte är möjligt att ändra informationen eller impulsen i fröet när du håller det i handen och planterar det, kan du påverka den miljö och det sammanhang som blomman kommer att bildas i.

Denna bild och princip uppfattar jag som applicerbar på människan och hennes initiativ. Varje människa är och bär på "fröet" eller impulsen att föra in det som ges i en bildningsprocess genom sitt varande och görande. Bilden antyder också att potentialen, impulsen och informationen redan finns i fröet och inte behöver ingjutas, läras ut eller utvecklas för att komma till stånd. Däremot beror nivån och förmågan att uttrycka sin fulla form på vad som är tillgängligt och erbjuds av den omgivning och det sammanhang där impulsen försöker uttrycka sig. Som utbildningsinstitution ser jag det därför inte som YIP:s uppgift att undervisa, utan snarare att vara mycket uppmärksam på vad som kan tjäna den impuls som vill uttrycka sig genom deltagarna.

I sina ansträngningar att hjälpa ungdomar att uttrycka sina initiativ, syftar programmet till att förbereda och arrangera en miljö och ett sammanhang som bidrar till ett sunt utforskande och ett högst individuellt lärande. YIP har alltid erbjudit en rik variation och ett brett spektrum av input genom sin läroplan och sina medarbetare. Under de senaste

3 december skapade studenterna på Yip en uppskattad ljusfest i Ytterjärna.

åren har fokus dock utvidgats mer och mer till att omfatta det som verkar vara universella förhållanden och det som stödjer ett hälsosamt fysiskt, känslomässigt och mentalt välbefinnande. Eftersom jag anser att varje människas impuls är unik, är det inte möjligt för YIP att veta vad deltagarna kommer behöva lära sig för att komma vidare i sin utveckling. Det är dock möjligt och enligt vår erfarenhet hjälpsamt att skapa och upprätthålla hälsosamma rytmer, vanor, dieter, omgivning etc. Detta för att säkerställa att oavsett vad någon arbetar med eller utvecklar, så finns de bästa förutsättningarna eller en gynnsam miljö för att den enskilde kan förverkliga sina idéer. Samtidigt som det är deltagarnas uppgift att ta reda på vad deras impulser och initiativ är och vilken yrkesmässig eller annan utveckling de behöver för att manifesteras sig, så ägnar YIP mer och mer uppmärksamhet åt det sammanhang och den miljö som kan vara den bästa för att möjliggöra individuellt lärande och personlig utveckling på kropps-, själs- och andlig nivå. Resultatet är mycket individualiserat. Det är inte innehållet utan kvaliteten på utvecklingen som är central. YIP ger inte en statligt godkänd yrkesprofil, utan snarare autentiska människor, som står i början av utvecklingen av det fulla uttrycket för sin kreativa verksamhet i livet.

Samhällsentreprenör

En annan bild som jag gillar och använder för att beskriva det vi uppfattar att människor - och i synnerhet unga människor - uttrycker, kan man närma sig genom påståendet: Om dina ögon skulle se själva, då skulle du vara blind. Ögon är högt specialiserade organ, utvecklade enligt sin specifika natur och design, men om de skulle behålla det de uppfattade för sig själva, skulle ingenting passera igenom till resten av organismen eller mottagaren. Jag möter många människor i en liknande relation till det kollektiva sam-

hället som ögat till kroppen. Människor som har gått igenom de naturliga stadierna av fysisk, känslomässig och kognitiv utveckling, där en viss självcentrering krävs för att nå fram till ett "moget" stadium av det mänskliga instrumentet/kroppen, men som nu försöker tjäna kollektivet eller åtminstone något mer än bara sig själva. Denna avsiktliga gest eller själsliga gest ser jag som grunden för socialt eller samhällsligt entreprenörskap och som kärnan i det som YIP försöker uppmuntra och stödja hos unga människor. När individen har uppnått en viss mognad blir förhållandet mellan individen och kollektivet ömsesidigt beroende. Kollektivet kommer att vara lika friskt och sunt som dess delar, medan delens/individens hälsa - åtminstone delvis - beror på dess rättmätiga funktion och plats i kollektivet.

YIP i framtiden

Jag känner att behovet av en icke-konform, fri plattform som YIP erbjuder unga människor har ökat snarare än minskat i betydelse. Jag är därför inspirerad och villig att fortsätta den livsstil och de ansträngningar som krävs för att hålla den tillgänglig.

Utbildningen i YIP bygger till stor del på dialog och diskussioner som kan eller inte kan hållas inom klassrummets gränser. Den typ av diskussioner och dialoger som utforskar programmet yttersta syften, nämligen samhällsligt entreprenörskap och service till mänskligheten, kan inte underkastas disciplinära eller ämnes-centrerade begränsningar av rädsla för kontroverser eller förolämpningar. Kontrovers, och till och med förolämpning, är ibland kärnan i både fri akademisk forskning och utbildning. Naturligtvis bör alla inblandade göra sitt yttersta för att alltid vara hövliga och respektera andras åsikter.

Friheten och oförutsägbarheten i både programmet och dess resultat gör att det inte passar in i några nuvarande statliga finansieringssystem eller ramverk. Det är därför beroende av stiftelser och individer som delar visionen och potentialen i det som YIP försöker erbjuda unga människor. Vi tackar alla som har stöttat YIP under de senaste 15 åren och ser fram emot ert stöd i framtiden för att ungdomar kan ta del av det som Ytterjärna och programmet har att erbjuda.

Reinoud Meijer i december 2023

YTTERJÄRNA

Låt värderingar växa

Aleksandra Domańska arbetade tidigare som chef på den polska filialen till kemi- och läkemedelsföretaget Bayer. Idag är hon trädgårdssamordnare på Youth Initiative Programme (YIP) i Ytterjärna, Sverige. En intervju.

Vilken väg ledde dig från ditt ursprungliga arbete till din nya roll som trädgårds-koordinator för YIP?

Den här övergången tog nästan fyra år. Efter att ha insett att mitt arbete stred mot mina kärnvärden var jag först tvungen att hitta modet att säga upp mig från mitt jobb på Bayer. Det var läskigt att börja om från början, att ta ett steg in i det okända. Till slut sa jag upp mig 2021 och flyttade från Polen till Sverige. Till en början arbetade jag som volontär på en gård nära Järna i ett år. Jag behövde tid för att återknyta kontakten med mig själv, med naturen och med nya människor. Jag började drömma om att arbeta mer med jorden och använda mina projektledarfärdigheter för miljöprojekt. Men jag hade fortfarande kvar rädslan och perfektionismen från den stora företagsvärlden. Vändpunkten kom när jag började hjälpa till med det solidariska jordbruksinitiativet Under Tallarna i Järna. Jag hade odlat grönsaker i mina föräldrars trädgård tidigare, men det var på Under Tallarna som jag lärde mig mer om biodynamisk odling, permakultur och regenerativ jordbruk. Jag träffade också YIP:s dåvarande trädgårdskoordinator. Jag började odla i YIP:s trädgård. Jag insåg mer och mer vilken viktig roll hälsosam mat spelar för mig och att jag ville dela denna kärlek med andra människor. Förra våren blev jag erbjuden jobbet som trädgårdskoordinator på YIP. Det är det mest utvecklande och grundande jobb jag kan tänka mig. Det inbjuder mig att ständigt ifrågasätta mina idéer om mig själv och världen. För det är bara med ständigt närvaro och öppenhet som denna vackra, blomstrande trädgård kan skapas.

Aleksandra Domanska, Foto: NellLenoir

Vilka värderingar är viktiga i ditt nuvarande arbete?

Balans, vänlighet, äkthet och kreativitet är det första jag tänker på. Jag försöker erbjuda YIP-deltagarna en bra inlärningsupplevelse genom att vara mig själv och skapa en plats där de kan leva ut sin fantasi.

Hur ser ditt arbete i YIP-trädgården ut?

Det är fyllt av samhörighet, närvaro och kontakt. På mina arbetsdagar börjar vi klockan sju på morgonen. Beroende på säsong ägnar vi en timme åt att förbereda jorden, rensa ogräs, så, plantera, vattna eller skörda. Sedan äter vi frukost tillsammans och sjunger olika sånger. På måndagar ingår trädgårdsdagar i programmet, då hela gruppen arbetar tillsammans med mig på eftermiddagen. Arbetstiden avslutas alltid med en fika, en svensk kaffepaus, där vi pratar om vad vi har åstadkommit den dagen. www.yip.se

Källa: Das Goetheanum, Nr. 47, november 2023.
Översättning: Red. GN.

WALDORF

Lyktfesten - den meningsfulla ritualen

Jens Möller

I början av november, mitt emellan mikaeli och jul, firar de flesta Steiner-waldorfskolor i Europa, Sankt Martins lyktfest. Barn och vuxna tågar tillsammans med sina hemgjorda lyktor och sjunger sångerna om lanternan:

Emerson Waldorf School

Vi går med våra lanternor - och våra lanternor med oss!

Där uppe vandrar små stjärnor - här nere går våra bloss!

*Du stjärna i lanternehus: brinn, brinn, brinn!
Och sprid ditt gyllene ljus.*

När kvällarna blir mörka här uppe i Norden firar vi denna meningsfullhetens ritual på våra lekskolor och på våra skolor. Medan kvällsmörkret tilltar i november sjunger vi om stjärnorna där uppe på kvällshimlen, tillsammans med barnen. Vi uppmärksammar att stjärnorna lyser för oss i mörkret.

Men vad är egentligen sambandet mellan dessa sånger om lyktan eller lanternan, och helgonet Sankt Martin?

Legenden om Sankt Martin

Martin av Tours, eller Sankt Märten som han kallas i Skåne, är Frankrikes nationalhelgon och föddes cirka 316 e.Kr. Sankt Martin begravdes den 11 november år 397, vilket är det datum då man fortfarande firar honom på många håll i världen. Under sin levnad grundade Sankt Martin klostret i Marmoutier och blev biskop i Tours. Martin föddes i nuvarande Ungern och var son till en romersk officer. Fadern tvingade Martin att liksom honom bli legionär i romerska rikets armé och sonen steg snabbt i graderna. En kväll mitt i kalla vintern kom Martin ridande tillsammans med sina kamrater. Då fick de plötsligt se en fattig och frusen tiggare vid porten till Amiens. Många av dessa fattiga dog av köld på den tiden och eftersom Martin inte hade några pengar att ge den fattige, tog han istället sin mantel och delade den mitt itu och gav sedan tiggaren den ena

halvan, trots att hans kamrater skrattade och hänade honom under tiden. På natten visade sig Jesus i drömmen för Martin. Jesus hade den halva manteln på sig. Änglarna runt Jesus frågade:

– Mästare, från vem har du fått din fina mantel? Jesus svarade att den han hade han fått av Martin. När Sankt Martin vaknade på morgonen hade manteln mirakulöst blivit hel igen, och han bestämde sig nu för att låta döpa sig.

Stjärnan och lanternan

En del moderna waldorfpedagoger tror att vi kan byta ut olika inslag i waldorfskolans kursplan lite godtyckligt. Vi måste naturligtvis forma undervisningen i förhållande till den nya tiden, men det måste göras med en förståelse för hur olika inslag i waldorfskursplanen hänger ihop. De medeltida legender som vi berättar i klass två blir, ifall de berättas med inlevelse av läraren, till en inre bekräftelse för barnet, ett igenkännande, en moralisk resonans. Läraren måste leva sig in i den fattige och frusne mannens lidande, då han eller hon beskriver hur Sankt Martin delar sin mantel i två delar och ger den ena halvan till den fattige. En fråga kommer då att uppstå hos barnen om vad vi kan göra för att hjälpa den frusne mannen, ifall vi själva har en varm mantel. Har vi fått den här känslan i 8-9-årsåldern, så kan vi sedan i klass 8 utan vidare förbinda oss med problematiken att vi här i väst utnyttjar billig arbetskraft i andra delar av världen för att kunna hålla priserna nere på våra mobiltelefoner. I matematiken, i den här åldern, i lågstadeiet, vill Steiner att barnen ska dela några äpplen så att alla i klassen får.

Viktor Frankl (1905-1997) var en österrikisk neurolog och psykiatriker som överlevde 4 koncentrationsläger under andra världskriget. Frankls upplevelse är att många av hans vänner dog i koncentrationslägren i brist på mening snarare än brist på mat, trots att det rädde svält i dessa läger. Med hjälp av sitt otroliga fo-

kus på mening och på grund av många lyckliga omständigheter lyckades han hålla sig vid liv i koncentrationslägret ända till krigets slut.

Viktor Frankl kommer under sitt liv fram till att människor måste ha en själ, för annars skulle det inte vara någon vits med att vara psykolog. Man skulle bara ge människan ett piller istället, ifall hon verkligen bara var en biologisk maskin. Om hennes personliga problem bara var en kemisk obalans skulle hon inte behöva prata med någon. Hur skulle det kunna kännas meningsfullt att hjälpa någon annan, ifall människan bara var en maskin? Det vi upplever som det mest meningsfulla är att ge något till någon annan, säger Frankl. Att sätta någon annan före sig själv, att älska sin nästa som sig själv. Just därför blir livet meningsfullt för Sankt Martin i samma stund som han delar sin varma mantel med den frusne, fattige mannen som sitter i stadsporten till Amiens.

Men Martin behåller själv den ena halvan av manteln. Han bevarar även sig själv, så han har möjlighet att hjälpa någon, och ytterligare någon i sitt fortsatta liv. När han vaknar på morgonen är manteln åter hel. Martin har återhämtat sig efter att han offrat sig för någon annan. Nu har han åter kraft och förmåga att göra det meningsfulla – att stå till förfogande och vara till hjälp i världen.

När våra barn på waldorfskolan tittar upp på kvällshimlen i november, ser de hur stjärnorna lyser för oss, och barnen vill också få lysa såsom stjärnorna. I lykttåget lyser varje barn för någon annan med sin lykta, men lite av det varma ljuset lyser även upp det barn som bär lanternan.

Låt ljuset och värmen sprida sig i mörkret.

Jens Möller, är waldorflärare, musiker, författare och styrelseledamot i Antroposofiska Sällskapet.

Det ofulländade arvet Friedewartskisserna

Bo Werner Eriksson

De tre sista åren i Rudolf Steiners liv var fyllda av dramatik, men också med framtidimpulser som ännu inte förverkligats. All dramatik på den tiden fick ju sin prägel av första världskriget, det är osäkerhet och det är framtidsfrågor som fortfarande berör oss.

Den mest dramatiska händelsen är Goetheanumbranden nyårsafton 1922/23, som bildar startskottet till allt som sker under de följande åren. En oerhörd tragedi som har både negativa och positiva följder. En händelse som har en ödesmättad betydelse för antroposofins framtid.

Det finns berättelser från branden om att Rudolf Steiner ensam följt branden, hela natten ända till slutet. Det får mig att se bilden av Aristoteles, som står och ser templet i Ephesus brinna och hur han beskriver röken och töcknet och hur den röda färgen blir synlig. Goethe har ju arbetat vidare på Aristoteles iakttagelser.

Nu ser Steiner hur vissa krafter vill motarbeta det som han genom antroposofin vill ställa in i världen och han bestämmer sig för att grunda om sällskapet och själv bli dess ledare.

25 december 1923 grundar Steiner det antroposofiska sällskapet på nytt och skapar en helt ny form för hur den antroposofiska impulsen skall förverkligas.

Kärnan i det nygrundade sällskapet är Grundstensspråket, som är sällskapets andra Grundsten men som inte läggs i jorden utan i människors hjärtan.

Nästa betydelsefulla steg är grundandet av Mikaelsskolan som skulle bestå av tre klasser men på grund av Steiners sviktande hälsa aldrig kunde förverkligas, endast den första klassen blev klar.

Ännu en mycket betydande impuls som Steiner hann ge var Mikaelns brev de så kallade ledsatserna.

Det skedde så mycket mer, men det jag vill ta upp är Friedewartskisserna som Steiner målade med ungdomar.

Mitt i all denna dramatik gav Steiner en riktninggivande impuls för den pedagogiska målningsundervisningen i skolan.

Herman Linde som målat i första Goetheanum frågade Steiner om det vore möjligt att starta en skola i Dornach am Goetheanum. Steiner var genast med på noterna och blev den som organiserade

lärarna, Dr. Blümels, Marie Groddeck och Hilde Boos -Hamburger.

Januari 1921 startade skolan med att Steiner höll tal till eleverna och han slutade med att säga till eleverna: ni kommer att älska era lärare.

I februari 1923, alltså bara en månad efter branden, kom Steiner till skolan och målade de två första pedagogiska undervisningsmotiven, soluppgång och solnedgång. Sen följde fem ytterligare motiv fram till februari 1924 då Steiner gav det sista pedagogiska motivet, som han kallade en färgsymfoni, den så kallade Friedewartmadonnan. Steiner lovade att komma tillbaka och måla men det blev aldrig av.

Motiven var

1. Soluppgång - Solnedgång
2. Solbelysta träd och träd i storm
3. Solbelyst träd vid vattenfall
4. Profil
5. Färgsymfonin Friedewartmadonnan

Friedewartskisserna är en av många impulser som förblev ofulländade.

Under tiden 1923-1924 gav Steiner Henny Geck många skisser och idéer till en ny målarkonst. Tyvärr dog Steiner innan han kunde slutföra dessa impulser.

En timme innan Steiner gav Grundstensspråket målade han på tre konungar motivet. Det visar hur viktigt det nya måleriet som han ville förverkliga var.

Nu i vår tid står vi inför stora förändringar, AI och robotar, en teknikens förvandling av livet. Min fråga är, kan vi finna potentialen i Steiners impulser och ofullbordade arv och kan vi aktualisera dem för att skapa en balans, mot den tekniska utveckling som hotar människans och jordens framtid.

Ja, vi kan börja forska i arvet och frigöra de impulser som ännu inte på lång väg förverkligats, vi har en framtid.

Glädjande är att Solvikskolan genom Helena Wätte startat ett initiativ att utforska Friedewartskisserna för att finna ny kraft och impulser till ett tidsmässigt pedagogiskt undervisningsgrepp. Hur kan vi befria oss från konvention och tradition och finna den verkliga grundstenen till dagens skola?

Henni Gecks akvarell av Trekonungamotivet

Walter Kugler, Roland Halfen
och Dino Wendtland

Några dagar innan Julmötet den 14 december 1923 skapade Steiner den sista pastellskissen i raden av det som kallas motivskisser. I Henni Gecks version använde man denna som affisch för framförandet av Oberufer julspelen. I sitt anförande kring framförandet av Kristi födelsespel den 25 december hänvisade Steiner på nytt till den aspekt att motivet med de tre konungarna var skapat ur färgstämningen: "Jag kan kanske än en gång göra uppmärksam på vår affisch, som egentligen passar mer till trekonungaspelet än till herdespelet. (...) Ur färgstämningen ville vi gestalta det som julspelen kan vara idag."

Målningen visar Henni Gecks version av trekonungamotivet, den akvarell som Steiner tidigt på morgonen den 25 december 1923 arbetade på tillsammans med henne. Motivet med de tre konungarnas huvuden uppträder återigen i grundstensmeditationen som Steiner gav samma morgon, där det gudomliga ljuset anropas; ljus som lyser i visa konungars huvuden, ljus som värmer i arma herdehjärtan. Två bilder som representerar två olika andliga strömningar, som då tiden vände skulle förenas i harmoniskt samarbete i det nygrundade antroposofiska sällskapet. Denna polaritet, eller mer noggrant sagt, denna förbindelse mellan polariteter genom framtidens kristendom, klingar i skissen särskilt fram i den tillagda bilden av rosenkorset.

I ett föredrag 15 december 1906 säger Steiner: "De tre konungarna är symboler på samma sätt som deras gåvor: Guld är symbol för kunglig visdom och makt. Myrra är symbol för övervinnandet av döden. Rökelse är symbol för det förandligade eterstoffet, där Gud förverkligar sitt vara och har övervunnit döden. Genom de tre symbolen står Kristus där som konung, den som segrar över döden och uppfyller all jordisk utveckling." (...) "En stor symbol står framför oss: Livet som har övervunnit döden. Träet ur paradiset frökorn. Rosenkorset framställer det liv som har gått under och på nytt har återuppstått."

Källa: Rudolf Steiner, Das Malerische Werk, Walter Kugler, Roland Halfen, Dino Wendtland, s. 324 och s. 352. Översättning: Red. BF.

Om grundandet av Friedwartskolan vid Goetheanum

Walter Kugler, Roland Halfen och Dino Wendtland

Öppningen av den första Waldorfskolan i Stuttgart i september 1919 blev för många till en genomgripande impuls att grunda fristående pedagogiska inrättningar som skulle arbeta efter Rudolf Steiners riktlinjer, inte minst bland de dåvarande medarbetarna vid Goetheanum. Agnes Linde, dotter till målaren Hermann Linde, en av de första eleverna

i fortbildningsskolan vid Goetheanum och senare själv lärare, minns hur hennes far omedelbart efter öppningen av skolan i Stuttgart, fick idén att grunda en sådan läroinrättning. När han under den första högskolekursen vid Goetheanum hade varit på ett föredrag av den promoverade Wien-matematikern och naturvetenskapsmannen Ernst Blümel, uppstod

tanken "att man i Dr. Blümels personlighet kunde hitta en ägnad lärare och ledare för en skola." Linde berättade om sin idé för Rudolf Steiner, som välvilligt tog upp initiativet och bredvid Blümel som lärare i matematik och naturvetenskap också bjöd in målarinnan Hilde Boos-Hamburger som lärare i konst. Till dessa blev Marie Groddeck i sista minuten inbjuden att arbeta som historie-, litteratur-, språk- och eurytmilärare. I februari 1921 började undervisningen för de första sex eleverna i en barack som senare revs, bredvid Steiners ateljé, där också matsalen för byggnadsarbetarna vid Goetheanum låg.

Då privata grundskolor inte accepterades i kantonen Solothurn måste skolan, som till en början inkluderade alla åldersgrupper från 7 till 21 år, verka som fortbildningsskola. Som en följd av detta kunde bara elever som hade fyllt 14 år tas upp i skolan och antalet deltagare minskade från 14 till hälften. Rudolf Steiner deltog regelbundet så långt tiden tillät i undervisningen och vid skolfesterna från februari 1921 fram till hösten 1924. Han gav viktiga impulser för handarbete- och målningsundervisningen, som holländskan Louise van Blommestein hade övertagit efter Hilde Boos-Hamburgers flytt i maj 1921. Efter Rudolf Steiners död bad elevernas förälder Marie Steiner att ta över skolans beskydd. Hon köpte då Haus Friedwart på nordvästsidan av Goetheanum-kullen och ställde huset till skolans förfogande, som nu delvis drevs som internat, där också jordbruksundervisning ägde rum. Efter att Ernst Blümel hade flyttat över till Waldorfskolan i Stuttgart 1927, övertog Marie Groddeck ledningen av den nya skolan, som nu officiellt kallades Friedwartsschule, och som efter de första sju åren bestod genom höjder och djup och andra världskriget under flera år framöver. Efter Marie Steiners död 1948 och när Haus Friedwart bytte ägare, flyttade skolan till grannorten Arlesheim och hade elever från tillsammans 24 länder tills slutet av 1950-åren. (...)

Steiner betraktade inte sina förslag som slutna system för utbildning av målare, utan som impulser för undervisning i skolor, så som detta kommer fram i ett uttalande vid en lärarkonferens i Waldorf-

Tre konungar av Henni Geck.

Soluppgång av Rudolf Steiner.

Solnedgång av Rudolf Steiner.

skolan i Stuttgart den 25 april 1923. På en fråga kring målaruppgifter för 14- till 15-åringar, svarade Steiner den gången: "I måleriet borde man låta barnen göra naturstämningar. Fortbildningseleverna i Dornach har klarat av att göra strålände saker inom måleriet. Jag har visat skillnaden mellan soluppgång och solnedgång. Några har kunnat uttrycka detta på ett träffande och strålände sätt. Dessa skillnader borde ni lära känna och framställa. Sådana saker kunde man redan vårda, till exempel regnstämning i skogen. Längre fram skulle de också lära känna skillnaden mellan måleriskt och plastiskt."

Soluppgång och solnedgång Rudolf Steiners första skisser för Friedwartskolan

Följande arbeten och minnena i samband med dem uppstod i februari 1923, det vill säga två år efter början av målningundervisningen i fortbildningsskolan vid Goetheanum. Louise van Blommestein hade övertagit undervisningen efter Hilde Boos-Hamburger och skildrade stämningen den gången: "(...) Rudolf Steiner brukade ofta besöka oss i den enkla baracken bredvid hans ateljé. Vi visste det redan: Herr doktor tyckte särskilt mycket om vår lilla skola. Hur ofta kom han inte och satt stilla i klassen medan undervisningen pågick. En eller två morgnar ägnade han sig ofta åt vårt arbete. Med sin stora kärlek hjälpte och uppmuntrade han, gav nya riktlinjer och väckte alltid mer och mer självförtroende. För oss var det riktiga festdagar när han kom. I skolan betonade han särskilt betydelsen av att vårda de konstnärliga facken och i målningstimmen, som varje dag avslutade schemat, målade han ofta framför oss. För att skapa ett omdöme om de skisser som uppstod, måste man ta hänsyn till att de inte gavs till eleverna som ett abstrakt program, utan på en bestämd tidpunkt. Så minns tidigare elever: "Efter att man hade målat på detta sätt under längre tid kom Steiner plötsligt och uttalade, att det

nu var på tiden att 'vi kom ut ur oss själva'. Nästa gång ville han ge oss bestämda uppgifter."

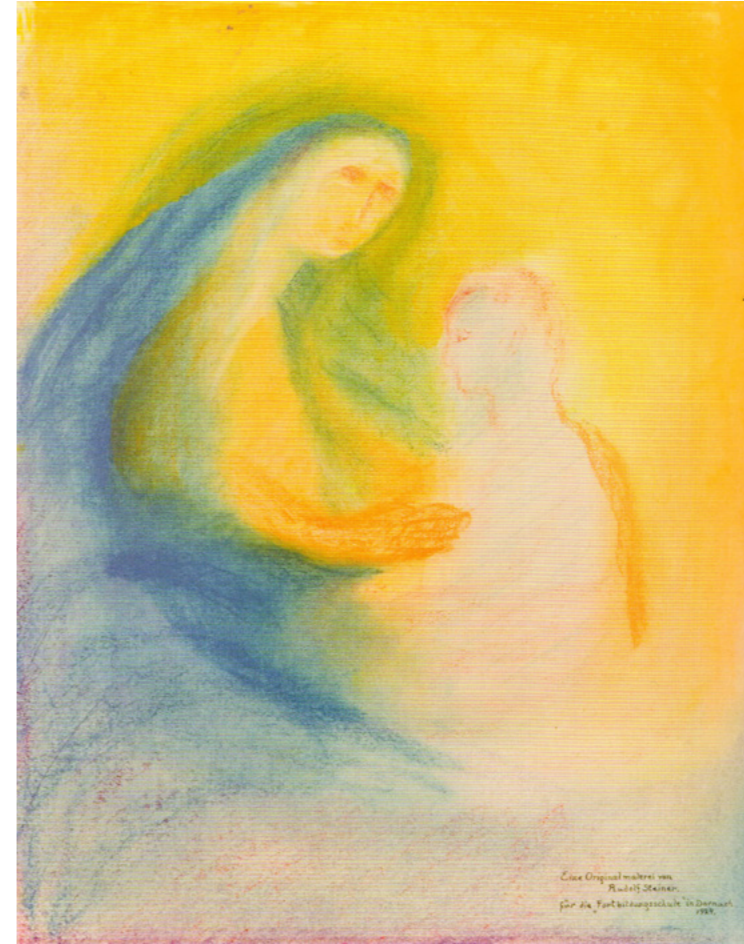
Louise van Blommestein berättar utförligare om dessa besök: "Efter en längre frånvaro hade Rudolf Steiner åter kommit tillbaka till Dornach. Vi i fortbildningsskolan vid Goetheanum glädde oss och såg med stor förväntan fram emot Steiners nästa besök, som blev till verklighet den 22 februari 1922. Efter att Steiner hade sett elevernas målningar bad han att få ett pappersark och sa att han ville visa oss något. Alla stod vi förväntansfulla omkring honom. Han tog tavelkritan och började sätta skira, rosaröda, rörliga, breda, svagt böjda streck hit och dit på pappret, som var grupperade så att de bildade en stor halvbåge som öppnade sig nedåt. De hade ett så starkt uttryck att det såg ut som om det skulle bli till något väsensartad. Något som liknar hierarkiska väsen eller änglagestalter som svävade i luften. Under dessa streck, som delvis är täckta: klara gula, breda streck, därefter något ljus violett på den övre sidan med rosa. Så vibrerade denna skira bild över det vita arket. I mitten visade sig en stor orangefärgad båge som en gyllene port och inne i denna en halv solskiva i rosa-orange."

Vi betraktade allt med andlös spänning. Nu stod den där, solen, och nu kunde luften fyllas med fina blå toner, som blev mörkare uppåt. Bilden bearbetades länge tills den var helt sammanhållen och andades. Man kände livet, hjärtslaget i den. Under, i enkelt grönt, landskapet, tills horisonten sköt upp lite över solen, så att den fortfarande kunde skina igenom jorden. Helt framme, något tungt orange som löpte horisontellt ihop med papprets kant för att antyda en väg. Breda orangefärgade strålar från solen flödade över landskapet. Till slut blev allt sammansmält med vitt och gult, som gjorde att bilden fick mer och mer atmosfär.

När han var färdig sa Rudolf Steiner: 'Vad är detta? - Kan ni se vad det är?' Några ropade 'soluppgång', andra 'sol-

nedgång'. Därefter sa herr doktor inget och bad att få ett andra pappersark. Denna gång började han med orangeroött och målade med detta flera stora bågar som studsade mot varandra (och var ordnade i en halvcirkel som var öppen nedåt), och vars konkava böjning var utsuddat utåt. Där omkring, och koncentrisk med denna, en andra halvcirkel med indragna bågar. Denna bild gestaltade en port, och inne i den vilade en varmt glödande, rödororange halv solskiva. Återigen blev luften fylld med blått, här och där antyddes gyllene moln och jorden lades under i mörk grönt. Allt hölls i mörkare nyanser än i den första bilden, det var tyngre och drogs nedåt. Till slut steg mörkt karminrött upp ur jorden över det gröna som små gestalter, knappt synliga, mörkt utsuddade. Man kände att nattens trötthet redan visade sig. Det var helt tydligt och alla ropade som ur en mun, 'solnedgång.' Nu såg man också skillnaden gentemot soluppgången. Och Rudolf Steiner sa; 'ja, - ser ni skillnaden i stämning? Sådana stämningar skall ni måla. I den första bilden finns soluppgången. Där skapar solen rymd åt sig, den stöter molnen långt bort, skjuter dem ifrån sig. I den andra bilden där drar solen molnen med sig, som gardiner drar den dem med sig, den suger dem med sig nedåt. Känner ni skillnaden? Ser ni, sådana skillnader skall ni lära er att iaktta. Sådana nyanser beror det på.' Detta var de första bilderna som Rudolf Steiner gav oss".

Eleverna den gången berättar vidare: "Efteråt lät Steiner oss utföra båda bilderna i akvarellfärger och tillfogade: 'Dessa kommer att bli mycket vackrare.' Också i de nästa målningstimmarna försökte vi komma vidare med de nya uppgifterna som Steiner föreslagit. Under tiden lyckades det dock inte att återge det vackrare än Rudolf Steiners förebilder. Det gjorde oss starkare medveten om att det inte på något sätt var särskilt lätta uppgifter han hade gett oss och som vi skulle skola oss genom inom måleriet. Vid nästa besök yttrade han sig ändå till vår överraskning rätt så tillfreds och glädde sig över att vi hade tagit upp hans förslag och hade bemödat oss ärligt med uppgiften. Med detta var en fullständig ny och säkert ovanlig impuls gett för måleriet. Efter att vi hade koncentrerat oss en tid på dessa motiv, målade vi i den fortsatta undervisningen ur den särskilda, grundläggande impuls som Steiner förmedlade, olika soluppgångar och solnedgångar, så som man ungefär kunde uppleva dessa i fjällen, vid vattnet, vid havet, o.s.v."

Mor och barna Friedwartmadonnan av Rudolf Steiner.

"Friedwartmadonnan" - En färgsymfoni

Om tillkomsten av detta verk, som fick sitt namn efter flytten till Friedwarthaus, har vi fått fram tre berättelser. (...) Den mest färgrika och detaljerade härstammar från Louise van Blommestein i juni 1927. (...) I Blommesteins berättelse kan man som läsare i dag uppleva nog mest av den omedelbara situationen i skolan: "Den var den 28 februari 1924 som Steiner än en gång ville måla något för oss. Bland eleverna rådde spänning och glad förväntan. Rudolf Steiner tog en krita och sa: 'Nu vill jag måla något för er helt ur färgen.' Därefter började han sätta två färgfläckar bredvid varandra. En skir blå, som något böjd drogs uppåt och strax bredvid denna en gul fläck. Och han sa: 'Ser ni, det är nu två helt olika färger, den blå och den gula, men de står ganska vackert tillsammans, de är behagliga att se på. Vad skulle nu passa bredvid?' Och bland färgkritorna letade han efter en bestämd färg som han inte kunde finna. Då blandade han dem, på så sätt att han lade en skär rosa, en vit, en klar violett och något gult ovanpå varandra och gnuggade ut dem med fingret. Så sa han: 'Jag letade efter en svag lila'. Det hade blivit till en liten fläck bredvid det gula.

'Så', sa han; 'ser ni, detta står ganska vackert tillsammans. Dessa tre färger bildar en treklang, precis som inom musiken. Det är ett ackord. Det är redan en enhet i sig. Det är en harmonisk helhet, och till detta behöver man egentligen inte tillfoga något. Men nu vill vi måla vidare på pappret. Då måste vi välja en färg som inte alls hör till denna treklang.' Och då valde han en skir frisk grön, som han lade kring de andra färgerna, så att pappret blev helt täckt. Bara till vänster under det blå och under från vänster mot höger målade han en rik violett. Så sa han till oss: 'Nu, ta en titt, här (under till höger) har det blivit kvar en liten plats med vitt. Nu måste vi fylla ut denna med en av färgerna i treklang, så att saken hålls samman. Kan ni känna hur detta är nödvändigt för kompositionen?' Han tog då den ljusa blå färgen och fyllde ut stället med den. 'Så', sa han, 'nu är det färdigt, det är en färgsymfoni. Det är vackert i sig. - Nu kan vi försöka se vad vi kan göra utav det. Då vill vi måla något in i det gula. Men gult i gult, det ser man inte. Därför måste vi tillfoga det något som har lite rött i sig'.

Och så började han teckna in något orangerött. Han gjorde det med mycket kärlek och hängivenhet, hämtade fram ljuset, suddade med fingret, omgestal-

tade, antydde formen ganska fint, och så uppstod gradvis ett ansikte. När han målade ögonen betonade han: 'Ögonen, dem kan ni teckna riktigt', och så gjorde han det för oss. Därefter målade han ett litet huvud i den lila färgen, som antyddes med samma röda och bearbetades länge. Ljuset suddades ut eller gestaltades med vitt, skuggor antyddes, det hela bearbetades som i en andningsprocess. 'Så', sa han, 'vad kan vi göra vidare med detta? Skall vi säga mor och barn? Men då måste det finnas en förbindelse mellan modern och barnet.' Därefter målade han en arm och en hand med gyllene orange; armen och barnets lilla hand antyddes med rött. Dessa armar och händer möttes och förband båda gestalter. Nu började han forma den blå kappan, som också antyddes på den andra sidan av ansiktet, i det gula. Med mörkt blått målades vecken och allt blev genomarbetat och förbundet med varandra. Till slut tog han en bred, gul krita och lade det gula i djärva, breda streck över den gröna bakgrunden, som om det strålade uppifrån och ner, brett över huvudets blå hölje. Till detta sa han: 'Det är ljuset, det kommer ovanifrån.' Därmed blev det hela höjd från grönt till guldgult, från det jordiska till den himmelska sfären.

På detta sätt kunde vi se hur bilden uppstod tillsammans. Glad spänning, andlös medupplevelse, överraskning, tyst andakt, det var grundstämningen som vi fördes igenom steg för steg. Som en skir helig dikt talar bilden till betraktaren. Den utstrålar en utsäglig kärlek och innerlighet. Barnets allvar verkar som en rörande acceptans av kommande ödet som låg framför det. På detta sätt fick vi se hur Rudolf Steiner lyssnade in färgen och förde den till ett motiv, som han gestaltade under sin hand. När han var färdig sa Rudolf Steiner: 'Vill ni spanna upp ett papper och göra klart några färger så kommer jag i morgon eller en annan dag och målar det i vattenfärger?' Varje dag såg vi honom gå förbi, men väntade dock förgäves. Han hade nog aldrig glömt det. För mycket senare, när han kom till vår avslutningsfest 18 juli 1924, sa han: 'Ja, bilden hade jag gärna velat måla i vattenfärger, men tyvärr var det inte möjligt för mig att komma; jag hade så oerhörd mycket annat att göra. Och' la han till, 'jag kommer nog att göra det en gång.' Tyvärr så blev det inte så. Ödet ville det annorlunda."

Källa: Rudolf Steiner, Das Malerische Werk, Walter Kugler, Roland Halfen, Dino Wendtland, s. 253 - 267. Översättning: Red. BF.

”Nie wieder Krieg!”*

Brigitte Orlowski

Fred! Det finns inget alternativ som vi vill leva med

I senaste Forum Antroposofi publicerade Pär Granstedt ett inlägg som skulle förklara varför det är krig i Ukraina. Som han skriver, mycket kan man ha delade åsikter om. Jag håller med eftersom vi inte exakt kan veta vad som lett till detta krig, vi var inte med där besluten fattades. Men att det finns en längre historia, som man t.ex. kan läsa om på en sida från Utrikespolitiska Institutet, är tydligt. Kriget började inte bara från en dag till en annan. Därför skulle det ha funnits möjligheter att undvika kriget. Även Ryssland har faktiskt försökt att samarbeta.

Nu i dagarna pratar den tyske försvarsmministern om att Tyskland åter igen måste bli krigsduglig eftersom risken för krig i Europa ökar konstant. En gigantisk militärbudget har skapats, på bekostnad av budget för omsorg och vård, skolor, stöd för barn och för de fattiga som blir allt fler. Rustningsindustrin blommar. En utveckling som är ganska lik den här i Sverige.

Vill vi verkligen förbereda oss för krig igen? Är det inte tillräckligt att se alla dessa bilder från Ukraina, Israel och Gaza, Iran, Irak, Libyen, Syrien etc. Har vi glömt bilderna efter Vietnam, Kambodja, Hiroshima? Överallt är det människor som betalar priset. Människor som lider, som dör, barn som blir lemlästade, familjer som förlorar sina hem, hunger och nöd överallt. Inte prata om öden för soldaterna som ska kämpa vid fronten. Unga män, våra söner och bröder, som lever i skräck och hat, dagarna i ända. I fall de skulle överleva kommer de bära med sig sina upplevelser, bära på dessa minnen, kanske i trasiga kroppar, många med trasiga själar och djupa trauman för resten av livet. Vill vi ha det så?

Pär Granstedt önskar att vi fortsätter skapa en hållbar internationell fredsordning, att vi har respekt för staternas suveränitet. Jag håller med – och undrar, hur mycket kraft och pengar och energi investerar vi i det? Hur mycket hör jag istället om att vi behöver bli bättre och effektivare på att döda? Han pratar om so-

lidariskt samarbete. Vem ska inkluderas i detta? Vem ska exkluderas?

Jag ser få initiativ till fred och förståelse från väst, som även Gerald Häfner nämner i sin intervju i Forum Antroposofi 1/2023. EU hade en moderat ståndpunkt i början på Ukraina-kriget, men den krossades av Boris Johnson som pressade Ukraina (!) till att avsluta de påbörjade fredsförhandlingarna. (Sagt av Häfner i intervjun.) Då undrar jag: Suveränitet? Respekt? Fred? Varför följer inga nya initiativ från väst? Vem har ett intresse att kriget ska fortsätta? Vem har ett intresse att det blir fred? Vad finns det för svar på dessa frågor?

Att civilsamhället behöver driva på håller jag helt med om. Hur gör vi det? Hur kan vi bli hörda och sedda? Hur påverkar vi politikerna att ändra riktning? Och: vem är ”vi”?

Vad händer i mitt huvud? I mitt hjärta? Hur tänker och känner jag? Är jag villig att ta ställning för det jag vill, även om andra tycker annorlunda? Hur fredlig och respektfull är jag i mina tankar mot t.ex. Ryssland och ryssar och Putin och vad alla andra fiender må heta som vi ska svara oss emot? Om jag inte är det, finns det då verkligen en chans för fred?

Har jag modet att stå upp utan våld, som Gandhi, Martin Luther King och många fler, kända och okända? Är jag beredd att tänka och kommunicera utan våld? Är jag beredd till försoning?

Är jag beredd att se den andre som människa, sårbar och sökande efter ett gott liv, precis som jag?

Vad är alternativet till fred?

* ”Aldrig igen krig!” En mening som propagerades starkt i Tyskland efter andra världskriget, under en period där stora delar av Tyskland fortfarande låg i spillror och aska, där många krigsveteraner syntes på gatorna som hade förlorat armar och ben, där människornas kroppar fortfarande mindes skräcken av att sitta i en bunker och vänta på nästa bombnedslag, var någonstans, skulle de överleva. Att prata om krig är en sak, att uppleva det en helt annan. Framför allt som barn! Aldrig igen!

Fredsstiftande ängel, detalj ur en altarbild, Siena ca 1340.

Steiners fredsmeditation

Att uppleva krig utanför det egna verksamhetsområdet kan skapa känslan av maktlöshet. Man kan hjälpa, till exempel genom gåvor, att ta emot människor på flykt, kanske genom demonstrationer. Men man kan egentligen [som individ] inte ändra något i hela krigssituationen.

Från Rudolf Steiner har vi en meditation som vill åkalla fred som kosmisk kvalitet. Han skrev den mitt under första världskriget på ett postkort för Helmuth von Moltke, som i början av kriget var chef för generalstaben och genom sin fru, Eliza hade kontakt med Rudolf Steiner.

Meditationen gör uppmärksam på att verklig, fullständig fred bara kan råda i evighetens rike. På jorden lever vi alltid i mindre eller större förstörelse av freden. (...) Människan, vi, den enskilde, kan dock åkalla freden och tillföra den som en levande kraft inom mänskligheten under livets ström. Den lilla meditationen gör detta närvarande, strålar ut denna kvalitet av fred och gör det möjligt att skapa en fridfull blick på livet.

När ro jämnar ut själens vågor

Och tålmod breder ut sig i anden

Drar gudarnas ord genom människans inre

Och väver evighetens fred

In i allt liv

Genom tidernas gång.

Text av Anna-Katharina Dehmelt, i samband med kriget i Ukraina, Info5, april 2022. Översättning: Red. BF.

Messias är en av er

Claudia Mönius

En gammal historia med titeln Rabbins gåva berättar om en abbot som frågar sin judiska mästare om ett råd, hur han kan rädda sitt kloster, som hotar att dö ut. Rabbinen svarar nej på detta. Sedan tillbringar de kvällen tillsammans i sorg över förlusten av andlighet i samhället, och försjuncker i läsningen av Thoran. När han skall ta farväl bekräftar rabbinen än en gång att han inte kan hjälpa, men lägger till att det enda han vet är att en av männen i klostret är Messias.

Abboten vänder tillbaka till sina bröder med det gåtfulla budskapet, och då breder rådlösheten allt mer ut sig. Vad kan rabbinen ha menat? I det följande berättar historien hur varje munk tänker efter och undrar om det ändå kan vara något i detta; om en av dem verkligen kan vara Messias: Kanske abboten? Eller broder Thomas? Säkert inte den vresige Elred, som med sin kritik å andra sidan slutligen alltid verkar ha rätt. Det kan omöjligt vara den färglösa Philipp. Även om han, likt ett under, alltid är där när man behöver honom. Så funderar munkarna hit och dit och börjar behandla varandra med utomordentlig respekt ifall det skulle visa sig att en av dem är Messias. Och ifall det som är ytterst osannolikt ändå skulle vara så att man själv är Messias, började man behandla sig själv med lika så stor respekt. Man vet ju aldrig ... Under tiden utgick från klostret en så stor tilldragningskraft, att det i början kom många gäster. Till slut kom fler och fler unga män som ville ansluta sig till klostret. Och så slutar berättelsen med en kraftfull bild: *”På detta sätt blev klostret inom några år återigen till en blommande orden och tack vare rabbinens gåva till ett vibrerande centrum av ljus och spiritualitet i hela omgivningen.”*

Denna berättelse kan verka naiv när man står inför den brutalitet och vanära som vi är konfronterade med i världen. Ändå är det så viktigt att vi just i vanmakten kommer ihåg att vi i vår egen omgivning kan känna kärlek och skapa fred. Det är ofta svårt nog. Om vi är ärliga känner vi också de mörka krafterna inom oss: Ilska, hat, avundsjuka, girighet ... Vem känner inte dessa, sina personlig och djupt rotade problem, som trots allt utvecklingsarbete kan hålla en i ett fast grepp? Det är inte

mindre mörkt när aggressionen riktar sig mot oss själva i form av nedvärdering eller känslan av underlägsenhet. Tanken på parabeln om den visa rabbinen hjälper mig att tämja mina känslor och sätta något vänligt och kärleksfullt emot, såväl i umgänge med mina medmänniskor som med mig själv.

En meditationstext av jesuiten Anthony de Mello ser julhändelsen på ett särskilt sätt: Han bjuder in till att föreställa sig hur änglarna gläds lika mycket över den egna födelsen som vid Jesu födelse. Kanske kan ni en gång prova att meditera över meningen: ”Jag är en gåva för denna värld.” [...] Antagligen är varken ni eller jag Messias, men ett är säkert: Det gudomliga bor inom oss och har också blivit till människa genom oss. I denna mening kan vi bli till en som läker, inte bara vid jul, utan under alla dagar i våra liv.

Info 3, december 2023. Översättning: Red. BF.

Claudia Mönius studerade språk, företags- och kulturrum vid universitetet i Passau. Hon är konsult och författare, som lever i Nürnberg och Wien.

Ur framtiden

Claus Otto Scharmer

”Idag står vi inför snabbt föränderliga situationer som kräver mer och mer av oss och där vi ofta återupptäcker oss själva. Ju mer radikalt vår miljö förändras, desto mindre kan vi förlita oss på befintliga tanke- och handlingsmönster och desto mer måste vi lära oss att möta våra vardande jag från framtiden, att möta det (jaget) därifrån.”

Claus Otto Scharmer
Författare till boken ”Theory U” – mycket uppskattad och uppmärksammas inom organisationsutvecklingsområdet i västvärlden.

Kosmopolitiskt

Rudolf Steiner reflekterar
(Reflektionen får ses stå i relation till artiklar om Israel och Armenien i samma nummer 11/23)

Närhelst [ärkeängeln] Gabriel regerar som tidsande är den tidsålder rådande som skiljer folken från varandra, [...] i vilken folken blir mer nationalistiska. [...] Hur kommer det sig att ett så starkt nationalistiskt element dyker upp på jorden just nu, när Mikael's tidsålder har börjat? [...] Det härskar fortfarande starka efterverkningar från Gabrieltiden och sådana efterverkningar är ofta värre än när de var ”legitima”. [...]

Men när Mikaelepoken börjar, börjar mänskligheten på jorden att längta efter att övervinna alla etniska skillnader [...] Mikael's regeringstid betecknar alltid att en kosmopolitisk princip genomsyrar hans tidsepok [...] [...] När en Mikaeltid var aktuell, [...] var människor genomsyrade av medvetandet: Vi kan trots allt nå upp till det gudomliga.

Källor: GA 240, 19 juli 1924, 1992, sid 165; GA 237, 1 augusti 1924, 1991, sid 125.

Källa: Anthroposophie weltweit 11, 2023. Översättning: Red. GN.

Från ljus till viljeverksamhet

Matthias Girke

Tankeimpuls – Meditation

Trefalden av ljus, värme och liv äger inte bara rum i människoorganismen, utan också i det meditativa arbetet. Meditationen vänder sig till ljuset; det är dess väsen efter en ”stegrad hängiven hållning” till det andliga innehållet och utvecklar genom detta värme. Slutligen förblir inte meditationen utan verkningar: den strålar ut i livet.

Det meditativa arbetet vill leda från att leva i tankar till att leva i ett andligt väsen. Därigenom bär den ljuskrafter in i ett tidigare dolt område: Ur mörkret som lever i varje olöst frågeställning eller som omger oss så länge som de välkända sinneserfarenheterna inte låter den andlighet, som verkar genom dem, bli synlig, kan ljuset utveckla sig. I kunskapsakten lyser, genom sinneserfarenhetens begreppsmässiga bestämmande, till en början upp det andliga väsendet. Detta kunskapande är förbundet med Mikaelimpulsen som består i att utveckla ljuskrafter i ett förhärskande mörker. Det yttre ljuset gör också mycket i den omgivande världen synligt, men också mycket blir osynligt. Exempelvis blir stjärnhimlen överstrålad av det tilltagande dagsljuset: sinnevärlden visar sig och stjärnornas värld bleknar. På motsvarande sätt täcker sinnevärldens ljus över det andliga ljuset, gör att den andliga världen blir mörk. Genom tänkandet finner vi fram till det andliga ljuset i sinnesljuset.

Men den meditativa kunskapsvägen leder också vidare. Dagsljuset blir mörkt genom att det andliga ljuset lyser upp. När vi koncentrerar oss på ett andligt innehåll, exempelvis på trekantens/triangels begrepp. Då uppstårbegrepps innehållet som andligt ljus, medan den synliga teckningen av en trekant försvinner.

Meditationens nivåer

I meditationsinnehållets rena tänkande lever dess mening, andligt upplevt, som ett ljus. När vi besinnar oss på detta ljus är det en av de första nivåerna i meditationen. Rudolf Steiner hänvisar till detta genom meditationssatsen: ”Visheten lever i ljuset”: ”Denna idé kan inte komma från sinnesintryck, eftersom den enligt de yttre sinnena inte är sådan, att visheten lever i ljuset. I ett sådant fall håller vi

genom meditationen tankarna så långt tillbaka, att de inte förbinder sig med hjärnan. (...) Eftersom vi i det meditativa tänkandet (därigenom) inte framkallar en nedbrytningsprocess i vårt nervsystem, gör ett sådant meditativt tänkande oss aldrig sömniga (...).” (GA 152, Föredrag den 1 maj 1913/2018, sid 25)

Nästa nivå består i att kännande uppleva meditationsinnehållet. Värmekvalitéer anknyter till ljusets klarhet. Kännandet kan förbereda sig på denna nivå genom att utveckla hängivenhet och vördnad. För att betona detta ändrar Rudolf Steiner på ordalydelsen i den ovan angivna meditationen till ”Visheten strålar i ljuset”:”(...) vi känner oss inspirerade genom att visheten strålar, när vi känner oss upphöjda, när vi är innerligt genomglöddade av detta innehåll (...).” (a.a.o., sid 27) Slutligen tilltalas viljeverksamheten och den ursprungliga meditationssatsen blir en andra gång omformad: ”Världens vishet strålar i ljuset.” (a.a. o., sid 29) Man hittar fram till dess vishet genom människans andliga verksamhet. Men den framspringer inte ur mänsklig uppfinnings- och skapelsekraft, utan är förbunden med världens väsensartade existens. Genom viljeutvecklingen förbinder sig den meditativa kunskapsverksamheten med den väsensartade världen.

Verksamhet i livet

Ett meditationsinnehåll förblir inte bara i tänkandet, utan når viljan över kännandets motiverande kraft. Genom detta får den meditativa verksamheten en verkan i livet, blir ett sinnelag i den yrkesmässiga vardagen. Den andliga kunskapsvägen blir på sätt och vis till livspraxis, det yttre livet blir som en avbild och ett uttryck för det inre livet. Här visar sig ett sammanhang hos människans kroppsliga utveckling: Människan växer under sin barndoms- och ungdomstid in i jorden; det meditativa arbetet leder tänkandets ljuselement in i värmen och in i det rytmiska systemets kännande och uppnår slutligen viljeverksamheten.

Mathias Girke, född 1954 i Berlin (DE), internmedicinsk specialistläkare, mellan 2016 – 2023 ledare för Medicinska Sektionen vid Fria Högskolan vid Goetheanum och är sedan 2017 styrelsemedlem i AAS vid Goetheanum.

Titelbild: Licht, Värme, Leben. Foto: Sofia Lismont

Källa: Anthroposophie weltweit november 2023. Översättning: Red. GN.

Varför är världen tänkbar?

Hao Bu

Steget från förståndssjälens till medvetenhetsjälens är relaterat till förhållandet mellan mikrokosmos och makrokosmos. En kort avhandling i 12 steg.

Nedan återges bara det 12:e konkluderande steget – vill man läsa hela processen finns den i Das Goetheanum nr 31-32 2023)

*

12. Varför är världen tänkbar? Nu kan vi försöka besvara frågan: därför att världen, som är makrokosmos, och människan, som är mikrokosmos, har samma tänkande väsen. Endast det förra är redan avslöjat - det senare ännu inte. Tänkandet och dessutom erkännandet av föreningen mellan lagbundenhet och de andliga krafterna i makrokosmos är en imitation, en träning av mikrokosmos. Det andliga i mikrokosmos tränar sig alltså lagbundet på samma sätt som det andliga i makrokosmos uppträder lagbundet i detta avseende, men på ett klokare sätt. Detta leder till att det andliga i makrokosmos kan frigöra sig och utvecklas till en högre nivå. I början av Rudolf Steiners Ledsatser talas det om detta: "Antroposofin är en kunskapsväg som söker leda det andliga i människan till det andliga i kosmos." Den lagbundenhet som åtföljer och styr de heliga krafterna lockar människan att göra dem kända, som ljuset och ögat. Utifrån detta utvecklar människan sin tankeförmåga och bygger upp sitt eget tanketräd. Kanske växte detta lilla tanketräd fram när Adam och Eva åt frukten från Kunskapens träd. Det växer sedan den första efteratlantiska kulturepoken den gamla indiska kulturen. Det är förmodligen det centrala motivet för alla efteratlantiska kulturer att utveckla denna tankeförmåga, att fortsätta att utveckla den på ett hälsosamt sätt. Vi människor idag, på 2000-talet, fokuserar fortfarande dessa motiv, och har kanske bara börjat. Den snabba utvecklingen av artificiell intelligens driver människor att återerövra sin egen tankeförmåga. Förmågan att tänka över tänkandet, eller att direkt i tankeprocessen tänka på ett harmoniskt och klokt sätt, skiljer sig från artificiell intelligens och är fortfarande ett framtidsperspektiv. Ändå börjar varje stor resa med en liten etapp. Rudolf Steiner grundade ljud- och

toneurytmi som synligt tal och synlig sång. I framtiden skulle en ny typ av eurytmi, nämligen tankeurytmi, kunna skapas. Om ljud- och toneurytmens uppgift var att avtäckta talets och sångens väsen och att förbereda det framtida överkulturella språket, skulle tankeurytmens uppgift vara densamma, bara med avseende på ett tänkande, som är mer inåtriktat och abstrakt.

Källa: Das Goetheanum, Nr. 29-30, 2023. Översättning: Red. GN.

Elisabeth Vreedes 80:e dödsdag

Till Elisabeth Vreedes 80:e dödsdag – om hennes deltagande i julmötet 1923/24

Tyska Antroposofiska Sällskapet publicerar regelbundet en s.k. "Newsblogx" (www.anthroposophische-gesellschaft.de/aktuelles) där det informeras om mycket av intresse gällande antroposofin i Tyskland och överhuvudtaget. I ett av de senaste nyhetsbrevens uppmärksammades Elisabeth Vreede (född 16 juli 1879 i Den Haag – död i Casa Andrea Cristoforo 1943 ett halvt år efter Ita Wegmans bortgång.), en av de styrelsemedlemmar Rudolf Steiner utsåg i samband med det nygrundade Allmänna Antroposofiska Sällskapet på det speciella "Julmötet" som man fortfarande idag, hundra år senare, anser som en viktig utgångspunkt för all antroposofisk aktivitet på jorden och som vi också i Sverige vill uppmärksamma 2024.

Artikeln i nyhetsbrevet beskriver kortfattat hennes biografi och hänvisar till Peter Selgs mer fullständiga Vreede-biografi (Peter Selg: Elisabeth Vreede 1879–1943. Arlesheim 2009.) Hon har beskrivits som en person som ofta glömdes bort eller inte nämndes; en märkvärdig signatur som Steiner beskrev och belyste mer ingående. Hon hörde till den första gruppen av lärjungar och anslöt redan 1904. Så var hon också närvarande när 1912, grundstenen till Första Goetheanum lades, hon var således i stort närvarande från början av antroposofins grundande. Bland annat intresserade hon sig för att bygga upp ett arkiv för rörelsen.

Elisabeth Vreede

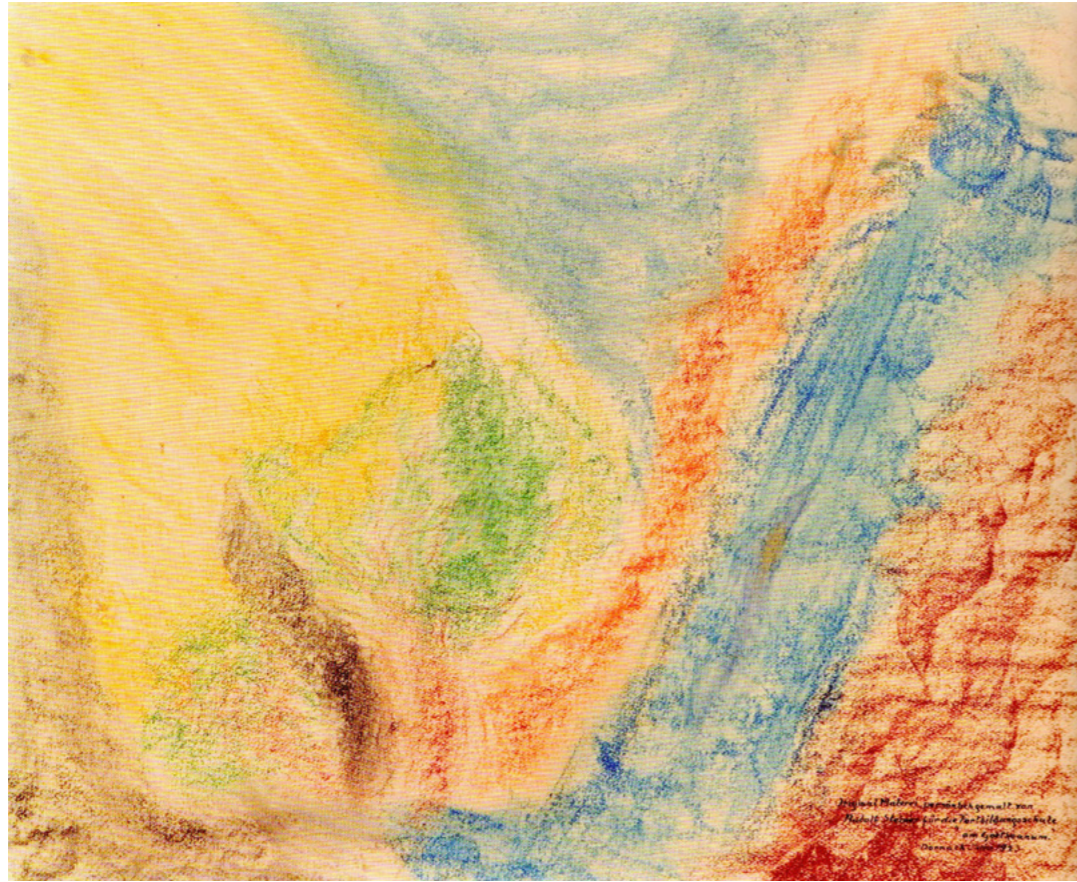
Julmötet

Jag tar ur denna biografi ut det avsnitt som just skildrar själva Julmötet: "Året efter branden, 1923, ägnades åt eftertanke, fortsatt arbete och förberedelser inför återupprättandet av Antroposofiska Sällskapet vid julmötet: Under detta år hjälpte Elisabeth Vreede till att upplösa det Filosofisk-Antroposofiska bokförlaget, som Marie Steiner hade drivit i Berlin sedan 1908, och att förbereda transporten av boksamlingarna och materialet till Dornach. Sedan kom julmötet 1923, då Rudolf Steiner gav Sällskapet en ny grund och utgångspunkt och presenterade Grundstensmeditationen, som så att säga andligt lades över Grundstenen från det 1:a Goetheanum. Elisabeth Vreede utnämndes till ledamot av Sällskapets esoteriska styrelse och anförtroddes ledningen av den matematisk-astronomiska sektionen. Denna utnämning kom som en överraskning för vissa. Rudolf Steiner beskrev henne som "beprövad in i minsta detalj" (GA 260, Dornach 1994, S. 57) i allt det arbete som skulle utföras. Vreede var alltid medveten om den utmanande konstellationen i styrelsen och kunde nyktert bedöma sin situation. För henne stod det klart "att det andliga centrumet för styrelsens arbete fanns hos Rudolf Steiner och Ita Wegman", skriver Peter Selg i sin biografi över henne: "Dr Steiner behövde fortfarande någon som han i styrelsen kunde sätta bakom fru dr Steiner, som både han och - knepig fråga! - och hon i viss mån kunde acceptera. Dagarna i Berlin hade bevisat för honom att jag trivdes med henne, så han tog mig."(Ur Elisabeth

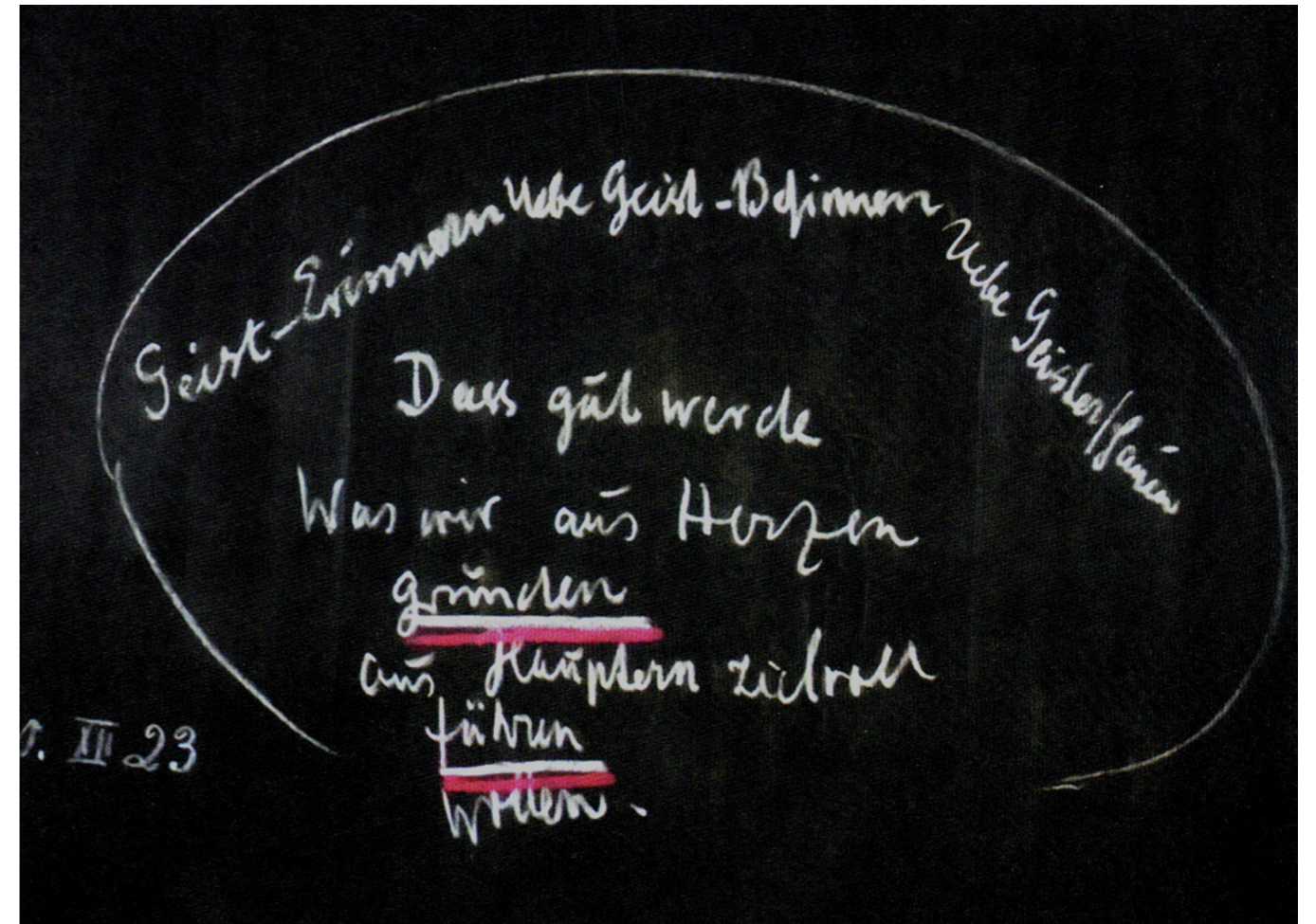
Vreedes efterlämnade skrifter: "Meine Vorstandsberufung", sid 3). (...) Rudolf Steiner betonade vid utnämningen alldeles särskilt Elisabeth Vreedes sociala kompetens.

När vi i dag ser tillbaka på Elisabeth Vreedes arbete blir det särskilt tydligt att hon såg tre områden för sitt arbete. Det första området var främjandet av medarbetarna och deras initiativ. Det gällde hennes kollegor i sektionen, men också externa medlemmar i Antroposofiska Sällskapet. Hon hedrade i detalj de som hade gjort enastående insatser med böcker eller artiklar. Liksom i sitt arkivarbete prioriterade hon alltid samarbete och kunskapsutbyte framför sina egna intressen. Enligt Rudolf Steiner gav hon "råd och hjälp" när någon hade frågor om geometri, matematik eller astronomi. Hon besatt en sällsynt förmåga till hängivenhet och hjälpberedskap. Det andra området var utvecklingen av arkivet vid Goetheanum och det tredje var presentationen av astronomi ur en andlig synvinkel."

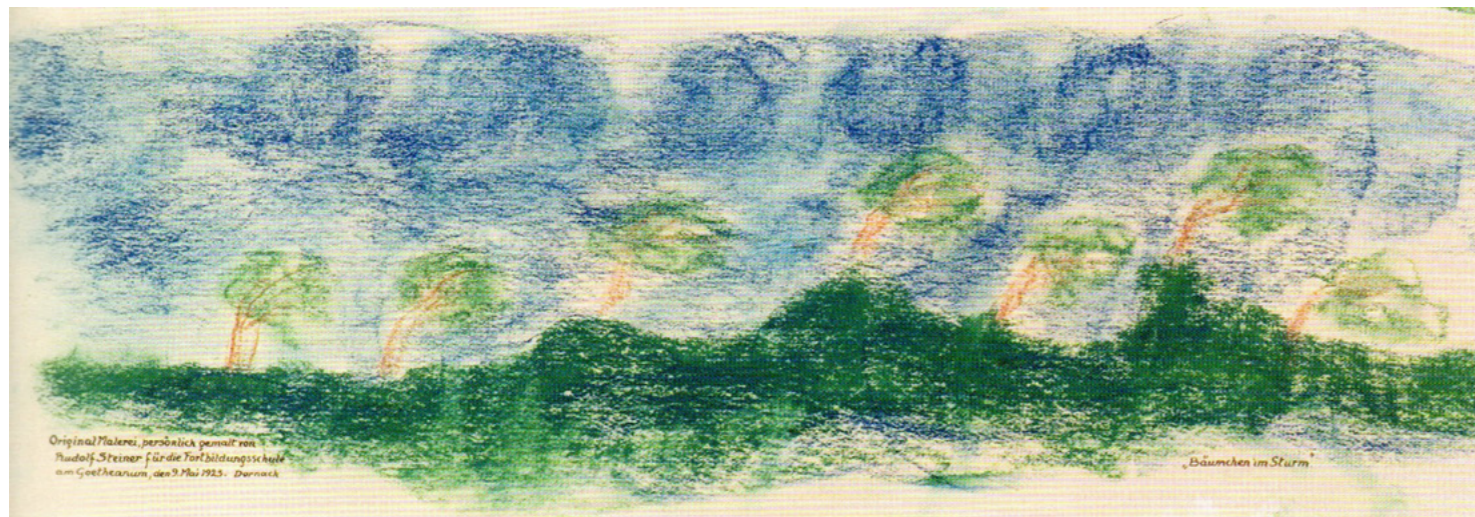
Text och översättning av citerade delar: Göran Nilo

Solbelyst träd vid vattenfall av Rudolf Steiner.

Tavleteckning av Rudolf Steiner till grunstensspråket under Julmötet 1923/24.

Träd i storm av Rudolf Steiner.

7 frågor

Anne-Charlotte Nilo läkepedagog och förskollärare.

Hur mötte jag antroposofin?

Genom att jag kom med min lillebror med autism till det Läkepedagogiska hemmet Solbergahemmet i Järna. Egentligen kom jag dit tillsammans med min Pappa Erik för att söka plats för min lillebror. Men det slutade med att vi, min bror och jag kom dit båda två. Han som elev under några år och jag utbildade mig bland annat inom läke/waldorfpedagogik och har stannat i Järna hela mitt vuxna liv.

Vad gör jag just nu?

Oj, jag har många projekt på gång, stor familj med barn, barnbarn och svärsöner svärdotter. Målning, kreativt fritt broderi och senaste året skriver jag en hel del, och deltar i kurser i skrivandets konst. Jag är Godman till 4 fina unga vuxna personligheter, vårdar en ung funktionshindrad vuxen man på halvtid i hemmet, jag är mentor till en ung kvinna som är volontär på en ekoby i Järna, och håller i "Träna Svenska" som är samtal för invandrare på biblioteket. Så avslutar jag just trädgårdsarbetet för i år. Ja ungefär det hinner jag med och kanske något mer.

Vad få mig att känna mig levande?

Kreativiteten i skapandet är väldigt livgivande och livsviktigt för mig. Att möta alla dessa olika personligheter inom vård och omsorg är oerhört intressant och roligt.

Mitt sociala liv bland alla fantastiska vänner är väldigt inspirerande och energigivande. Så blir jag väldigt inspirerad och glad av att röra mig i naturen, cyklandes, vandrandes, eller grävandes i min trädgård.

Vilket verk har gjort intryck på mig?

Väldigt svår fråga då jag läser mycket och olika. Vill du veta något verk av Steiner så är det "Om livet efter döden" till exempel. Sedan Selma Lagerlöf, Walter Ljungqvist, Sigrid Undset samtliga böcker. Andra böcker som gjort intryck under senaste året är tex Tomas Omar al-Jeddhawis bok där han beskriver sin barndom och relationen till sina föräldrar. Jon Fosses filosoferande i "När en ängel går genom scenen" och Tomas Bannerheds fina naturskildringar i Hemma vid myren.

Är det något jag saknar i den antroposofiska kulturen?

Jag saknar Vidarklinikens fantastiska arbete och hoppas att det föds nya möjligheter för sådana initiativ. Jag längtar alltid efter eurytmiföreställningar och skulle gärna se större möjlighet att ta del av denna konststart som så vackert integrerar musik, tal och rörelse.

Vad jag är tacksam för?

Så mycket i mitt liv som gör mig så tacksam, ja allt som jag har fått uppleva tillsammans med min man och våran familj, och alla olika människomöten som jag hela tiden får vara delaktig i. Alla fantastiska vänner som jag har.

Alla hjälpbehövande barn och deras familjer som jag har samarbetat med under så många år.

Alla fina intressanta och spännande människor som jag har fått samarbeta med i olika projekt och perioder under livet. Att livet för min del alltid har känts oerhört meningsfullt och kreativt. Det är helt fantastiskt när man tänker efter, det är jag tacksam för!

Var jag ser framtiden för antroposofin?

Det är en spännande fråga. Ja det beror nog mest på hur det lilla fröet vårdas, och vem som vill vårda det. Nya generationer föder ofta nya inspirationer, och behovet av att finna mål och mening och värde med sitt liv är mycket stort både nu och säkert även framöver. Antroposofin handlar ju om människors växande och utvecklingsmöjligheter. Genom eurytmin, pedagogiska verksamheter och i jordbruket är tankarna som lever i antroposofin tydligt levandegjorda och utvecklingsbara. Förhoppningsvis kommer det människor som kan känna sig inspirerade av dessa tankar.

7 frågor

Wijnand Koker bor i Järna och är numera rådgivare i lantbruk samt fältmässig trädgårdsodling.

Mitt yrkesverksamma liv startade på Solmarka Gärd, en bit söder om Kalmar, där jag var lantbrukare i fjorton år. Jag bor i Järna och är numera rådgivare i lantbruk samt fältmässig trädgårdsodling och verksam inom de fyra närmaste länen, men på väg att begränsa det till Sörmlands och Stockholms regioner. Mitt arbete bygger främst på att optimera gårdens egna resurser och minimera utsläpp av växtnäringsämnen till luft och vatten. Jag undervisar och håller kurser för studenter såväl som yrkesverksamma inom odling med hållbara ekologiska och biodynamiska grundvärderingar.

1) Hur - var mötte du antroposofin?

Med modersmjölken sedan två generationer med stegvis ökad medvetenhet genom min lantbruksutbildning i Holland och, bland annat, på Emerson College i England där framförallt Rudolf Steiners Lantbrukskurs utgjorde stommen för studium under ett år.

2) Vad gör du just nu?

Mitt arbetsliv är ett lapptäcke av olika projekt och uppdrag som vävs in i varandra. Jag kom i skrivande stund just tillbaka från Ukraina där jag fick frågan om omläggning av en mindre gård till biodynamisk/DEMETER-certifierad odling samt tillköp av mark.

Jag rättar inlämningsprov av studenter på YH-utbildningen på Skillebyholm och ger assistans och vägleder en markägare som vill anlägga en våtmark i Märsta på

åkermark i syfte att minska eutrofiering av Östersjön.

3) Vad får dig att känna dig levande?

När jag lyckas uppfatta kundens verkliga rådgivningsfråga och formulera den skriftligt men även att segla i väder och vind och bemästra oförutsedda situationer. Gotland runt offshore race 2023 var årets höjdpunkt i detta perspektiv, där vi fick avbryta på grund av hög vindstyrka och vågor upp till 3-4 meter (i sällskap med 150 andra båtar).

Kajakpaddling vintertid, en rogivande tur i naturens närhet är också en genväg till "att känna mig levande".

4) Vilket verk har gjort intryck på dig?

Nyligen återupptäckte jag Gabriel Faurés Requiem. Jag har många röda trådar till detta berörande verk. För tjugofem år sedan åkte jag med Kalmar domkyrkokör till Uppsala, där vi framförde detta verk i Nordens största domkyrka. Uppträdandet där bildade startpunkten till att jag började spela fagott, vilket jag fortfarande gör.

5) Är det något du saknar i den antroposofiska kulturen?

Jag är inte på det klara med vad jag precis saknar i den antroposofiska kulturen men jag anar en brist på en tydlig plats i samhället.....

6) Vad är du tacksam för?

Att hitta livets gyllene spår tillbaka efter förlust av en nära familjemedlem; mitt eget barn, men även när nya möjligheter dyker upp; som till exempel att ha fått möjlighet att byta yrke mitt i livet - samt inte minst alla nära och kära människor som ofta, genom en speglade handling som stöd, hjälper mig att hitta min väg.

7) Var ser du framtiden för antroposofin?

Jag ser framtiden för antroposofin inom många områden: medicin, vård, pedagogik, lantbruk etc. En möjlighet till djupare förståelse av sammanhang där vi står i mitten på alla plan. Det tycks vara den möjlighet att hitta rätt i nutid där mycket leder till vilshenhet genom splittring, polarisering, fördjupning i isolerade detaljer, förstärkt av mediabruset av fake news, greenwashing, konspirationsteorier, och allt flera krig alla mot alla etc. gör det svårare att hitta mening, sammanhang d.v.s. sin plats i livet, här finns också framtiden för antroposofin!

Hans Christian Hoving-Oewe

* 1942-07-18, † 2023-07-19

Att tända ett ljus kräver uppmärksamhet. Endast en koncentrerad, samlad rörelse kan få tändstickan att flammas upp och skänka sig själv vidare till ljusveken. Flamman pekar uppåt mot höjderna, påminnande oss om var ljuset liksom människan har sitt ursprung och mål. Därför hör också brinnande ljus till ett altare - för att vi inte ska glömma den inre eld som en gång tänts i oss av det gudomliga skaparordet. Och människans biografi handlar om hur vi individuellt vårdar, umgås och skapar vårt jordeliv med den här medfödda lågan.

Hans Christians jordeliv tändes kl 3 på natten den 18 juli 1942 i Trondheim. Det var mitt under det brinnande världskriget och hans far som var en öppen motståndare till nazityskland, blev inte långt därefter fängslad och satt i SS-styrda fångläger, bl. a det ökända Grini utanför Oslo. Till Hans Christians första minnen hör ett besök tillsammans med modern där de lyckas kasta över en bulle till fadern, som stoppar den hel i sin mun för att den inte ska upptäckas. Fadern, som innehade en viktig roll inom näringslivet var ett stort stöd för många av sina medfångar. Hans Christians mor stod för den musikaliska- och kulturella inspirationen under hans uppväxt. De tre yngre syskonen tog han som ett storebrorsansvar och kände sig mycket förbunden med.

Eftersom Hans Christian både var den förstfödde och det första barnbarnet så hade han allas beundrande ögon riktade mot sig. Allt han åtog sig blev lovordat, höjt till skyarna och ibland kanske över-skattat. För Hans Christian växte känslan att inte kunna leva upp till det omgivningen trodde sig se i honom. Han kände sig mer och mer obekvämt i rollen. En stor befrielse blir därför mötet med en lärarinna när han börjat skolan. Av henne upplever han sig sedd och förstörd på ett mer relevant sätt. Men känslan av att inte bli sedd för den han är plågar honom genom hela livet.

Familjen flyttar till Hamar och därefter blir det en tid i Ålesund. Där gick det bara att ta sig till skolan med båt - om vädret inte gjorde det omöjligt. Både i Hamar och Ålesund knöts viktiga vänskapsband som skulle hålla genom hela hans liv. Under gymnasietiden visade han upp sin stora talang som skådespelare. "Vem behöver Cary Grant när man har Hans Christian" stod det att läsa i tidningen.

Pga. krånglande hälsa får han skjuta upp avslutningen på gymnasiestudierna. När han äntligen är färdig finns det bara en tanke i honom och det är att komma bort och bege sig mot nya horisonter. Så hoppar han på en valfångstbåt och tar sig till Amerika. Färden dit blir äventyrlig med så kraftiga stormar att man måste binda fast sig på båten för att klara sig.

11 år stannar han i NY och dyker in i det moderna kulturlivet. Han medverkar i Norges bidrag under den stora världsutställningen i staden 1964-65. Intresset för skådespeleri och film fördjupas och växer - ända sedan tidiga ungdomsåren har han älskat att gå på bio. Han är med och bygger upp scenbilder för olika sammanhang och möter flera av den tidens stora stjärnor. I norska sjömanskyrkan lär han känna flygvärdinnan Karin Helene som han gifter sig med och de får dottern Katinka. Då är Hans Christian 26 år. Det är också under åren i USA som han gör sin första bekantskap med antroposofin. I början på 70-talet, 30 år gammal är han tillbaka i Oslo. Karin Helene och Hans Christian går så småningom skilda vägar men han fortsätter att finnas i dottern Katinkas närhet.

Nu tänds glöden för den biodynamiska odlingen som han stödjer genom ideella insatser. Han är med vid starten av Helios som distribuerar och säljer biodynamiska och ekologiska produkter. För Hans Christian handlar engagemanget inte om att tjäna något för egen del utan

att ställa sina tjänster till förfogande. Han var livet igenom medveten om betydelsen av ideellt arbete och fria handlingar. Sitt uppehåll får han bl. a genom att vara reseledare för amerikanska turister, sälja fisk och köra ut mjölk. En tid vikarierar han också på en waldorskola som lärare i tyska.

I slutet på 80-talet sker ödesmötet med Anne Ingeborg, även om de sett skymten av varandra flera år tidigare. Deras gemensamma 35-åriga livsvandring tar sin början och de gifter sig. Under 90-talets första hälft kommer de tre barnen: Peder, Johannes och Margit. Man flyttar till ett läkepedagogiskt hem i närheten av Mjösa.

När Anne Ingeborg blir kallad till Vidarkliniken -96 bejakar Hans Christian flytten. Han känner till Järna sedan 70-talet. Ändå blir den nya tillvaron inte helt lyckad för hans del. En del av själen blir kvar i Norge, han saknar naturen och upplevde att Järna ibland kunde vara för trångt och enahanda. Lösningen blir att pendla och periodvis bo i Oslo och Järna.

Hans Christian var en världsman i hela sin utstrålning och behövde stimulansen av den kultur och livspuls som fanns i storstäderna. Han hade en beundransvärd allmänbildning och var språkbevärad - var någon som gjorde intryck. Otvunget tog han kontakt med alla sorters människor. Samtidigt var han väldigt mån om sin privatsfär och släppte inte utan vidare någon över den gränsen. Tidvis fick han kämpa hårt med sin oroliga själ för att hitta en inre balans. Då var naturen en stor hjälp likaså sången - helst tillsammans med andra i en kör. Hans Christian var en livskonstnär, beroende av frihet, rörelse och förändring. Det intrycket bekräftades när man såg honom komma cyklande i full fart, med hår och jacka fladdrande i vinden. Därför är också hans personlighet svår att göra rättvisa genom enbart ord eller begrepp: Hans Christian var en upplevelse! Något som speciellt hans nära och kära fick känna genom all den kärlek och värme han lät dem uppleva.

2012, när han är 70 år, bryter sjukdomen fram som ska komma att ledsaga honom mot jordelivets slut 11 år senare. Med omsorg och stort kunnande om en människovärdig och tidsenlig medicin finns Anne Ingeborg vårdande vid hans sida. I onsdags - dagen efter Hans Christians och Anne Ingeborgs födelsedag - omkring kl 3 på eftermiddagen -tar Hans Christian sitt sista andetag - omgiven av dem som var glädjen i hans liv: familjen.

Ett par timmar innan var Hans Christian ännu vid klart medvetande och hörde Kristi avskedsord ur Johannesevangeliet. Inför läsningen tände dottern Margit ett ljus vars låga överraskande bildade ett tydligt hjärta. Det var som en tröstande påminnelse om att även när ett jordeliv släcks, så slocknar inte människans gudomliga livslåga. I stället flammar den upp och skänker sig vidare in i det tidlösa varat där ingen död finns - en tillvaro bestående av den omfamnande eviga kärlekens låga.

Ylwa Breidenstein och Anne Ingeborg Haugholt

TILL MINNE

Birgitta Nyström

* 1941-05-28, † 2023-10-23

Birgitta Nyström lämnade jordelivet 23 oktober 2023. Hon var en varm och engagerad person som påverkade många människor.

Birgitta föddes i Linköping 1941, som yngst i en syskonskara på fyra barn. Hon har berättat att uppväxten bitvis var svår och flyttade ur föräldrahemmet redan vid 16 års ålder för att bo några år hos en äldre bror. Hon började arbeta med reklam och tog sig vidare till Jönköping, där hon med sitt samhällsengagemang, blev kommunpolitiker för Folkpartiet redan vid 24 års ålder. Hon flyttade vidare till Göteborg, där hon inledningsvis arbetade på bank, innan hon kom i kontakt med waldorfpedagogiken och utbildade sig till lärare. Efter att ha arbetat som klasslärare under många år på Steinerskolan i Göteborg, startade hon 1990, tillsammans

med andra en ny waldorfskola i Bergsjön, en förort i Göteborg med stora sociala utmaningar. Den fick namnet Martinaskolan och där kom hon att arbeta som lärare och rektor, fram till hon pensionerade sig. I Göteborg träffade hon också den man, som hon 1972 fick sonen Andreas med.

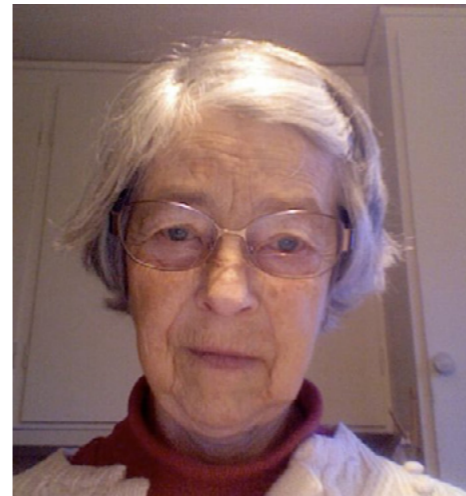
Hon hade redan som barn ett konstnärligt intresse, som hon odlade under hela sitt liv. Hon gick en konstnärlig utbildning på Rudolf Steinerseminariet i Järna, samt olika kurser både i Sverige och utomlands och hade en mångårig läropraktik i måleri under ledning av Willard Lindh i Göteborg. Ett par år efter pensionering, sökte hon in på Gerlesborgsskolan i Bohuslän, där hon sedan gick under en tvåårsperiod. Hennes sista utställning, där hon visade de sista tio årens måleri, hade hon endast några veckor innan hon avled.

Hon var också hela livet en aktiv sökare inom det religiösa och andliga området. Inom antroposofin, hittade hon mycket näring, men var också nyfiken på mycket annat, som hon undersökte och fördjupade sig i. Detta skedde ofta genom litteraturstudium, men hon deltog också i olika religiösa och andliga sammanhang. Under ca 35 år samlades en studiegrupp hemma hos henne. Den kom att kallas Goethegruppen och hade lite olika konstellationer genom åren. Namnet kom sig av att gruppen hade ambitionen att föra samtal utifrån Goethes tankar om inspirerande samtal. Där studerades antroposofiska skrifter, men också mycket annat. Lite kurios är att studiet av Emil Bocks "De tre åren" tog tre år för gruppen att bli färdig med. Birgitta var också medlem i Fria Högskolan för Antroposofi under många år och de sista åren blev hon alltmer inspirerad av den kristendom som hämtat impulser från Rudolf Steiner.

Birgitta var också en frispråkig person och hade ofta starka åsikter som hon inte drog sig för att uttrycka. Det medförde att hon då och då, hamnade i konflikt med olika människor. Detta var ett område som hon ibland var olycklig över och som hon på olika sätt försökte förstå och hantera bättre. Hon var hela sitt liv nyfiken på och intresserad av människor, där barnen låg henne speciellt varmt om hjärtat. Hon engagerade sig ofta i samhällsfrågor och hon deltog på senare år även i flera lokala demokratiprojekt.

Sommaren 2020, då hon var 79 år gammal flyttade hon ner till Malmö, för att kunna hjälpa och vara närmare sin son och hans två barn. Där bosatte hon sig i ett kollektivboende i centrala staden och hittade där nya vänner och sammanhang, som hon fann inspirerande och var glad för. Hon var in i det sista en i högsta grad nyfiken, tänkande och reflekterande person. Birgitta avled oväntat för de flesta 23 oktober 2023 och blev 82 år. Hon är ett ljus och inspirerande minne för många.

Lennart Schill, Kenneth Sydling, Birgit Svensson

TILL MINNE

Hester Renouf

* 1936-12-19, † 2023-09-05

Hester Catherine Renouf föddes den 19 december 1936 i den stora staden New York. Det var en lördag, Saturnus dag - Saturnus som är förbunden med innerlighet och allvar. Och Saturnus karaktär, innerlighet och allvar skulle bli en grundton i Hesters liv.

Tillsammans med två yngre systrar tillbringar Hester sin barndom i Mexiko, med vars kultur och konst hon känner sig förbunden under hela sitt liv. Redan i unga år behöver Hester lära sig att stå på egna ben då hon, bara 11 år gammal, skickas till en internatskola i New York. Därefter studerar hon dans och matematik och lär känna sin blivande make Manning Goodwin, som hon gifter sig med då hon är fyllda 21 år. Paret får fyra barn, två söner och två döttrar. Det är i början på 1960-talet, och Hester och Manning söker efter en passande skola för sina barn. Efterforskningarna för dem till England, där familjen börjar ett helt nytt liv: Hester och Manning driver där en biodynamisk gård och barnen besöker den närliggande waldorfskolan.

Det är då Hester lär känna antroposofin, och det är i antroposofin Hester finner den efterlängtnade näringen för sin sökande själ. Det är ett ljus som tänds i henne som aldrig mer kommer att slockna under resten av hennes liv. I innerlighet och med allvar förbinder Hester sig med antroposofin.

Efter många mycket arbetsamma men lyckliga år med familjen på gården och arbete som slöjd lärare på waldorfskolan, kommer Hester i kontakt med "Center for Social Development", där hon deltar i olika kurser. Ny i sammanhanget är hon till en början blyg och tillbakahållen. Men hennes inre strävan och andliga sökande, detta ljus som brinner i hennes själ, får henne att övervinna sig själv, och det dröjer inte länge förrän hon själv börjar undervisa.

Och med detta öppnas ett helt nytt kapitel i Hesters liv: Arbetet med "Center for Social Development" för Hester till Sverige. Efter skilsmässa och med de nästan vuxna barnen kvar i England behöver Hester, som i så många år kärleksfullt har ägnat sitt liv helt åt familjen, stå på egna ben igen. Det är ett stort steg för henne. Med stark vilja och genuint intresse lär hon sig det nya språket, fördjupar sig i svensk litteratur och lever sig in i den svenska folksjälen. Sverige är hennes nya hemland. Inom ramen av centret "Social Ekologi i Arbetslivet" ger Hester kurser och är verksam som rådgivare inom närings- och kulturlivet. Biografiarbete är hennes stora intresse och engagemang, där hon med skicklighet och som lyhörd samtalspartner förmår hjälpa människor att hitta den röda tråden i sina liv.

Ja, Hester är en trädens mästare: omsorgsfullt syr, stickar och broderar hon de mest vackra ting. Den mexikanska kulturen, som hon känner sig förbunden med sedan barndomen, förkärleken för dans och hennes matematiskt klara tänkande får sitt uttryck ända ut i fingertopparna. Detta konstnärliga arbete är för Hester ett sätt att uttrycka sig själv.

Hester är en sökande själ, och det finns inget Hester inte vill vara med i: Som klassförmedlare reser hon efterhand runt i Sverige och förmedlar klasstimmar i inom den Fria Högskolan för Antroposofi. Hon är en ledande person i arbetet för Global School of Spiritual Science och sköter, mycket ordningsamt, administrativa uppgifter. Hon följer med vännerna till Kristensamfundet, deltar i Människovigningens Handling och i andra aktiviteter. Hon är med i olika små privata studiegrupper inom antroposofin. Hon är med i biblioteksgruppen, läser allt med stort intresse och diskuterar ivrigt. Och inte sällan möter man henne på Operan,

för att avnjuta musik och dansföreställningar.

Hester är ett nav i det antroposofiska arbetet i Göteborg. Alltid förberedd, alltid i tid. Med en enträgenhet och en bestämmdhet leder hon arbetet vidare, men ibland kan hennes välmenande insatser bli för dominanta och stöta bort andra människor. Det är inte den enkla vägen Hester har valt. Modig och stark står hon för det som hon inser vara sant: antroposofin, ljuset som en gång tänts i henne och som hon med innerlighet och med största allvar arbetar för.

Ännu två dagar innan Hester - omgiven av kära vänner - den 5 september 2023, lämnade jordelivet i Göteborg, deltog hon i ett möte med Global School. Hon satt där helt upprätt - likt ett brinnande ljus - fullkomligt klar i sina tankar. Ett ljus som nu brinner för oss på den andra sidan och som med intresse följer och önskar genomlysas vårt fortsatta andliga arbete här på jorden.

Elisabeth Sykora
Präst i Kristensamfundet

TILL MINNE

Till minne

Medlemmar som meddelats avlidna sedan förra numret av Forum Antroposofi.

Birgitta Nyström

* 1941-05-28, † 2023-10-13

Erik Thomsen

* 1935-01-20, † 2023-07-19

Vi tar gärna emot nekrologer över avlidna medlemmar, och även icke medlemmar som varit aktiva i antroposofiska sammanhang.

Förslag till läsning i Jultid

De tolv heliga nätterna, Sergej O. Prokofieff, Wrå Förlag. Antal sidor: 252

Jul och Nyår, Emil Bock

Wrå Förlag. Antal sidor: 48

Julhögtiden-tecken och symboler, Rudolf Steiner, Antroposofiska Bokförlaget. Antal sidor: 19

Kristi födelse i människans själ, Rudolf Steiner, Antroposofiska Bokförlaget.

Antal sidor: 23

Vigningsnatten Julens högtid, Rudolf Steiner, Wrå Förlag. Antal sidor: 34

Julens mysterium, Rudolf Steiner

Wrå Förlag. Antal sidor: 27

Julfesten genom tiderna, Rudolf Steiner

Wrå Förlag. Antal sidor: 26

Nordiska folkepos, Olaf Åsteson m.fl.,

Rudolf Steiner

Wrå Förlag. 3 föredrag. Antal sidor: 68

Den fjärde konungen, fyra berättelser

från olika länder, Wrå Förlag. Antal

sidor: 110

Hur verkar ängeln i vår astralkropp, Rudolf Steiner, Antroposofiska Bokförlaget.

Antal sidor: 69

Känner du din ängel, Dan Lindholm

Telleby Bokförlag. Antal sidor: 79

Människan och hennes ängel, Rudolf Meyer,

Nova Förlag. Antal sidor: 43

Änglar, Flensburger Hefte

Nova Förlag. Antal sidor: 119

Änglarnas verksamhet i människornas liv, Michaela Glöckler

Bokförlaget Fenix. Antal sidor: 42

Änglamöten, Iris Paxino

Wrå Förlag. Antal sidor: 261

Böckerna finns att köpa hos:

Robygge, robygge.se

Bokhandeln Vidar, bokhandeln-vidar.se

Detta är ett samarbete mellan Antroposofiska Bokförlaget, Robygge och Bokhandeln Vidar för att sprida kännedom om den antroposofiska litteraturen som finns inom olika områden.

Meditativa betraktelser & vägledning till fördjupning av läkekonsten

Antroposofiska bokförlaget 2023.

Finns på Robygge.se

Denna föredragserie, GA 316, av Rudolf Steiner har nu kommit ut i svensk översättning för första gången. Den första delen av kursen hölls i Dornach för ganska snart hundra år sedan, direkt efter att julmötet avslutats. Den andra delen genomfördes vid påsken 1924. Den kom till stånd efter att Rudolf Steiner tillfrågats av flera medicinstudenter och nyblivna läkare att han skulle hålla en särskild kurs för dem. Den kallas därför ungmedicinarkursen. För såväl läkare som terapeuter och sjuksköterskor kan den vara en hjälp till att utveckla sig i sitt yrkesliv, att arbeta med de andliga och själsliga aspekterna i sitt terapeutiska arbete med patienter.

3-7 januari nästa år anordnas en *multiprofessionell kurs i Goetheanum*, precis 100 år efter att denna kurs hölls av Rudolf Steiner, med rubriken *”Wie finde ich das Gute”* – **Hur finner jag det goda?** Här en översättning av inledningen till kursprogrammet:

”I varje möte med patienten konfrteras vi med frågan, vad behöver denna människa för att en verklig läkning ska bli möjlig, och hur kan jag hjälpa? Vår nutida medicin med sin tilltagande reduktionistiska och materialistiska människobild kan inte ge oss något svar på dessa frågor.

”För de medicinstudenter som hade bett att få råd om en mänskligt moralisk väg till att bli antroposofiska läkare, gav Rudolf Steiner 1924 två kurser som kan bilda en bro från det medicinskt-vetenskapliga till det moraliska, det kärleksfulla. För detta behöver vi lära med hjärtat, få en levande förståelse för naturen, kosmos och karma liksom en förnyelse av de gamla mysterierna genom Kristusimpulsen. Under jul-nyårstiden 2024 inbjuder vi till en konferens för att visa vår uppskattning över denna stora gåva och arbeta på en framtidsutveckling för vår medicin.... Alla människor som känner eller söker en förbindelse till denna ungmedicinarkurs är hjärtligt inbjudna.”

Kristian Holmberg

Historien bakom Rudolf Steiners Själskalender

Lennart Nilo

1:a utgåvan Kalender 1912-1913

Imma von Eckhardstein som var nära medarbetare till Rudolf Steiner i den tyska sektionen av det teosofiska Sällskapet, väckte frågan till Rudolf Steiner våren 1911, om det fanns en möjlighet att framställa en själskalender för hela årsloppet.

Rudolf Steiner var positiv till frågan och det inleddes ett samarbete mellan honom och Imma von Eckhardstein som kom att illustrera kalendern i samarbete med Rudolf Steiner. Denna första utarbetade kalender fick namnet: *”Kalender 1912-1913, år 1879 efter jagets födelse”*

Kalendern 1912-1913 utgick från påsk till påsk, räknat efter mysteriet på Golgata, Kristi död på korset, som ägde rum år 33 e Kr. Rudolf Steiner betecknar mysteriet på Golgata som jagets födelse. Då blir år 1912 lika med år 1879.

Första delen av kalendern, årets alla dagar hela året runt, var fylld med tecknade symboler och namn på olika framträdande personligheter i historien, deras födelsedagar, dödsdagar, viktiga historiska händelser m.m

Andra delen av kalendern bestod av de 52 så kallade veckospråken.

Med hjälp av ett ekonomiskt stöd från Stiftelsen för teosofisk konst kunde man trycka kalendern i München i mars 1912. Endast en begränsad upplaga trycktes och den blev aldrig omtryckt.

Idag går det dock att köpa denna kalender i faksimilutgåva från: SteinerBooks www.steinerbooks.org

2: a utgåvan Själskalender och cigaretter

Emil Molt, chefen för Waldorf-Astoria cigarettfabrik i Stuttgart och tillika den person som tillfrågade Rudolf Steiner om han ville hjälpa till att grunda en skola, blir nu initiatorn till en nytryckning av själskalendern-veckospråken. Det rådde fullt krig i Europa och Emil Molt ville göra något för soldaterna i kriget. Först skickade han cigaretter som gåva till de stridande i skyttegravarna. Men när han

märkte att kriget drog ut på tiden, så tänkte han att soldaterna nog behövde mer kompletterande själslig näring än bara vad cigaretter kan ge. Han började då att distribuera små miniböcker-häften med olika litterärt innehåll, som lades in i plåtaskar tillsammans med cigaretterna.

Han kallade miniböckerna för ”Färgglada Waldorf-Astoria miniböcker”. Från 1915 till 1918 skickades det ut 31 olika häften till soldaterna. Böckerna innehöll litterära alster av varierande författare, som t.ex. Hermann Hesse som var god vän med Emil Molt. De sista tre häftena som trycktes 1918 innehöll dels Rudolf Steiners själskalender, dels sagor ur Rudolf Steiners mysteriedramer. Till själskalendern skrev Rudolf Steiner ett nytt förord 1918, där han bl. a skriver att om man arbetar meditativt med dessa veckospråk, så kommer man att märka att krafter växer inom en, som stärker ens inre.

I skyttegravarna ute på stridsfältet ljuder nu alltså Rudolf Steiners veckospråk, i skarp kontrast till det förfärliga ljudet från bomber, granater, kulsprutor och soldaternas outsägliga lidande.

3:e utgåvan 1925

Strax efter Rudolf Steiners död i mars 1925 utgavs själskalendern i den form som allmänheten nu känner den.

Till slut vill jag ta med Rudolf Steiners egna ord om själskalendern, som är hämtade från hans föredrag i Köln den 7 maj 1912, strax efter att den första utgåvan av själskalendern hade givits ut.

”I själskalendern ville jag sammanställa sådana meditationsformler som själen innerligt och meditativt kan leva sig in i så att dessa formler ska kunna påverka själen på ett sådant sätt att den finner sammanhanget mellan sin egen innerliga upplevelse och vad som leds och styrs av gudomligt-andliga väsen i tidens lopp. Dessa meditationer leder verkligen till en upplevelse av dessa väsen om de genomförs på ett allvarligt och hängivet sätt. Lång ockult erfarenhet och forskning ligger bakom dessa sammansatta 52 språkformer...”

Dessa språkformer bär något tidlöst i sig. De beskriver förhållandet mellan det andliga och det synligt åskådliga. Var och en kommer vartefter att förstå värdet av denna ”Själskalender”, som kommer att behålla sin betydelse år efter år. Med tiden kommer man att finna vägen utifrån den mänskliga själen och in i anden som väver och lever i värdsalltet. Men det är inte så lätt att tillägna sig dessa meditationsformler helt och hållet i dess djupaste betydelse. För att

Rättelse

I min artikel om Ekebyholmsskolan i förra numret av Forum (Nr. 3) finns ett biologiskt sakfel som bör rättas till. Jag tackar Bo Edelstam för att han påpekat detta för mig.

Jag skrev att i den så-kallade Kambriska explosionen uppstod ett 50-tal nya ”arter”. Men det är inte olika arter det är frågan om, utan om olika ”body plans”, d v s ”planritningar” för levande varelsers kroppar. Precis som planritningen för en bil skiljer sig från den för ett flygplan så skiljer sig planritningen för en fågelkropp från en för en orm, eller en häst. Det uppstod alltså ca 50 nya sådan planritningar i jordens fauna under den Kambriska explosionen. Det resulterade sedan i många fler nya arter.

Bo Dahlin

Bild ur tidningen: die Drei 5/2015

Frihetens filosofi

Rudolf Steiners utgivning av sin bok ”Frihetens Filosofi”

Lennart Nilo

Kommentarer och reflektioner av Rudolf Steiner själv till denna utgivning, mellan honom och flera av den tidens personligheter som han stod i brevkontakt med under året 1893-1894

I mitten av november 1893 utkommer Rudolf Steiners bok ”Frihetens Filosofi”.

Rudolf Steiner bor vid denna tidpunkt i Weimar, där han arbetar vid Goethe-Schiller-arkivet med bearbetandet och utgivandet av Goethes efterlämnade naturvetenskapliga forskningsmaterial i den så kallade ”Sophienausgabe”.

Redan från början av hösten 1890, när han bosätter sig i Weimar, uppstår det problem mellan honom och hans chef vid Goethe-Schiller-arkivet, Bernhard Suphan, om sättet att sammanställa, bearbeta och ge ut Goethes efterlämnade material.

RS ser nödvändigheten i att utveckla och utvidga Goethes forskning med egna kommentarer, göra tillägg till det givna materialet, medans Suphan endast vill systematisera och katalogisera utgåvan.

RS känner sig bunden och begränsad med ett sådant arbetssätt. Visserligen överensstämmer hans sätt att betrakta världen med Goethes tankar, men som sagt, Rudolf Steiner vill framhålla vikten av att klargöra, utveckla, spinna vidare och lägga till sina egna tankar.

Denna tvångströja, bakbundenhet, som han beläggs med på Goethe-Schiller-arkivet, leder honom t.ex. till att samtidigt även åta sig utgivandet av Jean Pauls och Schopenhauers skrifter, med andra utgivare, där han får större frihet i arbetet.

Mot mitten av 1890-talet, ser han sig även ämnad och predestinerad till att bearbeta och ge ut Nietzsches skrifter, vilket dock bara kommer till att han iordningställer materialet och inget mer, p.g.a. en mycket invecklad, besvärlig och dramatisk situation, som vartefter utvecklar sig till ett triangeldrama mellan honom, Nietzsches syster och den redan befintliga utgivaren Fritz Koegel.

I sin bok ”Frihetens Filosofi” får Rudolf Steiner äntligen en möjlighet att helt på sitt eget vis, utan allehanda tvångströjor, framställa vad han innerst inne ”har på hjärtat”.

Till Pauline Specht (mamman till de söner som RS är informator till i Wien) i ett brev från 22 juli 1893 bekymrar sig RS över att hans bok ännu inte har kommit i tryck p.g.a. överbelastning av arbete.

RS: ”Utgivningen av denna bok ser jag framför mig som ett ideal, och ni kommer aldrig att kunna tro hur intensivt jag strävar efter det.”

I april 1893 skriver RS till sina föräldrar och system, som bor i Brunn am Gebirge söder om Wien att han använder all sin fria tid till att färdigställa tryckningen av sin bok.

Den 14 oktober 1893 skickar han iväg det färdiga manuskriptet till förläggaren Emil Felber i Berlin.

I ett brev till docenten i filosofi, Vincent Knauer i Wien, skriver RS den 15 november 1893 att hans bok Frihetens Filosofi har getts ut. RS menar sig vilja grunda en världsåskådning om den etiska individualismen. Det smärtar honom att hans individuella världsåskådning ses som en följd av Nietzsches inflytande över honom. Detta tar sig särskilt uttryck i en artikel av professor Tönnies i Kiel, som kallar RS för ”Nietzsche-narren”. RS försvarar sig med att han redan 1887, i hans kommentarer till det andra bandet av Goethes Naturvetenskapliga skrifter (Deutsche Nationalausgabe) uttalat sig om ”fröet till min individualism” och att han vid den tidpunkten inte hade läst ett enda ord av Nietzsche. Han säger även: ”Min bok är helt opåverkad av Nietzscheanismen”!

I slutet av brevet ber RS Vincent Knauer, om han skulle kunna tänka sig att recensera hans bok i någon tidskrift.

Den 21 november 1893 i ett brev till professor Robert Saitschick ber RS honom att recensera hans bok och återigen påpekar han sin oavhängighet av Nietzsche.

RS har skickat ett exemplar av Frihetens Filosofi till den då allmänt uppmärksammade tyske filosofen Eduard von Hartmann (1842-1906) som den 21 november 1893 återsänder den till RS, full med anmärkningar och kommentarer. Hartmann verkar inte vara helt överens med RS utläggningar, men respekterar ändå boken och vill välmående hjälpa RS att säkra hans formuleringar för angrepp:

Hartmann: ”Jag inbillar mig inte att jag genom mina anmärkningar ska kunna ändra er en gång valda ståndpunkt. Men jag hoppas dock att jag ska kunna klarlägga densamma, och kunna visa på var ni måste lägga tyngdpunkten, för att befästa ståndpunkten, och säkra den för angrepp, och eventuellt visa på, där det är nödvändigt med en vidare utläggning.”

Hartman avslutar brevet med: Med de bästa hälsningar förblir jag er högaktningfullt tillgivne Eduard von Hartmann.

Den 22 november 1893 skriver den tidigare nämnde filosofidocenten Vincent Knauer till RS att han mycket flyktigt har läst företalet till Frihetens Filosofi och försett det med randanmärkningar. På grund av ”mycket knog och slit” så förklarar han att han inte har tid att läsa boken i sin helhet före nyår,

5 december 1893 skickar RS Frihetens Filosofi till den tyske skriftställaren John Henry Mackay och förklarar för honom att han i boken har försökt ”att på ett vetenskapligt sätt grundlägga individualismen”. RS menar att den första delen av boken bildar den filosofiska grundvalen för den Hegel-inspirerade filosofen Max Stirners (1806-1856) livsuppfattning, och vad han själv utvecklar av etisk konse-

kvens, fullkomligt överensstämmer med Max Stirners bok, ”Den ende och hans egendom”.

John Henry Mackay företrädde under inflytande av filosofen Max Stirner en sorts individualistisk anarkism. Mackay var utgivare av Stirners verk och han skrev också en biografi om Max Stirner. Mackay var bröllopsvittne till RS när han gifte sig med sin första fru Anna Eunike i Berlin 1899.

Den 8 december 1893 skickar RS Frihetens Filosofi till den vänstersocialistiska författaren och politikern Kurt Eisner. RS beskriver sitt intresse för Kurt Eisners litterära arbeten och ber honom om en bedömning och ett offentligt uttalande om boken.

Kurt Eisner utropade den socialistiska fristaten Bayern i november 1918, där han själv blev ministerpresident. Detta ämbete blev kort, då han mördades redan i februari 1919, fyra månader senare.

Till makarna Pauline och Ladislaus Specht i Wien, hos vilka RS arbetade som informator till deras söner, skriver RS i ett brev att han uttrycker oro över hur hans bok kommer att tas emot och då särskilt av de dåvarande etablerade filosoferna. Ett av de värsta scenarierna skulle vara om den togs emot av ”den så älskade dödystynaden”.

RS hoppas på att makarna Specht ska se att han har utvecklats med denna bok, i förhållande till sina tidigare utgivna skrifter.

Till den Österikiska fritänkaren, författaren och feministen Rosa Mayreder (1858-1938) skickar RS boken den 14 december 1893 och skriver till henne att han på flera ställen i boken, skrev den med tanken: ”Vad skulle ni tycka om det?”

RS hoppas särskilt på att Rosa Mayreder ska vara införstådd med hans utläggningar om kvinnans roll i samhället.

Dessa tankar om kvinnan är onekligen mycket radikala i 1890-talets Europa. Följande citat ur Frihetens Filosofi:

”Vad kvinnan enligt sin natur vill, må man överlåta åt kvinnan själv att bedöma.....De måste själva kunna avgöra vad som överensstämmer med deras natur. Den som befarar en omvälvning av våra sociala förhållanden genom att kvinnorna inte betraktas som släktvarer, utan som individer, så måste man svara att sociala förhållanden, där halva mänskligheten inte för en människovärdig tillvaro, just är i stort behov av en förbättring”

Den 20 december 1893 skriver J H Mackay till RS i ett kortfattat brev att han läser Frihetens Filosofi med största intresse.

Mackay rekommenderar RS att skicka boken till en viss George Schumann i USA, för att få ett omtalande om boken i någon tidskrift.

Julafton 1893 skriver RS till Pauline Specht i Wien att han vill skicka ett exemplar av boken till hennes son Richard Specht, men att det har varit svårt att få fram fler friexemplar från förläggaren.

Den 5 januari 1894 ursäktar sig Pauline Specht p.g.a. den ”nedriga influensen” att hon inte på länge har kommit till att tacka RS för Frihetens Filosofi. Hon säger att hon har svårt att kläda i ord hur värdefull boken är för henne. Hon är odolat mycket positiv, men anser att det vore dåraktigt av henne som ”lekman” att utge ett eller annat omdöme.

Pauline säger att hennes son Richard just nu läser boken, men att hennes make inte har funnit ”det nödvändiga modet” att läsa den än.

Pauline avslutar brevet med: ”När kommer ni till oss? Hur gärna skulle jag inte vilja ha er hos mig, om än för en kort tid. Trycka era händer, se in i era ögon och se vad som finns kvar av vår gamla vänskap.

Frihetens filosofi av Rudolf Steiner

Eran bok har återigen fört er helt nära mig.....Så har jag återigen funnit min gamle Steiner, och glatt mig mycket med honom, av hela mitt hjärta.”

Den 21 mars 1894 skriver RS till Pauline Specht att han gläder sig åt hennes positiva intryck av boken. RS menar att det med boken framförallt kommer an på ”att själar som känner och förnimmer på ett modernt sätt, återfinner den begripliga spegelbilden för dessa sina förnimmelser, som de ju måste söka.”

RS uttrycker dock sorg över att allt självständigt tänkande blir avfärdat i ”fackkretsar”, men där istället, ”de värdelösaste tankar av för länge sedan begravda huvuden, sorgfärdigt blir utgivna.

Den 5 april 1894 ursäktar sig Rosa Mayreder att hon så länge har väntat med att svara RS angående Frihetens Filosofi. Rosa ursäktar förseningen genom att säga att svåra upplevelser har kommit i vägen, och att det under lång tid har varit svårt att hitta tid och andlig koncentration som var nödvändigt för att kunna läsa denna bok.

Rosa är helt lyrisk över boken. Hon har inte nog med lovord. Läsningen av boken ger henne stor njutning. Hon säger att det är en svår lektyr, men också klar och lekande lätt hur de mest invecklade problemen i tänkandet löses upp och blir förståeliga och genomsiktliga. Rosa menar att många på olika sätt har gjort försök att beskriva frihetsfrågan, men att Steiner för första gången har lyckats ge frihetsfrågan en klar begreppsformulering.

Rosa: ”Jag vill påstå att er ande efter en lång utvecklingsväg, slutligen har uppnått något som på många andra sätt och av så många andra har försökt att uppnås. Er tillgivna Rosa Mayreder”

Här vill jag bara flika in att Rosa Mayreder i sin självbiografi ”Mein Pantheon,

Rosa Mayreder

Lebenserinnerungen” sorgligt nog radikalt tar ner RS från sin piedestal som hon i ovanstående brev satt honom på. Hon kan svårigen förstå hans beslut att börja samarbeta med Teosoferna i Berlin efter år 1900. I Wien i slutet av 1880-talet träffades Mayreder och RS i en teosofisk grupp, ledd av Maria Lang. RS hade mycket svårt att förlika sig med det sätt som teosofin beskrevs och framfördes i denna grupp. RS till och med avrådde Mayreder att delta i detta arbete. Följande korta citat ur Mayreders självbiografi visar hur hon helt enkelt kort och koncist raderade RS ur sitt Panteon:

Rosa Mayreder: ”Han (Rudolf Steiner) hade en stor betydelse för mig, ty han var en tänkare med en osedvanlig begåvning.....Hans åskådning om den personliga friheten, stämde helt överens med vad jag eftersträvade, och han var den, som i sina första filosofiska skrifter, hjälpte mig till full klarhet därom.....”

Tyvärr kunde hans plats i mitt Panteon, som han erhöll med dessa filosofiska skrifter, inte kvarstå så länge, ty efter en rad av förgäves gjorda försök att göra sin begåvning gällande i det profana livet, så anslöt han sig till den teosofiska rörelsen. Han blev närmaste man till Annie Besant och slutligen ledare för en sekt, som avknoppade sig från stammen under hans ledning.”

Den 1 november 1894 ursäktar sig RS i ett brev till filosofen Eduard von Hartmann, att han har dröjt så länge med att skicka tillbaka Hartmanns exemplar av Frihetens Filosofi till honom. Hartmann bad i ett brev till RS från oktober 1894 att få tillbaka sitt exemplar av boken.

RS ursäktar sig med överbelastning i sitt arbete i Weimar: ”Jag har under detta år, under fortsatt press från bokhandelsförlaget, färdigställt den största delen av Schopenhauerutgåvan för Cottas världslitteraturbibliotek, läst korrektur till fyra band, och därtill allt mitt arbete med

Weimar (Sophienausgabe) och Kürschners Goethe-utgåva. Allt detta har varit tröttsamt och tidsödande.”

Steiners bok är fullklottrad med Hartmanns kommentarer.

RS menar att Hartmanns omfattande kommentarer har varit lärorika att ta del av och att han också noggrant har skrivit av alla kommentarerna. RS skrev av Hartmanns kommentarer i en tom Frihetens Filosofibok, på samma ställen som Hartmanns skrivit sina kommentarer.

RS: ”Era notiser i min bok, som jag har skrivit av till mig själv, kommer mig mycket väl till del.....”

Samtidigt smärtar det RS att deras synsätt skiljer sig åt.

RS: ”Ni måste tro mig, högt ärade herr doktor, att det har berett mig smärtsamma stunder, och gör fortfarande, att mitt synsätt över de kunskapsteoretiska grundfrågorna, måste avvika från er åskådning.”

RS gör en mycket lång utläggning där han försvarar, vad han kallar sin ”etiska individualism”, gentemot den ”transcendentala realismen” som Hartman representerar.

RS: Tro nu inte högt ärade herr doktor, att jag på ett eller annat sätt genom att hävda mig själv, vill framhärda min motsatta åskådning gentemot den transcendentala åskådningen. Jag skulle trots allt direkt acceptera den åskådningen, om jag bara kunde se dess bevis som hållbara.”

RS slutar brevet ödmjukt med ”Er högt ärade Rudolf Steiner” och att han vore tacksam om Hartmann, offentligt skulle vilja uttala sig om sina invändningar till Frihetens Filosofi.

I brevet den 3 november som RS skriver till sin gamle lärare i Wien, Karl Julius Schröer frågar RS om Schröer inte har fått hans Frihetens Filosofi? Det har gått ett helt år sen han skickade boken till honom. Schröer var den person som uppmärksammade och ledde in RS i Goethes

tankevärld och som såg RS stora begåvning och rekommenderade honom till arbetet att bearbeta och sammanställa Goethes efterlämnade naturvetenskapliga skrifter i Deutsche Nationalausgabe. Schröer skolade också RS retoriskt i talekonst. Schröer betydde oerhört mycket för RS utveckling, särskilt under hans år på Tekniska högskolan i Wien.

Det måste ha smärtat RS mycket, att Schröer inte gav någon respons till hans Frihetens Filosofi.

I brevet till Rosa Mayreder den 4 november 1904 visar RS sin stora glädje över att Mayreder har kommenterat hans bok på ett så positivt sätt. RS: Vad ni skriver om min Frihetens Filosofi, var viktiga ord för mig”

RS säger att han uppskattar Mayreders, ”moderna konstnärliga förnimmelse.”

RS: ”Ni hör just till församlingen av ”fria andar”.....och dem ville jag tillägna min frihetsfilosofi.”

RS har sedan maj 1894 inlett sin kontakt med F. Nietzsches syster Elisabeth. En kontakt som de närmaste åren kommer att utvecklas till att bli mycket dramatisk och på ett sätt leder till att RS så småningom lämnar Weimar och flyttar till Berlin 1897. RS arbetar sig nu in i Nietzsches tankegångar och blir något av en expert på hans filosofi.

RS menar att han ansluter sig till Nietzsches tankegångar. Han fortsätter i brevet:

”Jag vet exakt vart min bok hör bland de nutida andeströmningarna. Jag kan med fingret peka på var den ansluter till Nietzsches tankeinriktning.”

RS såg det som en stor tragik med Nietzsches psykiska sjukdomstillstånd. I ett frågeformulär som finns bevarat från tiden i Weimar, fanns det frågor t. ex. om vad han gillade för maträtter, drycker, litteratur etc. Där fanns det även en fråga vem han ville vara om han inte hade varit Rudolf Steiner. Hans svar blev: ”Nietzsche innan han insjuknade”

Rudolf Steiner

Nietzsche var en modern fri, självständig ande med höga andliga mål, men där Nietzsches själ senare i hans liv, liksom inte orkade med att bära upp och skydda sig mot mörka destruktiva krafter och tankegångar som han blev angripen av. Nietzsche blir galen, vilket bl.a. yttrar sig i förfärliga destruktiva yttranden i hans senare skrifter.

Här är en viktig punkt som jag uppfattar det i Frihetens Filosofi och dess betydelse. Hur viktigt är det inte att kunna sätta ORD på saker. Att kunna känna igen sig i en formulering, en tankegång, och som kan motsvara något diffust som lever i mitt inre. Att lyfta upp något diffust inom sig och sätta ord på detta! En känsla av kommunion-sambhörighet-sammanslutande-mening-. Att vara ett med världen. Yttre och inre i harmoni med varandra. Kommunion.

I Frihetens Filosofi verkar RS sträva efter att sätta ord på något som levde inom honom själv och som genom hans intensiva tankearbete och viljan att sätt ord på det, ledde fram till en förlösning för honom själv men som även betytt en förlösning-försoning med världen för många andra människor.

RS var som sagt mycket insatt i Nietzsches tankevärld och skrev även en bok om honom i Weimar: ”Nietzsche ein Kämpfer gegen seine Zeit”. RS säger i ett uttalande att han upplevde att Nietzsche inte hade funnit en motsvarighet, ett korrelat i världen till sina inre tankar - sin inre kamp. Denna vilshenhet i världen ledde sedan honom fram till hans vansinne. RS upplever Nietzsche som en ”fri ande” och menar att om han hade fått möjlighet att möta tankegångarna i ”Frihetens Filosofi”, så skulle han ha kunnat försona sig med världen, känt igen sig, som en fri ande och undvikit att hamna i vansinnets mörker.

RS fortsätter i brevet till Mayreder: ”Jag kan med säkerhet säga att jag har uttalat de idéer som saknas hos Nietzsche.

Jag kan också tillstå mina vänner, men bara dessa, att jag förnimmer smärta över att Nietzsche inte längre kan läsa min bok. Nietzsche skulle ha förnummit det för vad det är: varje rad är en personlig upplevelse”

Mayreders positiva mottagande av boken verkar vara mycket betydelsefull för RS: ”Jag måste även säga er, att om ni hade avfärdat min bok, så hade det varit en smärta som jag knappast hade stått ut med.”

Vid julen 1894 skriver RS till Pauline Specht i Wien. Han är smärtsamt berörd över den starka negativa kritik som han har fått utstå den senaste tiden i Weimar. RS känner sig utfrusen i Weimar efter utgivningen av Frihetens Filosofi och efter ett vinterföredrag som han har hållit. Omdömet om honom från flera håll är att han är en förstörare av idealen. Han nämner sin chef i Goethe-Schiller-arkivet som jämför honom med Sokrates, som förför människorna, eftersom han säger saker till dem som de inte är mogna för. Återigen kommer RS in på Nietzsche.

RS: ”Jag upplever Nietzsches insjuknande som särskilt smärtsamt. Ty jag har den fasta övertygelsen att min ”Frihetens Filosofi” inte skulle ha gått spårlost förbi Nietzsche. Han hade en mängd frågor, som har lämnats öppna, som finns vidareutvecklade hos mig.....”

Det som aldrig omnämns med ord i Frihetens Filosofi, men som sedermera framkommer och förklaras längre fram i RS liv, i och med hans inträde som generalsekreterare för den tyska sektionen av det Teosofiska Samfundet är, att innehållet i denna bok är ett exempel på ett från den fysiska hjärnan obundet tänkande, ett ”eteriskt tänkande”, en översinnlig verksamhet hos människan som RS tycks ha arbetat sig fram till.

Innan industrialism och materialism gjorde sitt riktigt kraftiga intåg i mitten

på 1800-talet, var det allmänt tal om att människan hade en sorts ”livskropp”, ett livgivande element, en del i människan som upprätthöll livet i det fysiska och formen av den fysiska kroppen.

I denna materialistiska tid där bara den fysiska världen får ett erkännande, arbetar RS sig vidare med och förverkligar i sin Frihetens Filosofi en sorts andlig grundsten, som man kan bygga vidare på och som längre fram i hans liv mynnar ut i en makalös expansion av kunskaper som han förmedlar genom tidskrifter, böcker och en ofantlig mängd av föredragsturoner runt om i Europa fram till sin död 1925.

RS vidare i brevet till Mayreder:

”Jag lär inte ut; jag berättar vad jag innerligt har upplevt.....Allt i min bok är personligt menat.....jag ville visa på en biografi om en själ som strävar efter frihet.....Jag har gått min egen väg, så gott jag kunde, därefter har jag beskrivit denna väg.....Hur andra ska gå, det kunde jag kanske finna på hundra olika sätt efteråt.....Jag har arbetat mig igenom snårskog och tagit mig över många klippor, endast helt på mitt eget sätt.”

Rapport över Julmötet i Dornach den 24/12 1923 – 1/1 1924

Sigrid Henström
Representant för Sverige vid julmötet

Rapport över Julmötet i Dornach den 24/12 1923- 1/1-1924 för grundandet av det Allmänna Antroposofiska Sällskapet.

Till detta möte hade, sades det mig, anmälts närmare 900 antroposofier från alla länder. Då det icke var möjligt att inrymma alla dessa människor i de få hotell och pensionat som finnas i Dornach och den angränsande byn Arlesheim, öppnade privatpersoner sina hem för främlingarna så långt detta sig göra lät. Men då ett tillräckligt antal rum likväl ej kunde anskaffas, måste man anordna massinkvarteringar i offentliga lokaler. Ett fåtal besökande bodde i Basel, men detta var ytterst obekvämt, emedan det var kort paus mellan de olika delarna av mötet.

Vad bespisningen beträffar, så uppläts under mötet även den gamla matsalen i "kantinen", Goetheanums restaurant, så att alla kunde hinna äta i fyra olika lag, vartill könummer utlämnades redan på första mötesdagen.

Men hur skulle det kunna arrangeras för att ett så stort antal människor skulle kunna åhöra förhandlingarna och föredragen? Det var en fråga som stod på allas läppar. Dagarna före mötets öppnande såg det ut som att ingenting hade vidtagits för avhjälpan av denna svårighet. Men på fredagen den 21 december hördes hammarslag i "Schreinererei", en stor snickerilokal, i vars ena hälft allt sedan Goetheanums brand inrymmes scen och föredragssal resp. åskådarrum. I den del av byggnaden som ännu utgör snickerilokal var man nu sysselsatt med att uppföra en skiljevägg i höjd med föredragssalens fond, så att den nuvarande snickerilokalen delades mitt itu.

I skiljeväggen mellan denna från det yttre rummet avskilda del och föredragssalen slogs väggen delvis ut, så att däri bildades två jättefönsteröppningar. I det yttre rummet insattes provisoriska värmeelement samt anordnades stolsrader för ett stort antal personer. Stolsrader sattes även på scenen, och på så sätt blev frågan löst. Dagarna före mötet sade Dr Steiner till om, att de medlemmar som voro bosatta i Dornach under mötesdagarna borde placera sig i "denna nybyggda villa interno", ty de hade det ju eljest alltid bekvämt, och lämna platserna i salen för gästernas räkning. På de två främsta raderna i denna sal fingo inga andra placera sig än lama eller sådana som hörde illa, eljest skulle dessa platser reserveras för generalsekretärerna och deras sekreterare och ombud.

På julafton kl. 10 f.m. skedde den första samlingen. Sedan dr Steiner hälsat oss alla välkomna, och uppläst ett hälsningstelegram från Sveriges antroposofier uttryckte han sin glädje över att så många infunnit sig till mötet men beklagade samtidigt att ett par hundra senare anmälda personer på grund av bristande utrymme icke kunnat emottagas. Därpå riktade dr Steiner några varma ord till schweizarna på grund av att mötet ägde rum på schweizisk mark samt överlämnade sedan ordet till Herr Albert Steffen (Goetheanums ödeshistoria.)

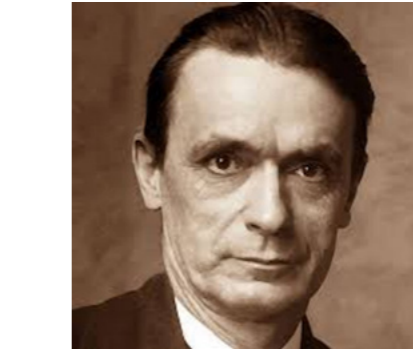
I hjärtevarma ordalag skildrade han det Goetheanum som ej mera finnes, dess konstnärliga yttre former och allt det sköna och konstnärliga i dess inre såväl i plastisk som i färggestaltningar. Han talade om det intresse och den kärlek, uppoffring och entusiasm som lagts i dagen

av alla dem som deltog vid uppbyggnaden av detta Goetheanum. I gripande, sköna ordalag beskrev han sedan den brand som på några timmar tillintetgjorde hela detta härliga konstverk. Han skildrade det mod och den otroligt stora självbehärskning dr. Steiner trots den oerhörda smärta han kände över förlusten av detta Goetheanum ådagalade vid detta tillfälle; hur han gick omkring, in- talade alla mod och hur han redan nästa dag själv höll föredrag och anordnade julspel som om ingenting hade hänt. Slutligen frambar herr Steffen sitt eget och allas vårt varma och djupt kända tack till "vår älskade lärare" för allt vad han givit, allt vad han offrat för oss och för hela mänskligheten. Vår tacksamhet vore outtalbar.

Herr Steffens gripande tal hälsades med ihållande applåder. Djupt rörd besteg dr. Steiner talarstolen, tackade Herr Steffen för hans tal och sade, att han visste, när han anmodade denna att säga de första orden på mötet, att han skulle göra detta på ett sådant sätt att det bleve ägnat att hos oss uppväcka den sinnesstämning som vore nödvändig för att vi på ett rätt sätt skulle kunna i en rätt anda gå grundstensläggningen till mötes. Därpå gick han fram till Herr Steffe kallade honom för "min käre vän Steffen", kysste honom på båda kinderna och förklarade att det ej finnes en bättre schweizare än han.

Efter 20 minuters paus öppnades mötet av Dr Rudolf Steiner med ett längre föredrag i vilket han talade om det Goetheanum som nu låg i spillror, men framhöll, att dessa spillror endast äro maja eller illusion, ty när lågorna förtärde det jordiska Goetheanum, uppstod i det andliga ett

andligt Goetheanum. Han tillade, att de spillror vi sågo på Dornachhöjden ej vore de enda spillrorna inom Antroposofiska Sällskapet för närvarande, ty det filosofiskt-anthroposofiska förlaget i Berlin låge även det i spillror i Berlin, Fru Dr Steiner hade under de senaste veckorna uppehållit sig i Berlin för att ordna med överförandet av detta förlag till Dornach, där en särskild liten byggnad hade uppförts för dess emottagande. Vi måste, sade dr Steiner, söka i våra hjärtan förstå, att de spillror vi sågo där utanför äro illusion. Detta vore nödvändigt för att vi skulle få den rätta julstämningen, och vi hade egentligen kallats dit för att genom den värme som omgav oss på mötet framkalla en harmoni från hjärtat, på det att våra själar skulle kunna mottaga de andliga frön som nu skulle säs ut för att bära frukt inför världen. Antroposofin, sade han har ej kommit till av människovilja, utan den antroposofiska rörelsen har strömmat ned som en impuls från ovan, ty, när materialismens våg slog in i mänsklighetsutvecklingen, var det nödvändigt att en mäktig andlig våg kom från ovan med uppenbarelse om det andliga. Den antroposofiska rörelsen står ej i jordisk tjänst utan är i alla enskildheter en gudstjänst, och som sådan måste vi upptaga den i våra hjärtan. dr Steiner talade sedan om den antroposofiska rörelsens utveckling allt ifrån början, och sade att det Antroposofiska Sällskapet nu måste bortkasta allt sekteristiskt och bliva ett verkligt världssällskap med full offentlighet för allt vad som sker inom detsamma. Därför skola också alla cykler utan undantag publiceras och säljas som andra böcker. Den gräns som förut sattes i det yttre får nu uppställas moraliskt, det djupare innehållet av dessa cykler kommer ändå länge

Rudolf Steiner

att bli fördolt för människorna. De böcker som offentliggöras skola förses med en särskild påskrift. I den bilaga som hädanefter skall åtfölja tidskriften Goetheanum kommer att tillkännagiva, hur denna påskrift skall lyda.

Därefter meddelade dr Steiner, att han efter stor inre övervinnelse kommit fram till den övertygelsen, att han ej kunde föra den antroposofiska rörelsen framåt om han ej själv finge taga ledningen i alla dess former såsom ordförande i det allmänna sällskapet som nu skulle bildas. Han talade om ungdomsrörelsen och de krav denna ställer på Antroposofiska Sällskapet, att den som ansluter sig till sällskapet därinom måste finna det som går ungdomen inom honom till mötes, han måste där finna det som hans liv strävar efter.

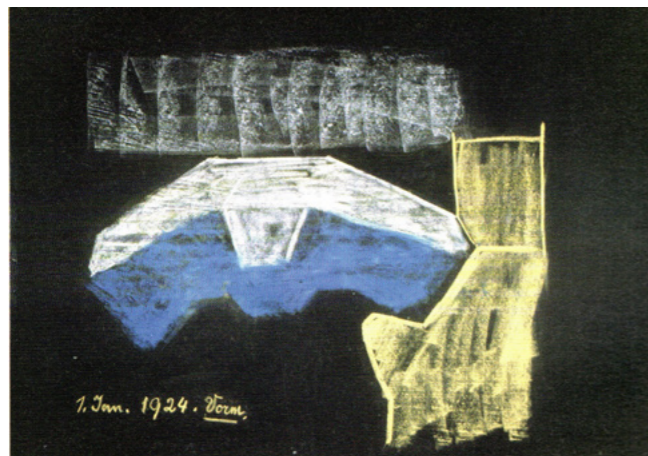
Vidare meddelade dr Steiner, att han själv utarbetat stadgarna för det blivande Allmänna Sällskapet, vilka stadgar förelåg i korrektur, varav var och en av mötesdeltagarna fick ett exemplar. Han framhöll, att i dessa stadgar icke finnes något byråkratiskt, dogmatiskt eller sekteristiskt, utan att de äro grundade på det rent mänskligt moraliska och på den individuella friheten, ty det Allmänna Antroposofiska Sällskapet måste bli det modernaste andliga sällskap som finnes och helt motsvara tidens krav.

Slutligen tillkännagav dr Steiner, att han själv tillsatt en provisorisk styrelse att fungera under mötet, emedan en styrelse måste finnas redan under detta möte, men han hoppades att församlingen skulle komma att godkänna de av honom föreslagna styrelsemedlemmarna att fungera även framdeles.

Styrelsemedlemmarna voro Herr Albert Steffen, vice ordförande, Fru dr Steiner, Fru dr Wegman, sekreterare, dr Günther Wachsmuth, sekreterare och skattmästare, samt Fröken dr Lilly Wrede. Kl. 4.30 och kl. 6 e.m. visades "Paradisstelet".

På kvällen 1: a föredraget av: "Världshistorien i antroposofisk belysning och som grundlag för kunskapen om människandan". En serie som gick genom hela Julmötet.

Juldagen kl.10 f.m. samlades vi för grundstensläggningen. dr Steiner steg in, allvarlig, högtidlig och värdig, och efter 3 kraftiga klubbslag till tecken för grundstensläggningen höll han sitt överväldigande, esoteriska föredrag, utgående från mottot: Känn dig själv. dr Steiner började och slutade denna stora, allvarliga akt med nedläggandet av den andliga grundstenen till det Allmänna Antroposofiska Sällskapet i våra hjärtan, med mysterie-språk, och dessa upplästes sedan alla dagar under mötet. Ur dessa fingo vi dessutom dag efter dag 7 meditationsspråk. kl. 11.15 f.m. vidtog den grundstensläggande allmänna församlingen, dr Steiner fram höll, då, att styrelsen måste bestå av sådana personer som hade särskilda meriter och årslånga erfarenheter inom sällskapet och att den måste utgöras av personer bosatta i Dornach, på det de alltid måtte kunna vara närvarande och aktiva, de måste också ha prövats i arbetet och besitta fackkunskaper. De av dr Steiner föreslagna styrelsemedlemmar nämndes i tur och ordning, herr Steffen vore den lämpligaste att stå dr Steiner närmast, såsom ställföreträdande ordförande och var en mångprövad antroposof, han var, sade dr Steiner, "antroposof

Utmotiv för det andra Cochehanum

innan han blev född", Fru dr Steiner hade i årtal övat sig i recitations- och deklamationskonst samt haft ledningen av eurytmiövningarna, Fru dr Wegman vore den äldsta antroposofen av samtliga närvarande och besatt mångårig erfarenhet inom det medicinska området. Hon skulle stå vid dr Steiners sida såsom biträdande inom det medicinska. Fräulein Wrede hade i årtal ådagalagt ett plikttröget arbete inom antroposofin och ägde fackkunskap i det matematiskt-astronomiska, och dr Wachsmuth ägnade sig åt det naturhistoriska och var mångprövad som yttre organisatör. Alla dessa styrelsemedlemmar antogs en efter en enhälligt under applåder.

Onsdagen den 26 december kl.10. f.m. upplästes stadgarna och sedan vidtog föredragning av generalsekreterarnas rapporter. Som några talade länge hann man den dagen endast med Amerika, Belgien, Danmark, England, Finland, Frankrike, Holland.

Kl. 2.30 e.m., samlades generalsekreterarna och deras ombud i det s.k. "glashuset" för att dryfta eventuella särskilda önskemål beträffande stadgarna, men inga sådana av betydelse framkom.

KL. 5.e.m. hölls eurytmiuppvisning.

Kl. 8.30 e.m. fortsatte dr Steiner sin föredragscykel.

Torsdagen den 27 december kl. 8.30 f.m. var privatmöte i glashuset för schweizarna och de valutastarka ländernas representanter. Schweizarnas skolförening avlade årsberättelse m.m. och några schweizare talade om skolverksamheten. Sedan med-

delades, att alla myndigheter hade bifallit upprättandet av en waldorfskola i Basel. Därtill fordrades 20 000 CHF, men i detta belopp fattades ännu 4 000 CHF, varför vi anmodades teckna bidrag.

Därefter behandlades storleken av det medlemsbidrag som skall erläggas till det Allmänna Sällskapet i Dornach. Dr Steiner sade, att man efter noggranna beräkningar kommit till det resultatet, att det minsta bidrag som kunde begäras vore 12 eng. shillings per medlem, vilket belopp varje nationalsällskap skulle garantera för samtliga sina medlemmar. Frankrikes generalsekreterare reste sig och sade, att ett så högt belopp vore omöjligt för Frankrike att erlagga, och Herr Kaufmann från England förklarade detsamma för Englands vidkommande. Jag stod just i Begrepp att infalla, då dr Steiner steg fram och sade, att 12 sh. vore det minsta som kunde begäras, om sällskapet skall kunna existera. Man kunde ju tycka att pengar är något mycket materialistiskt och andligt sett värde löst, men likväl kan icke ens ett andligt sällskap existera utan pengar. Hade dr Steiner tänkt sig, att det skulle möta hinder att erlagga det föreslagna beloppet, så skulle han börjat med penningfrågan, innan grundläggandet skedde. Han tillade, att taxeringsnämnden i ett land inte tillfrågar invånarna, vad de vilja betala, utan man beräknar hur mycket pengar som behöves för att bestrida de ifrågavarande utgifterna, och därefter fastställes taxeringen.

Nu steg Herr Ingård från Kristiania upp och sade, att han ansåg det vara allas vår plikt att bifalla förslaget, och han garanterade själv för Norges räkning 12 sh. per

varje medlem. Holland och Schweiz avlade samma garanti. Alla andra tego.

KL. 10.f.m. höll dr Günther Wachsmuth ett synnerligen intressant och väl utfört föredrag över "Erdenantlitz und Menschheitsschicksal" (Jordens anlete och människödet).

Kl.11.15. f.m. fortsatte generalsekreterarna och deras ombud sina rapporter, nämligen Honolulu, Italien, Jugoslavien, Norge, Österrike, Schweiz, Sverige, Tjeckoslovakien. Somliga länder hade flera talare.

Kl. 4.30 e.m. uppfördes julspelet "Tre konungar".

KL. 8.30 e.m. fortsatte dr Steiner sin föredragscykel.

Fredagen den 28 december kl. 10.f.m. hölls föredrag av Herr Jan Stuten över "Die Musik und die geistige Welt". (Musiken och den andliga världen.)

KL.11.15 f.m. vidtog uppläsning av och diskussion över statuterna punkt efter punkt. Några obetydliga och onödiga ändringsförslag gjordes, och den därigenom uppkomna diskussionen drog ut på tiden, så att man endast hann med tre punkter vilka godkändes. På grund av en del framställda frågor meddelade dr Steiner, att det kommer att utarbetas en bilaga till statuterna en s.k. "Geschäftsordnung" (arbetsordning), i vilken sådana bestämmelser skola införas, som ej passa att införas bland stadgarne

Det meddelades även, att inom högskolan skall bli sex sektioner, nämligen:

1) om för de sköna vetenskaperna (les belles lettres) d.v.s. de vetenskaper som fört in det sköna i världen. Ledare Herr Albert Steffen.

2) En för den talande, musikaliska konsten parallellt med eurytmi. Ledare Fru dr Steiner.

3) En för det rent naturvetenskapliga. I den söka vi något särskilt djupt, det är den metamorfosiska andevetenskapen. Ledare D dr Günther Wachsmuth.

4) En för det medicinska. Ledare dr Steiner och vid hans sida Fru dr Ita Wegmar

5) En för den bildande konsten. Ledare Miss Marion.

6) En för det matematiskt-astronomiska. Ledare Fröken dr Lilly Wrede. Övervakandet av hela ledningen tillkommer dr Steiner själv. Han skall stå i spetsen för ovannämnda personer.

Vidare meddelade dr Steiner, dels att representanter från de olika länderna skola hava rätt att på begäran närvara vid det Allmänna Sällskapets styrelsesammanträden och då hava lika rätt att yttra sig som denna styrelses medlemmar, dels att varje land skall till Dornach avgiva skriftliga veckorapporter närmast berörande den andliga utvecklingen i resp. land men även över yttre förhållanden som kunna vara av intresse för antroposofin. Detta bleve nödvändigt för att underhålla en ständig blodcirkulation mellan centrum och de övriga ländernas grupper.

Herr von Leer frågade om dessa meddelanden skulle hållas i rubrikform, men dr Steiner svarade "ingalunda". Meddelandena skola avfattas som vanliga brev. Herr Steffen är den som skulle mottaga dessa meddelanden, och han finge svara på denna sak själv. Herr Albert Steffen

Albert Steffen

svarade då, att man kan skriva om vart annat om allt möjligt på hur många sidor som helst, Steffen läste dagligen med intresse flera tidningar, och skulle med nöje läsa långa rapporter och därigenom blicka in i de själar som avgivits! rapporterna. Kl. 4.15 e.m.: Eurytmiföreställning

KL. 8.30 e.m. fortsättning på dr Steiners föredragsserie.

lördagen den 29 december kl. 10. f.m. fortsattes genomgången av statuterna. Innan detta tog sin början steg Englands generalsekreterare Mr. Collison fram och sade, att då dr Steiner nedlagt ett så omsorgsfullt arbete på utarbetandet av stadgarna, som voro i minsta detalj av honom väl genomtänkta för att passa ett sällskap sådant som det antroposofiska, så borde vi hava fullt förtroende för doktor Steiner och med tacksamhet antaga dess stadgar just sådana de voro utan någon som helst anmärkning. På sin höjd vore vi berättigade att framställa frågor över deras innehåll. Mr. Collisons ord framkallade stormande applåder. - Därefter fortsattes uppläsningen av stadgarna, och dessa godkändes nu punkt för punkt utan något inlägg.

Sedan meddelade dr Steiner, att på ett privatmöte med generalsekreterarna dagen förut hade medlemsavgiften till Dornach behandlats och att denna avgift ej kunde ställas lägre än 12 engelska shillings per medlem. Denna avgift godkändes då enhälligt utan diskussion.

Därefter vidtog referat som inleddes av Herr Louis Werbeck med ett intressant och varmhjärtat föredrag över antroposofins motståndarskap.

Flera andra personer talade sedan till samma ämne, bland annat en holländare, som beskrev det motstånd som utövades av en professor De Jong i Holland, som ansåg sig vara auktoritet på det antika mysterieväsendets område. Denne nedsablade dr Steiner sade talaren, för hans bok: "Das Christentum als mystische Tatsache" och kallade D dr Steiner för Antikrist. Herr De Jongs yttre beskrevs som något mycket materialistiskt-osympatiskt, men han hade på sina föreläsningar mot antroposofin c:a 4.000 åhörare, varemot antroposoferna ej hade mer än omkring 400.

Flera andra referat följde därpå, särskilt angående ungdomsrörelsen.

Kl. 4.30 e.m. uppfördes julspelet "Kristi födelsespel".

KL. 8. e.m. fortsatte dr Steiner sin föredragscykel.

Söndagen den 30 december kl. 10. f.m. höll Doktor Karl Schubert ett synnerligen djupgående föredrag över "Antroposofin en ledare till Kristus" (Die Anthroposophie ein Führer zu Christus).

Sedan anslöt en hel del referat. Bland annat anförde dr Kolisko sina resultat av gjorda experiment med plantor för att bevisa, att ljuset upphäver tyngdkraften, ett uppdrag som hon hade fått av dr Steiner i höstas och nu lyckats lösa. dr Meyer talade om sammanhanget mellan ljuset och magnetismen.

Sedan talade flera personer i motståndarsaken och angående ungdomsrörelsen m.m. Kl. 4.30 e.m. Eurytmiföreställning.

Kl. 8.30 e.m. talade dr Steiner först över ämnet "Byggnadstankar i Dornach" och beskrev delvis hur han har tänkt sig den nya byggnad som skall uppföras. Därefter övergick han till fortsättningen av sin föredragscykel.

X Av bilagan till n:o 24 av tidskriften Goetheanum framgår att medlemsavgiften senare fastställts till 15 schw. francs.

En av de föregående dagarna sade dr Steiner uttryckligen, att ingen av styrelsens medlemmar finge hava någon annan befattning utanför denna styrelse och därmed förknippade åligganden inom det Allmänna Sällskapet. Schweizarna uppmanades därför att välja sig en annan generalsekreterare i stället för Herr Steffen. Schweiz skulle komma att intaga samma ställning gentemot Dornach som övriga länder, och anstalter skulle träffas för att ordna Dornachgruppens förhållande till det schweiziska sällskapet.

Måndagen den 31 december kl. 10. f.m. fortsattes referaten. Kl. 2.30 e.m. Läkarmöte.
Kl. 4.30 e.m. uppfördes julspelet "Tre konungar".
Kl. 8. e.m. fortsättning av dr Steiners föredragscykel.

När dr Steiner inträdde den aftonen på årsdagen av den stora branden reste sig hela församlingen. Djupt gripen av dagens betydelse talade Doktor Steiner om denna olycka men sade, att för honom fanns Goetheanum ännu, det fanns i än skönare gestalt i den andliga världen. Han talade om den grundsten till en andlig byggnad som nedlagts i våra hjärtan, och att detta var den största andliga världshändelse som skett sedan mysteriet på Golgata. Därefter upplästes mysterie-språken. Därpå övergick dr Steiner till fortsättning av sin föredragscykel.

Tisdagen den 1 januari 1924 kl. 10. f.m. Referaten fortsatte. Kl. 2.30 e.m. Läkarmöte.

Kl. 4.30 e.m. Rout.
Kl. 8.30 e.m. Föredrag av dr Steiner.

Detta inleddes med uppläsandet av mysterie-språken. Därefter talade dr Steiner om, att vi efter nedläggandet av grundstenen till det nya sällskapet, som skall medföra offentliggörandet av antroposofiska sanningar - även rent esoteriska - står inför en vändpunkt i mänsklighetsutvecklingen. Det är nödvändigt att återvända till förståelsen av människans samband med kosmos. Kulturen och religionen befinner sig i starkt nedgående, i dem kan människan i deras nuvarande form ej mer finna det som lyfter henne över det fysiska. Men Golgamysteriets betydelse måste bli uppenbart för mänskligheten, och det kan endast ske genom en impuls, en ny andlig rörelse och denna nya impuls som måste gripa mänskligheten det är den antroposofiska rörelsen. Det hem antroposofin en gång hade i det Goetheanum, som strålade emot oss från Dornachhöjden, det har utplånats från jorden. Men Goetheanum lever i den andliga världen, och nu är den tid kommen då detta andliga Goetheanum måste uppbyggas i allas våra hjärtan, om vi skola kunna utföra det verk som blivit oss givet att utföra. För alla dem som närvarit vid detta julmöte har beretts möjlighet att i sig upptaga den andliga grundstenen till denna inre andliga byggnad. Det beror på sinnesbeskaffenheten, om så kan ske. Och genom detta tillfälle till möjlighet att i våra hjärtan nedsänka grundstenen hava vi iklätt oss ett stort ansvar, ansvaret att i den grupp vi tillhöra verka så, att grundstenen nedlägges även i deras hjärtan som tillhöra denna grupp, på det att antroposofins sanningar må föras ut i världen, och mänskligheten bli medveten om den andliga verkligheten, ty antroposofin är från detta nu fri för alla människor. Vi skola icke ha några hemligheter för oss själva. Det inre av antroposofin förblir dock en hemlighet för de flesta.

Sedan upplästes åter de fyra mysterie-språken och därefter avlade vi stående löftet att förbliva Goetheanums anda trogna.
Djup stillhet rådde i salen.

Då trädde Herr Werbeck fram och tackade Doktor Steiner i flammande ordalag för allt vad han varit och är för oss och mänskligheten.

Dr Steiner beträdde åter talarstolen och sade under djup rörelse, att han ej skulle ansett sig äga rätt att mottaga detta tack, om han ej visste med sig, att vad han givit ut av antroposofiska sanningar och vad han givit under dessa dagar hade skett genom tillåtelse av Goetheanums ande (antroposofins väsen). När han sade detta höjde han blicken uppåt, liksom talade han med detta väsen självt.

Det dröjde några minuter, innan någon av församlingen gjorde tecken till uppbrott. Alla voro så djupt gripna av den mäktiga kraft som utgjutits över oss, att alla läppar voro förstummade. och när församlingen lämnade salen hördes ej ens en viskning endast trampet av våra fötter bar tecken om att uppbrott skett. Stumma gick vi hem var och en till sitt denna strålade stjärnklara nyårsdagsafton. I naturen rådde samma högtidliga stillhet som i våra hjärtan. Och stjärnorna blixtrade på det blå firmamentet, liksom fröjdade de sig över det som skett.

Stockholm den 19 Januari 1924.

Sigrid Henström Representant för Sverige vid julmötet i Dornach.

Grundstenen

Till alla medlemmar

Grundstenen
Vid Allmänna Antroposofiska Sällskapets grundstensläggning genom Rudolf Steiner

Häftet med Grundstenen på svenska och tyska finns att beställa för alla medlemmar, på sekretariatet i Järna.

kontakt@antroposofi.nu
08-554 302 20

Kirofonetikskolan

i Norden

Vi inviterar till grundkurs i utbildningen

**14.3 – 17.3. och
23.6. – 29.6. 2024**

Kurssted: Fokhol Gård ved Hamar/ Norge

Mer info:

www.kirofonetik.no

Barn føds med viljan till språk, med en iboende språkskapande kraft. Den är som ett frö och väcks till liv med modersmålet. Öppenheten och en djup förmåga till att lyssna förvandlas till den nya färdigheten att tala. Oändligt kompliserade och exakta rörelser är nödvändiga för att frambringa språkljuden. De «läras» omedvetet, som ett ecko på det som genom örat tränger in i den ännu mjuka og mottagliga barnorganismen. Genom modersmålet sker socialiseringen.

Pädagoger og läkepädagoger kan uppleva sambandet mellan språk-utvecklingen och den kroppsligt-själsliga utvecklingen. Barn behöver ofta hjälp i sin utvecklingsprocess. **Med Kirofonetiken har vi en metode, ett verktyg som får hela kroppen til att lyssna.** Ljudens kvalitet kan lättare tas tag i, så att språkfel kan förbättras. Kirofonetiken kan stödja behandlingen av bl.a. talproblemer, uro, ångest, stress, fin- och grovmotoriska problem, hyperaktivitet och läs- og skrivproblemer.

Den som tar emot kirofonetik, kommer in i ett intensivt lyssnande och medskapande medvetande. Terapeuten är i en fokuserat förbindelse med språkljudens lagbundenheter. De formidlas som strömningsformer genom en taktill massage, samtidig som de uttalas.

Den lugna och uppmärksamma stämningen som uppstår i rummet där kirofonetik utövas kan upplevas som en läkande impuls i sig. Det inre själrummet belivas och harmoniseras.

Kirofonetiken har också vist sig att ha verkningar långt utöver språk-problem. Den har en stödjande verkan vid organiska sjukdomar, kan vara till hjälp i biodrafiska kriser, och även som livgivande salutogenese.

Dr.Alfred Baur, som utvecklat kirofonetiken, säger det så:

«När vi i kirofonetiken med god vilja vänder oss mot ljuden, så uppväcks det något i oss som vi har glömt for länge sedan. Tillsammans med patienten återfinner vi källan som livnärde oss i barndommen. Det är inte ljuden eller strykningarna som verkar, men det som skapar ljuden och som ligger til grund för strykningarna:

Den språkskapande kraften i oss, vår barndoms genius.»

100-årsjubileum

Antroposofiska Sällskapet 1924-2024

Välkomna!
Alla medarbetare i verksamheter
inspirerade av antroposofi
och andra intresserade.

JÄRNA

Den antroposofiska kultur- och samhälls-
impulsen och vår tids utmaningar. **FRI ENTRÉ**

27 januari

Antroposofisk Medicin – holistisk män-
niskosyn. Vilken roll kan den antro-
posofiska medicinen och terapin spela i vår
tid, i Sverige och internationellt.

17 februari

Frihet, Jämlikhet och broderskap anpas-
sat till verkligheten. Kan Tregreningen
bidra till att hantera utmaningarna i
dagens samhälle.

23 mars

Att rädda klimatet – hur kan antroposo-
fiska idéer bidra?

27 april

Antroposofisk inspiration i konstnärligt
skapande – bildkonst.

25 maj

Antroposofisk inspiration i konstnärligt
skapande – scenkonst.

8 juni

Den antroposofiska Sällskapet, globalt
och i Sverige. Historia och Framtid.

Alla tillfällen även digitalt!

Arr: Trialog Tankesmedja
Anmäl dig för löpande information:
info@trialogtankesmedja.se
trialogtankesmedja.se

Ladda ner affischen
antroposofi.nu/kalender

STOCKHOLM

Hälsans Hus Fjällgatan 23B. Varannan tisdag kl
19-21 med början 30 januari 2024. **FRI ENTRÉ**

30 januari

Frihet, jämlikhet och solidaritet. Om ett
fritt kulturliv, en jämlik rättsstat
och ett solidariskt näringsliv.
Pär Granstedt & Per Hallström. Terrassen.

13 februari

Waldorfpedagogiken idag.
Leif Tjärnstig & Johan Green. Terrassen.

27 februari

Vetenskap, filosofi, antroposofi
Bo Dahlin & Gérard Lartaud. Terrassen.

12 mars

AI – människan – antroposofin.
Per Andersen & Bo Dahlin. Stora Salen.

26 mars

Antroposofisk medicin – hälsa och sjukdom
ur ett helhetsperspektiv på människan.
Anna Maria Wiedemann &
Maria Wängemar. Stora Salen.

Arr: Antroposofiska Sällskapet
kontakt@antroposofi.nu
08-554 302 20 antroposofi.nu

ANTROPOSOFISKA SÄLLSKAPET 100-ÅR
1924-2024

Antroposofiska Sällskapet organisationsstruktur

Janne Silvasti, ordförande och landsrepresentant

Allmänna Antroposofiska Sällskapet

Centrum i världen Goetheanum i Dornach, Schweiz
Styrelsen 4 pers. (2023)
Sektions ledare
Goetheanum ledning = styrelsen och sektionsledare

Allmänna sektion har en egen ledning
för tillfället 3 pers.
(Landsrepresentanter)

Sverige

Antroposofiska Sällskapet i Sverige

Styrelsen 5 pers. (2023)
Janne Silvasti ordförande och landsrepresentant, Anders Rosenberg kassör,
Annie Meijer sekreterare, Marina Ubilla ledamot, Jens Möller ledamot

Fria Högskolan för Antroposofi

Centrum i Dornach
Allmänna sektionen

Högskolekretsen	sektioner
Klassförmedlare	sektionssamråd
Klassförmedlare kollegiet (högskolekollegiet)	förberedelsegruppen för högskolekretsen och sektionssamråd

Aktiviteter i fria högskolan:	Klasstimmar på flera orter i Sverige Klassförmedlar kollegiet möts 2ggr./ år Högskolekretsen möts 4ggr./ år.
-------------------------------	--

Koordinatorer från sektionerna möts i	Sektionssamråd 4ggr./ år. Nordisk högskolemöte 1ggr./ år
--	---

På följande orter bedrivs klassarbete: Dormsjö, Göteborg, Järna, Kalmar,
Lund, Norrköping, Stockholm, Umeå, Växjö.

I Sverige arbetar mer eller mindre 9 sektioner: Pedagogiska, Matematisk-astronomiska,
Medicinska där också Läkepedagogiska och socialterapeutiska ingår, Sektion för
samhällsvetenskap, Humaniora, Lantbruk, Bild, sektion för scenkonst och Allmänna sektionen.
Mer information finns på antroposofi.nu

Kalendarium för Fria Högskolan för Antroposofi

Högskolearbetet med klasstimmarna våren 2024

Baskemölla

Från och med hösten 2023 avslutades högskolearbetet här på denna ort. Hänvisning har gjorts till högskolearbetet i Lund.

Göteborg

Lördag den 20/1 kl. 10
Lördag den 10/2 kl. 10
Lördag den 16/3 kl. 10
Lördag den 27/4 kl. 10
Lördag den 25/5 kl. 10
Vi möts på Rudolf Steinerskolan, Tallhöjdsgatan 1, 41674 Göteborg.
Klassförmedlare: Lena Christina Olofsdotter och Inger Wennerblom.

Järna

Då vi under våren och sommaren 2024 kommer att ha ett intensifierat arbete med alla 19 klasstimmar - vilket annonserades i Forum nr 3 - så innebär det att vårt vanliga klassarbete tar paus och kommer att tas upp igen i början av nästa höst. Se vidare utförlig text om initiativet "Högskolans 19 klasstimmar 100 år" på nästa sida.

Inger Hedelin och Botvid Aquilon

Lund

14 jan Meditationsövningar med Anders Höier
28 jan Klasstimme 1 förberedande
11 febr " fritt med Anders
25 febr Klasstimme 2 förberedande
3 mars " fritt med Anders
14 april Klasstimme 3 förberedande
28 april " fritt med Anders
19 maj Klasstimme 4 förberedande
2 juni " fritt med Anders
Klassförmedlare är Anders Höier, Robert Halling och Birgit Svensson-Economou
Vi träffas på Rudolf Steinerskolan i Hardeberga kl 10.00. Samtal och fika efter klasstimmen.
Kontakt: robert_halling@hotmail.com eller svenssoneconomou@live.se

Norrköping

Observera att klasstimmarna nu är på lördagar.
20 Jan kl 10.00 16:e klasstimmen
17 Feb kl 10.00 Bearbetning av 16:e klasstimmen
16 Mar kl 10-16 Vårverkstad
13 Apr kl 10.00 17:e klasstimmen
4 Maj kl 10.00 Bearbetning av 17:e klasstimmen
Klassförmedlare: Elisabeth Löve, Birgitta Johansson, Karl-Simon Aner.

Umeå

21/1: 10 kl t (JW)
18/2: 11 kl t (UF)
24/3: 12 kl t (JW)
28/4: 13 kl t (UF)
Klassförmedlare: Ursula Flatters och Janecke Wyller
Lokal: Mariagårdens sal
Tid: 09.30
Upptakt lördagar kl 16.30 inför söndagens klasstimme.

Stjärnsund/Dormsjö

Under våren 2024 kommer vi att mötas söndagar, 4 februari, 14 april och 2 juni. Tiden är klockan 10-12, platsen är biblioteket, Stjärnsunds herrgård.
Klassförmedlare: Martin Hausner och Malte Nordling.

Stockholm

Lördagar kl 10.00
13/1 Fördjupning
27/1 I:13
10/2 Fördjupning
24/2 I:14
9/3 Fördjupning
23/3 I:15
6/4 Fördjupning
20/4 I:16
4/5 Fördjupning
18/5 I:17
1/6 I:18
Efter varje klasstimme finns möjlighet att delta i ett gemensamt meditationsarbete. OBS: Tag med det blå kortet även till fördjupningsarbetet.
Klassförmedlare i Stockholm: Thomas Andersson, Per-Erik Jonsson och Göran Nilo

Växjö/Kalmar

Lördag 27/1 kl 10.00 klasstimme 12 i Växjö (Hofs lifs, Kungsg. 29-31)
Söndag 28/1 kl. 9.00 klasstimme 19 i Kalmar (Kalmar Waldorfskola)
Fr o m februari samverkar Växjö och Kalmar med Högskolearbetet:
Lördag 24/2 kl 10.30, klasstimme 13 i Växjö (Hofs lifs, Kungsg. 29-31)
Lördag 23/3 kl 10.30, klasstimme 14 i Kalmar (Kemisalen, Solmarka gård)
Lördag 27/4 kl 10.30, klasstimme 15 i Växjö (Hofs lifs, Kungsg. 29-31)
Klassförmedlare: Karin André, Annica Johansson (Växjö) och Hans Johannesson (Kalmar)

Se även separat program för 100-årsfirandet av klasstimmarna på nästa sida!

Till alla Högskole- medlemmar i Sverige

Kära vänner,

Ett initiativ har tagits av oss klassförmedlare i Stockholm och Järna: Under 2024 intensifierar vi arbetet med de nitton klasstimmarna, som gavs av Rudolf Steiner i Dornach under året 1924.

Under Julmötet i Dornach 1923/24 sker genom Rudolf Steiner - efter ett år av splittring och många interna konflikter - ett nygrundande av Antroposofiska Sällskapet. Grundstenen som meditation med sina rytmer skall bli den nya grunden. Han bildar då en styrelse som skulle ha karaktären av en handlings- eller initiativstyrelse. Samtidigt inrättar han såsom centrum för det esoteriska arbetet den Fria Högskolan för Antroposofi med ett antal olika sektioner för forskning på konstnärliga, pedagogiska och övriga yrkes- och livsområden.

Med den intensiva föredragsverksamhet som följer under 1924, och med "Antroposofiska ledsatser" och "Mikaelbrev" kommer en ny formulering av antroposofin med nya perspektiv och nya impulser och en allt starkare och tydligare inriktning mot det esoteriska. De nya mysterierna skall återuppväckas utifrån den moderna tidens medvetande, och det handlar nu för första gången om att "initiationsprincipen skall bli civilisationsprincip".

Rudolf Steiner håller den första av de nitton klasstimmarna inom den nyinrättade Fria Högskolan den 15 februari 1924 i Dornach, och sedan följer de övriga timmarna fram till den 2 augusti. Timmarna hålls i huvudsak varje fredag (1924), men på grund av resor blir det ibland andra veckodagar eller pauser i kontinuiteten. **Initiativet är nu att alla nitton klasstimmar ska genomföras på de datum som de hölls i Dornach under 1924.**

Torsdag 8 februari	Kl 18:30 Robyggesalen	100 År Fria Högskolan för Antroposofi (Festlig inledning, Öppen för alla)
Torsdag 15 februari	Kl 18:30 Robyggesalen	1:a Mantramsgruppen
Torsdag 22 februari	Kl 18:30 Robyggesalen	2:a Mantramsgruppen
Torsdag 29 februari	Kl 18:30 Robyggesalen	3:e Mantramsgruppen
Torsdag 07 mars	Kl 18:30 Robyggesalen	4:e Mantramsgruppen
Torsdag 14 mars	Kl 18:30 Robyggesalen	5:e Mantramsgruppen
Torsdag 21 mars	Kl 18:30 Robyggesalen	6:e Mantramsgruppen
Torsdag 11 april	Kl 18:30 Robyggesalen	7:e Mantramsgruppen
Torsdag 18 april	Kl 18:30 Robyggesalen	8:e Mantramsgruppen
Måndag 22 april	Kl 18:30 Robyggesalen	9:e Mantramsgruppen
Torsdag 25 april	Kl 18:30 Robyggesalen	10:e Mantramsgruppen
Torsdag 02 maj	Kl 18:30 Robyggesalen	11:e Mantramsgruppen
Lördag 11 maj	Kl 18:30 Robyggesalen	12:e Mantramsgruppen
Fredag 17 maj	Kl 18:30 Robyggesalen	13:e Mantramsgruppen
Fredag 31 maj	Kl 18:30 Robyggesalen	14:e Mantramsgruppen
Torsdag 20 juni	Kl 18:30 Robyggesalen	15:e Mantramsgruppen (p.g.a midsommar, 1924 21 Juni)
Fredag 28 juni	Kl 18:30 Robyggesalen	16:e Mantramsgruppen
Fredag 05 juli	Kl 18:30 Robyggesalen	17:e Mantramsgruppen
Fredag 12 juli	Kl 18:30 Lokal medd senare	18:e Mantramsgruppen (I samråd m Nordisk Högskolkonferens)
Fredag 02 augusti	Kl 18:30 Robyggesalen	19:e Mantramsgruppen

Vi börjar med en inledningskväll torsdag den 8 februari 2024 kl 18:30 i Robyggesalen och sen följer vi Steiners dagar (med några få undantag) för 100 år sedan under 19 kvällar.

En kort introduktion inför varje klasstimme skall belysa Rudolf Steiners övriga aktiviteter, som föredrag och kurser, som han genomför parallellt med klasstimmar i Dornach.

Medlemmar i Antroposofiska Sällskapet som önskar att bli medlemmar i Fria Högskolan för Antroposofi, är inbjudna att kontakta en klassförmedlare i god tid (minst 1 ½ månad) innan februari 2024. Kontakt för att hitta kontaktadresser

till klassförmedlare Joel Hallklint, Sällskapetets reception, 08-554 302 20, mail kontakt@antroposofi.nu; Öppet: Måndag - torsdag 13-15, fredag 13-14.30.

Med vänliga hälsningar

Initiativgruppen
100 År Fria Högskolan för Antroposofi

Inger Hedelin, Botvid Aquilon,
Rembert Biemond, Göran Nilo,
Thomas Andersson, Per-Erik Jonsson,
Lars Kjellenberg och Ursula Flatters

Kalendarium för Antroposofiska Sällskapet

Originalbild av: Hermann Linde.

Järna

Titta gärna in i kalendariet på vår hemsida - där annonseras nya händelser och möten så snart det blir möjligt!
antroposofi.nu/kalender

6-7 januari 2024

Gemensamt firande av 100-års jubileet
Antroposofiska sällskapet 100-år gemensam festlighet i Järna den 6.1 2024

13.00
Eurytmi
Välkomsttal, ordförande Janne Silvasti
13.45-14.30
Grundstenen
Göran Nilo, Dick Tibbling
14.30-15.00
Kaffe
15.00-15.15
Gemensam aktivitet

15.15-15.55
Läkepedagogiken idag och utmaningar i framtiden, Christian Texier med panel-samtal

16.00-16.50
Waldorfpedagogik idag och i framtiden, Maria Eloranta med panelsamtal
17.00-18.00
Lantbruk idag och utmaningar i framtiden, Lars Kjellenberg med panelsamtal
Moderator Jens Möller
18.00-19.30 Måltid
19.30
kvällsprogram på scenen
Eurytmi
Musik

Söndag
På söndag den 7.1 kl. 10.00- 12.30 samtal om Antroposofiska sällskapetets framtid och andra teman som presenteras under lördagen.
Fria initiativ 13.30-15.30.
Detta initiativ är utanför själva festligheterna, men eftersom det har kommit frågor om att ha något gemensamt även på söndag lägger vi till denna möjlighet för gemensam samvaro och fria initiativ..

I samarbete med Kulturhuset har vi ett erbjudande för alla som deltar i 100-års festen, reducerat pris på eftermiddagskonserten på söndag och de som sover

över i hotellet får en gratis biljett.
Vinterresan, Schubert
Mezzosopran: Maria Forsström
Piano: Bengt Forsberg.

Anmälan till festen görs till:
kontakt@antroposofi.nu
Förslag till fria initiativ, skicka ditt förslag till: kontakt@antroposofi.nu
Hotell bokar man direkt från Ytterjärna hotell: www.ytterjarnahotell.se

20 april 2024

Årsmöte i Antroposofiska Sällskapet
Kallelse postas med Nr 1, 2024.

7-14 juli 2024

**Nordisk Högskolekonferens
i Järna**
Program kommer senare.

Protokoll fört vid Antroposofiska Sällskapets Höstmöte

den 11 november 2023, kl 13-15.30 i
Robbygesalen, Ytterjärna.
27 medlemmar deltog i mötet.

Janne Silvasti hälsade alla välkomna och öppnade höstmötet.

Till mötesordförande föreslogs Nina Ljungquist, till sekreterare Joel Hallklint, till justerare och tillika rösträknare Astrid Dunkars och Bo Werner Eriksson.

Mötet beslutade enligt förslag.

Det konstaterades att mötet blivit stadgeenligt utlyst.

Förslag till dagordning. Under övriga frågor tillkom några punkter och dagordningen antogs av mötet.

En närvarolista skickades runt och antogs som röstlängd.

Förslag till verksamhetsplan för 2024.
Föredrogs av Janne Silvasti.
Mötet beslutade anta verksamhetsplanen enligt förslag.

Budgetförslag för 2024.
Föredrogs av Anders Rosenberg.
Mötet beslutade anta budget enligt förslag.

Medlemsavgift för 2024.
Föreslaget var en oförändrad avgift (Ordinarie 1200:-, studerande 300:-).
Mötet beslutade enligt förslag.

Motioner.
Inga motioner hade inkommit till mötet.

Det beslutades att nästa årsmöte hålls den 20 april 2024 och att motioner skall vara styrelsen tillhanda senast 9 mars.

Övriga frågor.
-Torsten Lundberg presenterade kort några tankar kring samverkan för styrelsen och sektionsledarna. Han tar gärna upp det mer ingående på kommande årsmöte.

- Nina Ljungquist presenterade sitt förslag att göra ett Infoblad/månadsbrev med notiser från vad som pågår i landets verksamheter och i sällskapet. För att bidra till gemenskap och inspiration.

Höstmötet bejakade förslaget.

- Nina Ljungquist presenterade ett förslag att göra en dokumentmall med logotyp för 100-års firandet av Antroposofiska Sällskapet. Höstmötet bejakade förslaget.

- Gine Larasse frågade om det kan vara möjligt att delta digitalt vid Års- och Höstmöten?
Höstmötet bejakade förslaget och styrelsen undersöker möjligheten att sända digitalt från vår lokal.

Avslutning. Jens Möller läste Grundstenen av Rudolf Steiner.
Mötesordförande Nina Ljungquist förklarade höstmötet avslutat och tackade de närvarande för deltagandet.

Mötessekreterare Joel Hallklint

Justerare Astrid Dunkars och Bo Werner Eriksson

Övriga minnesanteckningar:

Samtal kring medlemsavgiften. Vi talade om att förtydliga för pensionärer att man kan betala en lägre avgift vid behov. Och att vi även skriver att de som har möjlighet gärna får betala ett stödmedlemskap 2000:-.

Samtal kring budget och bidrag från verksamheter. Bra att skapa relationer med verksamheter som är intresserade av antroposofi.

STOCKHOLM

Stockholms- kretsen

Föreningen Stockholmskretsen är en ekonomiskt fristående förening inom Antroposofiska sällskapet i Sverige.

Stockholmskretsens uppgift formuleras i stadgarna: att "initiera, bedriva, samordna och understödja ideell antropo-sofisk verksamhet i Stockholm med omnejd". Detta sker bl a genom våra olika verksamheter i lokalen på Hagagatan 14.

Där finns ett bibliotek med antroposofisk litteratur och viss försäljning samt hålls föreläsningar, konstnärliga arrangemang, kursverksamhet och studiegrupper.

OSB: För att bli medlem i Stockholmskretsen måste du också bli medlem i Antroposofiska Sällskapet! Sedan sätter du in årsavgiften 300-500 kr på vårt bankgirokonto: 474-3167

OBS viktigt: ange "medlemsbidrag", ditt namn och vilket år det gäller.

Är du inte medlem i Antroposofiska sällskapet så kan du ändå stödja oss genom att sätta in valfritt belopp på samma konto, ange "gåva". Vår verksamhet kan endast till en del bäras av medlemsbidragen och förutsätter till stor del frivilliga gåvor.

Ordförande: Gine Larasse

tel: 076-573 37 68

Vice ordförande: Bo Edlestam

Styrelsens e-postadress: stockholmskretsen@antroposofi.nu

Hemsida: www.antroposofi.nu

- se där under: Lokalavdelningar

Instagram: stockholms.kretsen

Stockholmskretsens bankgiro: 474-3167

medlemsbidrag, gåvor mm

Bibliotek och antikvariat

Antroposofisk litteratur på svenska, tyska och engelska

Hagagatan 14, 113 48 Stockholm

Tel: 08-34 87 41

T-bana, pendeltåg mm: Odenplan

Lån och bokinköp kan göras i samband med våra evenemang. Önskan om andra tider skickas med e-post.

Manusstopp: höstens folder: 1 juni

vårens folder: 15 nov

Obs: sista datum för inlämning av motio-
ner till årsmötet är den 15 januari varje år!

Synpunkter och tips till foldern mot-
tages till Stockholmskretsens mejladress!

Medlemsgrupper

Nya och tidigare deltagare är välkomna i alla grupper!

Rudolf Steinergruppen

Gruppaftnar varannan tisdag kl. 18.30,

jämna veckor. Start: 9 januari Plats:

Hagagatan 14, 20:-/tillfälle

Information: Annika Stigdotter tel 073-
3681749

Selma Lagerlöfgruppen

Gruppaftnar: tisdagar kl 17.00-18.00

Plats: Kristofferskolan, smedjan

Marklandsbacken vid Brommaplan

Uppllysningar: Ia Leander-Engström tel:
070-225 72 96

Brommagruppen

Gruppafton varannan fredag med

början 12 januari klockan 19.00. Plats:

Upplandsgatan 48, "Röda rummet".

Studium av Rudolf Steiners föredrag

Esoteriska betraktelser av karmiska

sammanhang, del II, GA 236.

Kontakt: Nils Dunkars, 073-690 02 40

Studiekretsar

Nya och tidigare deltagare är välkomna!

Södermalm

Vi träffas måndagar kl 19.00 på Bränn-
kyrkagatan 49. Kontakt: Per Johansson:

070-148 56 65

Studieforum

Fria forumet för Steiner studier

på skolningsvägen

måndagar kl 16.00

Omkostnad: 20 kr per gång

Nya deltagare tas emot efter samtal

Info: Sergeij Almstedt 08-34 87 41 mån-
dagar kl 15.30-16.00

Samtal om den andliga kunskapsvägen

Första måndagen i månaden kl 18.00-20.
00

15/1, 5/2, 4/3, 1/4, 6/5, 3/7

med Mikael Gejel

Inga förkunskaper nödvändiga

Kursverksamheter

Samtal om andlighet

Samtalskvällar

Samtal om andlighet, öppen grupp alla

välkomna! Med Erland Kornfeld

Varannan onsdag kl 18.15

samt Meditation kl 19-20.30

Med början den 24 januari

Frivilliga bidrag

Plats: Hagagatan 14

Vidare uppllysningar Erland Kornfeld

e-post: erland.kornfeld@telia.com

Tre förmiddagar med Eurytmi

för alla intresserade.

Lördagar 23/3, 27/4 och 18/5 kl 14-17

inklusive en halvtimmes fika, (ingår i pri-
set) Anmälan senast en vecka före varje

kursstart. Kostnad 300 kr/gång

Temat är knutet till den utvidgning av

eurytmin som går under namnet "Euryt-
mie in Bewegung" (Eurytmi i rörelse).

Vi ska bl.a. fördjupa oss i alfabetet i

relation till de strömmar R. Steiner talar

om som "Den uppbyggande och den

formande strömmen", hur de verkar i de

enskilda ljuden.

Vi ska även undersöka de "portar" som är

knutna till varje ljud.

Kontakt eurytmist Eva Bergvall: 073-
4011224 eva.bergvall@gmail.com

Luncheurytmi

Stora salen, Hagagatan 14

Torsdagar kl 11.00-12.00 8 gånger, pris:

1000:- Start: 25 januari. Anmälan senast

22 januari till Karin Nilsson Vinnars på

070-499 85 82

e-post: karin.vinnars@gmail.com

Måla med växtfärger eller olja

Inga förkunskaper behövs. Individuell

handledning. Kurslokal: Martinskolans

målningssal. Tid: varannan lördag kl

11-13, udda veckor Kostnad: 250 kr/gång

plus materialkostnad Anmälan till:

Bengt Aquilon, tel 070-852 80 07

Konstnärliga evenemang

Kapellet inbjuder till:

Söndag 3 mars kl 19.00

Kreativ musikafon - våren

Söndag 14 april kl 15

Poesi, sång musik och dans

för barn (1-100 år)

Söndag 25 maj kl 19

Kreativ musikafon - inför sommaren

Kalendarium

Lokal: Hagagatan 14

Evenemang/föredrag kostar 100 kr.

Betalning med kort, kontant, swish.

Tisdag 16 januari kl 19

Föredrag med musik Meditativa klanger

för piano, Rudolf Steiners brevväxling,

Resor i Rudolf Steiners fotspår

Lennart Nilo

Tisdag 5 mars kl 19

Stockholmskretsens årsmöte - endast för

medlemmar

Tisdag 23 april kl 19

Gästföreläsning: Fri energi, Hjärtats

kraft. Med David Appelgren

Tisdag 7 maj kl 19

Den antroposofiska skolningsvägen

-meditation och naturiakttagelser

Mikael Gejel

Offentliga föredrag - våren 2024

Lokal: Hälsans Hus, Fjällgatan 23B

Inträde 50 kr Kort, kontant och swish

Tisdag 30 januari kl 19 Terrassen

Frihet, jämlikhet och solidaritet

Om ett fritt kulturliv, en jämlik rättsstat

och ett solidariskt näringsliv, Pär Gran-

stedt och Per Hallström

Tisdag 13 februari kl 19 Terrassen

Waldorfpedagogiken idag

Leif Tjärnstig och Johan Green

Tisdag 27 februari kl 19 Terrassen

Vetenskap, filosofi och antroposofi

Bo Dahlin och Gérard Lartaud

Tisdag 12 mars kl 19 Stora Salen

AI - människan - antroposofin

Per Andersen och Bo Dahlin

Tisdag 26 mars kl 19 Stora Salen

Antroposofisk medicin - hälsa och sjuk-

dom ur ett helhetsperspektiv på männis-

kan. Anna Maria Wiedemann och Maria

Wängemar

ANNONS

Antroposofisk medicinsk mottagning

Leg. Läkare Per Dahlström

Patienter är välkomna för Antroposofisk

medicin inkl Iscador och terapier

Hälsans Hus, Fjällgatan 23b, Stockholm

Tidsbokning 08/803270

www.doktordahlstrom.se

ANNONS

Trialog Tankesmedja

KALENDARIUM

Under hösten 2023 och våren 2024 arbetar vi på temat:

Den antroposofiska kultur - och samhällsimpulsen och vår tids utmaningar.

Den antroposofiska filosofin utmärker sig genom sin inriktning på praktisk tillämpning, t.ex inom samhällsbyggande, pedagogik, inkl. specialpedagogik, medicin, vård och omsorg liksom konst, både scen- och bild. Trialog Tankesmedja planerar att under hösten 2023 - 24 i ett antal seminarier betrakta dessa kultur- och samhällsimpulser med en 100-årig historia och inbjuda till samtal om dess relevans för vår tids utmaningar.

Så här ser den preliminära programplanen ut. Om inget annat anges äger aktiviteterna rum i Robyggesalen, Kulturcentrum Järna:

23/1 Antroposofisk Medicin - holistisk människosyn. Vilken roll kan den antroposofiska medicinen och terapin spela i vår tid, i Sverige och internationellt.

17/2 Frihet, jämlikhet och broderskap anpassat till verkligheten. Kan Tregreningen bidra till att hantera utmaningarna i dagens samhälle.

23/3 Att rädda klimatet - hur kan antroposofiska idéer bidra?

27/4 Antroposofisk inspiration i konstnärligt skapande - bildkonst.

25/5 Antroposofisk inspiration i konstnärligt skapande - scenkonst.

8/6 Den antroposofiska Sällskapet, globalt och i Sverige. Historia och Framtid.

Anmäl dig för löpande information till:

070-560 64 18

info@trialogtankesmedja.se

www.trialogtankesmedja.se

ANNONS

ALIS

Antroposofisk Läkekunst i Skåne

www.aliskane.se

ANNONS

Phoenixmottagningen

En privat mottagning för antroposofisk läkekunst med legitimerade läkare, sjuksköterskor och flertalet av terapier.

Besök gärna vår hemsida
www.phoenixmottagningen.nu

Kontakt: telefon 073 355 95 36
bokning@phoenixmottagningen.nu

Välkommen att bli stödmedlem
300 sek BG: 5470-5371

ANNONS

FALK, föreningen för Antroposofisk Läkekunst

Stöd gärna föreningen i svåra tider. Vi fortsätter arbeta och sprida information.

Vi ger ut en läsvärd medlemstidning 3-4 ggr om året.

Medlemsavgift 250 kr
som betalas in på pg 110653-3

ANTROPOSOFOFISKA SÄLLSKAPET

Medlemsgrupper

Almagruppen, Västerås

Malte Nordling, 0707 200 323

Björkagruppen, Katrinholm

Yvonne Boukari,

yvonne.boukari@gmail.com

Brommagruppen, Stockholm

Nils Olof Dunkars, 073 690 02 40

Delsbogruppen, Delsbo

Matti Remes, matti@staffansgarden.com

Filosofigruppen, Järna

J.C. Lassen, j.chr.lassen(at)hotmail.com,

070-799 22 20

Grundstensgruppen, Järna

Katarina Hausmann, tel. 0702 456594,

katarina.hausmann@telia.com

Jeanne d'Arcgruppen, Örebro

Kerstin von Heynitz, 073 938 1504

kerstinheynitz@yahoo.se

Johannes Bureusgruppen, Uppsala

Annika Asmussen, 070-11 44 073

annikaasmussen6@gmail.com,

Adja Asmussen, 076-631 40 41

adja.asmussen@gmail.com

Järnagruppen, Järna

Henrik Åström

astrom62@gmail.com

Kalmargruppen, Kalmar

Hans Johannesson, 073 5673226

Mikaelgården, Järna

Dick Tibbling, 08-551 500 67

Norrköpingsgruppen

Birgitta Johansson

Novalisgruppen, Järna

Kristian Holmberg, 0703- 688 544

Pestalozzigruppen, Järna

Elisabeth Chyle, 08-551 503 29

Rudolf Steinergruppen, Stockholm

Annika Stigdotter, 08-660 93 13

Selma Lagerlöfgruppen, Stockholm

H. Osika, 08-551 505 10 el 08-551 505 93

Tavestagruppen, Järna

Walter Druml, 08-551 742 61

Umeågruppen

Roland Karlsson, 070-546 00 61,

rolandkarlsson339@gmail.com

Urielgruppen, Växjö

Daniel Ekman,

daniel.ekman@oask.se, 070-633 93 23

Österlengruppen, Baskemölla

Eva Breitholtz, 0736490300

evabreitholtz@gmail.com

Läs mer om grupperna på hemsidan:

antroposofi.nu/ studie_arbetsgrupper

Österlengruppen

Studier samt meditation

Kontakt: Eva Breitholtz

evabreitholtz@gmail.com

073-6490300

Meditationsgruppen

Zodiacen med Dygderna samt meditation

Kontakt Lena Forsberg

lefo@telia.com 0709-928601

Biodyn. gruppen

kontakt Anna Wadström anna@lindagarden.nu

Sakral eurytmi

torsdagar kontakt Maria Linden

mariasophia22@gmail.com

Söndagsgruppen

Meditation och samtal runt klasstimmarna

Vi träffas varannan vecka (ojämna veckor)

Söndagar kl 17-20 i Robyggesalen

Endast medlemmar i högskolan

Kontakt: Cecilie Raeder

Tel:076 835 52 85

Mail: craeder56@gmail.com

Onsdagsgruppen

Meditation och samtal runt klasstimmarna

Vi träffas varannan vecka (ojämna veckor)

Onsdagar kl 18.30-20 i Robyggesalen

Endast medlemmar i högskolan

Kontakt: Erland Kornfeld

Tel:070 512 91 21

Mail: erland.kornfeld@telia.com

Samtalskvällar kring allmän antroposofi & meditation

Höör, Skåne

Arbetet i Höör fortsätter under våren.

Kvällarna inleds med samtal/föreläsning och avslutas med antroposofisk meditation. 17.00 - 19.30.

Följande datum är bokade:

30/1, 5/3, 16/4, 7/5

antroposofi.nu/kalender

FRÅN SEKRETARIATET

Medlemskap

Goetheanum meddelade att man under oktober 2023 välkomnat 111 nya medlemmar. Och under perioden 13/10 - 10/11 2023, är 66 ej längre medlemmar i Allmänna Antroposofiska Sällskapet.

Källa: Anthroposophy worldwide, Nr. 12, 2023.

ANTROPOSOFOFISKA SÄLLSKAPET

Styrelse

Antroposofiska Sällskapets styrelse:

Janne Silvasti, landsrepresentant & ordförande

janne@antroposofi.nu 08-554 302 20

Marina Ubilla

marina@antroposofi.nu

Annie Meijer, sekreterare

annie@antroposofi.nu

Jens Möller

jens@antroposofi.nu

Anders Rosenberg, kassör

anders@antroposofi.nu

Valberedning:

Regula Nilo, Erland Kornfeld och

Per-Erik Jonsson

valberedningen@antroposofi.nu

ANTROPOSOFOFISKA SÄLLSKAPET

Medlemssekretariat

i Robyggehuset, Ytterjärna
Mån-fre 13-15
08-554 302 20, kontakt@antroposofi.nu

Medlemsavgiften
ordinarie 1200 kr, studerande 300 kr,
till Ekobanken 9700 132 745-1,
pg 5 88 71-5, Swish 123 499 13 86
Autogiro, sök i din internetbank efter
Antroposofiska Sällskapet eller
kontakta oss

Kalendarium på hemsidan
antroposofi.nu/kalender

Bli medlem!
antroposofi.nu/blimedlem

Betala enkelt med Swish
Läs in denna qr-kod med Swish-appen i
din mobil!

123-499 13 86

Till din e-post?

**Meddela oss din mejladress till:
kontakt@antroposofi.nu
så skickar vi dig löpande information!**

Forum Antroposofi utges av
Antroposofiska Sällskapet i Sverige.
Varje skribent ansvarar själv för
sitt material.

REDAKTIONSKRETS

Berit Fröseth

Göran Nilo

Joel Hallklint

GRAFISK FORM

Ritator

TRYCK

Bold Printing Mitt

PRENUMERATION

Kontakta sekretariatet eller
registrera på hemsida, 240 kr/år.
Till pg 5 88 71-5, Swish 123 499 13 86

HEMSIDA

antroposofi.nu/forum

ANTROPOSOFOFISKA SÄLLSKAPETS

SEKRETARIAT

e-post kontakt@antroposofi.nu

tel 08-554 302 20

KONTAKT MED FORUM

projektledare Joel Hallklint

e-post: kontakt@antroposofi.nu

tel 08-554 302 20

postadress: Forum Antroposofi,

Kulturcentrum Järna 15, 153 91 Järna

ISSN 1404-4277

UTGIVNINGSPLAN FÖR 2023

Deadline för Nr. 1, 2024 ca 15 februari.

För längre uppslag, vänligen anmäl i

god tid innan deadline.

ANNONSERING

Kontakta oss. För privatpersoner: radan-

nonser 80 kr. Tidskriftens format: höjd

315 mm, bredd 235 mm.

B

SVERIGE
PORTO BETALT
PORT PAYÉ

Kulturcentrum Järna 15, 15391 Järna

Tre Konungamotivet

En inspirativ imagination

På juldagen 25 december 1923, klockan åtta på morgonen, målade Rudolf Steiner tillsammans med målaren och skulptören Henny Geck en akvarellvariation av *Tre konungarmotivet*. Ett motiv som han skissat en vecka tidigare i torrpastell. Det var det sista av tretton motiv som Steiner skapade, tänkta som inspirationskälla för dem som vill arbeta med andlig bildning.

Klockan tio, samma dag - alltså bara två timmar senare - stod Steiner i snickeribaracken inför 700 julmötesdeltagare och lät sänka ner den imaginativa kärleksgrundstenen i de närvarandes hjärtan - grundvalen till det nya Antroposofiska Sällskapet.

Det på morgonen målade Tre konungamotivet skapades ur den antroposofiska kunskap som Rudolf Steiner forskat fram ur färgens väsen. Den organiska måleri-konst som han ville förverkliga är en metamorfos av det traditionella renässansmåleriet. De gamla metoderna med tredimensionellt centralperspektiv bytte Steiner ut mot ett tvådimensionellt färgperspektiv. Ett mer förnimmelsebetonat perspektiv, där rött ger känsla av närhet och blått ger rymd och avstånd. Vidare så börjar han inte kompositionen med teckning, utan vänder på det och lå-

ter färgen vara grund till motivet. Han hämtar teckningen ur färgförnimmelsen.

Om vi ser på motivets färger och inte enbart dess form och gestalt, så är motivets grundklang inkarnat, eller som Steiner kallar det "persikoblomma" - livets själsliga färg. De unga vårblommornas färg på persikoträdet. I denna stämning gestaltar det gula "andens glans", en stämning som ger förnimmelse av att vara i andesjälvetts värld, med inspirerande livskraft.

Rosenkorset befäster och förankrar denna förnimmelse. Moderns färger, blått och rött, bekräftar den livgivande inspirationskraften i motivet. Tre konungamotivets färger är blått, svart, rött, gult och ljus inkarnat. Och Steiner lyfter fram flera egenskaper från den svarta färgen: mörker, tyngd, vilja, kärlek och framtid.

Med hjälp av sin andliga forskning om färg, har Steiner öppnat nya sidor av måleriet, som förvandlar dess verksamhet. Detta måleri lyfter befriande upp till en ny sfär genom färgens väsen. En befrielse där den imaginativa bilden förvandlas till en inspirativ kraftkälla ...

Text: Bo Werner Eriksson

Bild framsida: "Tre konungamotivet", akvarellmålning av Rudolf Steiner.